

**KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ
YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ;
TOPKAPI ŞEHİR PARKI ÖRNEĞİ
Gülseren YAZICI
Yüksek Lisans Tezi
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Tuğba KİPER**

2019

**T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ; TOPKAPI ŞEHİR PARKI ÖRNEĞİ**

Gülseren YAZICI

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: Prof. Dr. Tuğba KİPER

TEKİRDAĞ-2019

Her hakkı saklıdır.

Prof. Dr. Tuğba KİPER danışmanlığında, Gülseren YAZICI tarafından hazırlanan “Kent Parklarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi; Topkapı Şehir Parkı Örneği” isimli bu çalışma aşağıdaki jüri tarafından Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak oy birliği/oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ

İmza:

Üye : Prof. Dr. Tugba KİPER (Danışman)

İmza:

Üye : Doç. Dr. Yasin DÖNMEZ

İmza:

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu adına

Doç. Dr. Bahar UYMAZ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ; TOPKAPI ŞEHİR PARKI ÖRNEĞİ

Gülseren YAZICI

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Tuğba KİPER

Bu yüksek lisans tez çalışmasında; Topkapı Şehir Parkı'nda, görsel yönden çekicilik gösteren alanların tanımlanması hedeflenmiştir. Tez çalışmasının ana materyalini; İstanbul İli Zeytinburnu İlçesi sınırları içerisinde yer alan Topkapı Şehir Parkına ait 43 adet fotoğraf ve bu fotoğraflar ile yapılan foto- anket oluşturmuştur. Anket çalışması gözlemci ve uzman olmak üzere iki gruba uygulanmıştır. Kullanıcı grubunu Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileri, uzman grubunu ise aynı bölümün öğretim elemanları ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü bünyesinde çalışan Peyzaj Mimarları oluşturmuştur. Kullanıcı grubu ile uzman grubu arasında kullanımlara bağlı olarak mekân tercihinde farklılık olup olmadığını tespit etmek için her iki gruba da aynı anket çalışması uygulanmıştır. Anket çalışmasında her bir fotoğraf doğallık, uyum, bakım, sadelik, heyecan vericilik, düzen, güven ve manzara güzelliği parametreleri bakımından Likert ölçeğinde 1, 2, 3, 4, 5 (5 en yüksek, 4 yüksek, 3 orta, 2 düşük ve 1 en düşük) puan aralığında değerlendirilmiştir. Sonuçta; değerlendirmeler, istatistik analizle ortaya konulmuş ve en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin olarak mekânsal karakteristikler tespit edilmiştir. Yöntem kapsamında yapılan değerlendirilmeler sonucu doğallık, uyum, bakım, sadelik, heyecan vericilik, düzen, güven ve manzara güzelliğinin mekân tercihleri üzerine doğrudan etkili olduğu bulunmuştur. Mekânsal karakteristiklerin bir araya getirilmesiyle, mekân tipolojilerinin ortaya konulabilmesi mümkün olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: görsel peyzaj kalitesi, kent parkı, İstanbul

ABSTRACT

MSc. Thesis

EVALUATION OF URBAN PARKS FOR VISUAL LANDSCAPE QUALITY; SAMPLE OF TOPKAPI URBAN PARK

Gülseren YAZICI

Tekirdag Namık Kemal University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Tuğba KİPER

In this master thesis; In this master thesis; In Topkapı Urban Park, it is aimed to identify the areas that are visually appealing. The main material of the thesis study is; 43 photographs of the Topkapı Urban Park located within the boundaries of Zeytinburnu District of Istanbul Province and the photo-questionnaire with these photographs were formed. The questionnaire was applied to two groups as observer and expert. The observer group is composed of the students of the Department of Landscape Architecture of the Faculty of Fine Arts, Design and Architecture of Namık Kemal University, while the expert group consists of the faculty members and lecturers and the Landscape Architects working within the Istanbul Metropolitan Municipality Directorate of Parks and Gardens. The same questionnaire was applied to both groups in order to determine whether there was a difference in the choice of space between the user group and the expert group. In the survey study, each photograph has 1, 2, 3, 4, 5 (5 highest, 4 high, 3 medium, 2 low and 1 lowest). in Likert scale in terms of parameters of naturalness, harmony, care, simplicity, excitement, order, confidence and landscape beauty. Based on the results of the analysis of the method used in the study, data that support the results of the studies which are statistically significant and have been made in the previous international literature have been obtained. As a result of the evaluation of research findings, naturalness, harmony, care, simplicity, excitement, order, trust and landscape beauty have been found to have a direct effect on location preferences. By combining spatial characteristics, it was concluded that it is possible to reveal space typologies.

Keywords; visual landscape quality, urban park, İstanbul

2019, 129 pages

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın yürütülmesi sırasında destek, yardım ve teşviklerini esirgemeyen, bana benden daha çok inanan değerli hocam, danışmanım Prof. Dr. Tuğba KİPER'e, eğitim-öğretim hayatımda maddi manevi desteklerini esirgemeyen hep daha fazlasını başarabileceğime inanan aileme, her zaman yanımda olan eşim Sedat YAZICI' ya, tez anketlerimi sıkılmadan dolduran iş arkadaşlarıma ve öğrenci arkadaşlarıma, ayrıca lisans hayatım boyunca verdikleri emeklerden, cana yakın ve güler yüzlü, her zaman arkamda olduklarını hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Aslı KORKUT, Prof. Dr. Elif Ebru ŞİŞMAN ve Prof. Dr. Murat ÖZYAVUZ'a sonsuz teşekkür ederim.

Gülseren YAZICI

Haziran, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÇİZELGE DİZİNİ.....	v
ŞEKİL DİZİNİ.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Kaynak Özetleri.....	3
2.KURAMSAL TEMELLER	11
2.1 Park ve Kent Parkı Kavramları.....	11
2.1.1 Kent Parklarının İşlevleri	13
2.1.2 Kent Parklarının Planlama ve Tasarım İlkeleri	16
2.2 Görsel Peyzaj Kalitesi	19
2.2.1 Görsel Algı	19
2.2.2 Görsel Kalite.....	21
2.2.3 Görsel Kalite Değerlendirme Yöntemleri	21
3.MATERYAL VE YÖNTEM	27
3.1 Materyal.....	27
3.2 Yöntem	29
3.2.1 Amaç ve Kapsamın Belirlenmesi	31
3.2.2 Literatür Tarama	32
3.2.3 Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirilmesi İçin Fotoğrafların Çekilmesi ve Seçimi.....	32
3.2.4 Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirilmesi İçin Parametrelerin Belirlenmesi	33
3.2.5 Anketlerin Hazırlanması ve Uygulanması.....	36
3.2.6 Anketlere İlişkin Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri	38
4.ARAŞTIRMA BULGULARI	40
4.1 Görsel Peyzaj Analizine Yönelik Gözlemci Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları...	41
4.2 Görsel Peyzaj Analizine Yönelik Uzman Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları.....	42
4.3 Görsel Peyzaj İle İlgili Oluşturulan Kimlik Kartlarına İlişkin Araştırma Bulguları	43
5.TARTIŞMA VE SONUÇ	120
KAYNAKLAR.....	125
ÖZGEÇMİŞ.....	129

ÇİZELGE DİZİNİ

Çizelge 3.1 Farklı araştırmalarda görsel peyzaj analizinde kullanılan parametreler.....	34
Çizelge 3.2 Görsel peyzaj analizinde kullanılan parametreler ve açıklamaları.....	35
Çizelge 3.3 Görsel peyzaj analizinde kullanılan parametreler ve puanlama.....	36
Çizelge 4.1 Anketlerden elde edilen genel bulgular.....	40
Çizelge 4.2 Gözlemci anketlerinden elden edilen bulgular.....	41
Çizelge 4.3 Uzman anketlerinden elde edilen bulgular.....	42
Çizelge 4.4 Görüntü 1'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	45
Çizelge 4.5 Görüntü 1'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	45
Çizelge 4.6 Görüntü 1'e ilişkin istatistik bulgular.....	46
Çizelge 4.7 Görüntü 2'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	48
Çizelge 4.8 Görüntü 2'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	48
Çizelge 4.9 Görüntü 2'ye ilişkin istatistik bulgular.....	49
Çizelge 4.10 Görüntü 3'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	51
Çizelge 4.11 Görüntü 3'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	51
Çizelge 4.12 Görüntü 3'e ilişkin istatistik bulgular.....	52
Çizelge 4.13 Görüntü 4'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	54
Çizelge 4.14 Görüntü 4'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	54
Çizelge 4.15 Görüntü 4'e ilişkin istatistik bulgular.....	55
Çizelge 4.16 Görüntü 5'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	57
Çizelge 4.17 Görüntü 5'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	57
Çizelge 4.18 Görüntü 5'e ilişkin istatistik bulgular.....	58
Çizelge 4.19 Görüntü 6'ya ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	60
Çizelge 4.20 Görüntü 6'ya ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	60
Çizelge 4.21 Görüntü 6'ya ilişkin istatistik bulgular.....	61
Çizelge 4.22 Görüntü 7'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	63
Çizelge 4.23 Görüntü 7'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	63
Çizelge 4.24 Görüntü 7'ye ilişkin istatistik bulgular.....	64
Çizelge 4.25 Görüntü 8'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	66
Çizelge 4.26 Görüntü 8'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	66
Çizelge 4.27 Görüntü 8'e ilişkin istatistik bulgular.....	67
Çizelge 4.28 Görüntü 9'a ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	69
Çizelge 4.29 Görüntü 9'a ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	69
Çizelge 4.30 Görüntü 9'a ilişkin istatistik bulgular.....	70
Çizelge 4.31 Görüntü 10'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	72
Çizelge 4.32 Görüntü 10'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	72
Çizelge 4.33 Görüntü 10'e ilişkin istatistik bulgular.....	73
Çizelge 4.34 Görüntü 11'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	75
Çizelge 4.35 Görüntü 11'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	75
Çizelge 4.36 Görüntü 11'e ilişkin istatistik bulgular.....	76
Çizelge 4.37 Görüntü 12'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	78
Çizelge 4.38 Görüntü 12'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları.....	78
Çizelge 4.39 Görüntü 12'ye ilişkin istatistik bulgular.....	79

Çizelge 4.40 Görüntü 13'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	81
Çizelge 4.41 Görüntü 13'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	81
Çizelge 4.42 Görüntü 13'e ilişkin istatistik bulgular.....	82
Çizelge 4.43 Görüntü 14'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	84
Çizelge 4.44 Görüntü 14'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	84
Çizelge 4.45 Görüntü 14'e ilişkin istatistik bulgular.....	85
Çizelge 4.46 Görüntü 15'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	87
Çizelge 4.47 Görüntü 15'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	87
Çizelge 4.48 Görüntü 15'e ilişkin istatistik bulgular.....	88
Çizelge 4.49 Görüntü 16'ya ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	90
Çizelge 4.50 Görüntü 16'ya ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	90
Çizelge 4.51 Görüntü 16'ya ilişkin istatistik bulgular.....	91
Çizelge 4.52 Görüntü 17'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	93
Çizelge 4.53 Görüntü 17'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	93
Çizelge 4.54 Görüntü 17'ye ilişkin istatistik bulgular.....	94
Çizelge 4.55 Görüntü 18'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	96
Çizelge 4.56 Görüntü 18'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	96
Çizelge 4.57 Görüntü 18'e ilişkin istatistik bulgular.....	97
Çizelge 4.58 Görüntü 19'a ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları.....	99
Çizelge 4.59 Görüntü 19'a ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	99
Çizelge 4.60 Görüntü 19'a ilişkin istatistik bulgular.....	100
Çizelge 4.61 Görüntü 20'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	102
Çizelge 4.62 Görüntü 20'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	102
Çizelge 4.63 Görüntü 20'ye ilişkin istatistik bulgular.....	103
Çizelge 4.64 Görüntü 21'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	105
Çizelge 4.65 Görüntü 21'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	105
Çizelge 4.66 Görüntü 21'e ilişkin istatistik bulgular.....	106
Çizelge 4.67 Görüntü 22'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	108
Çizelge 4.68 Görüntü 22'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	108
Çizelge 4.69 Görüntü 22'ye ilişkin istatistik bulgular.....	109
Çizelge 4.70 Görüntü 23'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	111
Çizelge 4.71 Görüntü 23'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	111
Çizelge 4.72 Görüntü 23'e ilişkin istatistik bulgular.....	112
Çizelge 4.73 Görüntü 24'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	114
Çizelge 4.74 Görüntü 24'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	114
Çizelge 4.75 Görüntü 24'e ilişkin istatistik bulgular.....	115
Çizelge 4.76 Görüntü 25'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları	117
Çizelge 4.77 Görüntü 25'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları	117
Çizelge 4.78 Görüntü 25'e ilişkin istatistik bulgular.....	118

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 3.1 Çalışma alanının konumu.....	27
Şekil 3.2 Topkapı Şehir Parkının google earth görüntüsü	27
Şekil 3.3 Araştırma alanında görsel peyzaj kalitesi kapsamında çekilen fotoğraflar	29
Şekil 3.4 Yöntem akış şeması.....	31
Şekil 3.5 Fotoğraflar ve örnek anket	38
Şekil 4.1 Görüntü 1'e ilişkin kimlik kartı.....	44
Şekil 4.2 Görüntü 2'ye ilişkin kimlik kartı.....	47
Şekil 4.3 Görüntü 3'e ilişkin kimlik kartı.....	50
Şekil 4.4 Görüntü 4'e ilişkin kimlik kartı.....	53
Şekil 4.5 Görüntü 5'e ilişkin kimlik kartı.....	56
Şekil 4.6 Görüntü 6'ya ilişkin kimlik kartı.....	59
Şekil 4.7 Görüntü 7'ye ilişkin kimlik kartı.....	62
Şekil 4.8 Görüntü 8'e ilişkin kimlik kartı.....	65
Şekil 4.9 Görüntü 9'a ilişkin kimlik kartı.....	68
Şekil 4.10 Görüntü 10'a ilişkin kimlik kartı.....	71
Şekil 4.11 Görüntü 11'e ilişkin kimlik kartı.....	74
Şekil 4.12 Görüntü 12'ye ilişkin kimlik kartı.....	77
Şekil 4.13 Görüntü 13'e ilişkin kimlik kartı.....	80
Şekil 4.14 Görüntü 14'e ilişkin kimlik kartı.....	83
Şekil 4.15 Görüntü 15'e ilişkin kimlik kartı.....	85
Şekil 4.16 Görüntü 16'ya ilişkin kimlik kartı.....	89
Şekil 4.17 Görüntü 17'ye ilişkin kimlik kartı.....	92
Şekil 4.18 Görüntü 18'e ilişkin kimlik kartı.....	95
Şekil 4.19 Görüntü 19'e ilişkin kimlik kartı.....	98
Şekil 4.20 Görüntü 20'ye ilişkin kimlik kartı.....	101
Şekil 4.21 Görüntü 21'e ilişkin kimlik kartı.....	104
Şekil 4.22 Görüntü 22'ye ilişkin kimlik kartı.....	107
Şekil 4.23 Görüntü 23'e ilişkin kimlik kartı.....	110
Şekil 4.24 Görüntü 24'e ilişkin kimlik kartı.....	113
Şekil 4.25 Görüntü 25'e ilişkin kimlik kartı.....	116

1. GİRİŞ

Kentler; gelişen sanayi ve teknoloji ile birlikte fiziki olarak sürekli bir değişim içindedirler. Giderek artan kentleşme ve yapılaşma ile birlikte toplumların ihtiyaç duydukları yeşil alan miktarı aynı oranda hızla azalmakta, buna karşılık nüfus artmaktadır.

Doğal ve kültürel çevrenin giderek yok olmasıyla oluşan sağlıklı çevre sonucu insanlar tarafından en ihtiyaç duyulan şeylerin başında açık yeşil alanlar ve kent parkları gelmektedir. Kentin mevcut açık yeşil alanlarının çoğunlukla yapılaşma sonucu kaybedilmesiyle birlikte kent parklarının önemi daha çok artmıştır.

Parklar kentlerin rahat, huzur verici fonksiyonel ve estetik mekânlarıdır. Kent parkları kentlerin doğal güzellikleri ve özellikleri yönünden en seçkin yerlerinde her yaş grubu için her türlü aktif ve pasif rekreasyon olanaklarına ve tesislerine sahip olacak şekilde planlanmalıdır. Kent parkları korumaya, kullanmaya, sağlığa ve eğitime olanak sağlarken, toplumsal yaşamı da düzenlerler (Polat 2001).

Günümüzde insanların kent parklarından daha fazla ve etkili bir şekilde faydalanabilmesi adına çalışmalar, planlar ve tasarımlar gerek görsel gerekse işlevsel olarak kullanıcı kitlesine hitap edebilecek şekilde yapılmaktadır.

Kentsel yaşam kalitesi; toplum, ekonomi ve çevre arasında, yaşam kalitesi ve çevre kalitesinin karşılıklı etkileşiminde gerçekleşen nesnel ve öznel değerlendirme ölçütleri ile ifade edilebilen bir kavramdır. Kentsel yaşam kalitesinin algıya dayalı, esenlik, sağlık, güvenlik, huzur vb. değerleri öznel bileşenlerini oluştururken; yapılı çevre, doğal çevre, ekonomik ve sosyal fonksiyon alanları gibi somut değerler ise nesnel bileşenlerini oluşturmaktadır (Emür ve Onsekiz 2007).

Görsel kalite ve manzara, insanların fiziksel ve duygusal olarak, kendilerini iyi hissetmelerinde önemli faktörlerdendir. Kişilerin yaşadıkları, ziyaret ettikleri veya herhangi bir şekilde zaman geçirdikleri çevrede gördükleri, bu mekândan duydukları memnuniyet ve mekâna ait olma hissi üzerinde etkilidir. Doğallık, estetik ve güzellik ile tezat oluşturan, doğal peyzaj ile uyumsuz görüntüler, kişilerin mekân, aidiyet ve memnuniyet hislerini olumsuz etkilemektedir (Yılmaz ve ark. 2010).

Görsel peyzaj karakteri, kişilerin rekreasyonel faaliyetler ile ilgili deneyimlerinin etki düzeyini belirler. Aynı zamanda görsel peyzajlar, insanların fiziksel ve duygusal olarak, kendilerini iyi hissetmelerinde önemli faktörlerdendir (Kiper ve Cengiz 2016).

Kentlerde giderek artan yapılaşma ve artan nüfus ile doğru orantılı olarak insanların açık yeşil alanlara ve kent parklarına olan ihtiyacı da artmaktadır. Küçük ya da büyük ölçekli yapılan parkların halkın ihtiyaçlarını karşılamalarının yanı sıra tasarımlarının ve insanlar üzerinde yarattığı görsel algının da büyük önemi vardır. Şehrin bütünü içerisinde eğlenme, dinlenme ve fiziksel aktivitelere olanak sağlayan alanlar; içerisinde bulundurduğu yapısal ve bitkisel malzemelerin kalitesinden sürdürülebilirliğine kadar birçok unsur ile vurgu ve odak noktası oluşturmaktadır. Tasarımlar ve uygulamalar işlevselliğinin yanı sıra estetik anlamda da insanların dikkatini çekebilmelidir. Özellikle İstanbul gibi yeşil alan bakımından yetersiz olan metropol şehirlerde insanların hem eğlenme hem dinlenme hem de rekreasyonel faaliyetlerini geçirebilecekleri bu alanlar, öncelik olarak kapsamlı bir peyzaj tasarımı; bitkisel ve yapısal peyzaj uygulamaları bütünü olmalıdır. Bu açılarından çalışmada; özellikle İstanbul gibi metropol bir şehirde bulunan kent parkının görsel peyzaj kalitesi süreci açısından irdelenmesi önem teşkil edecektir.

Buradan yola çıkılarak; bu tez çalışması kapsamında; İstanbul Topkapı Şehir Parkı'nın çeşitli değişkenler doğrultusunda irdelenerek görsel yönden çekicilik gösteren alanlarının tanımlanması hedeflenmiştir. Aynı zamanda, alana ilişkin; gözlemci ve uzman grubunun görsel peyzajları da tanımlaması sağlanmış olacaktır. Ayrıca çalışma kapsamında; ileride yapılması planlanan kent parklarının, kullanıcılar tarafından benimsenmesi ve daha aktif kullanılabilmesi için 'görsel kalite' unsurunun ne kadar önemli bir etken olduğu vurgulanmıştır. Belirlenen amaç ve hedefler doğrultusunda yapılan araştırma kapsamı aşağıda özet olarak verilmiştir.

Beş bölümden oluşan tezin birinci bölümünde; araştırmanın konusu ve amacı hakkında bilgi verilerek, konu ve kapsama yönelik daha önce yapılmış benzer kaynaklara ilişkin özetlere yer verilmiştir. İkinci bölümde, kent parkları ve görsel kalite ile ilgili çeşitli tanım ve kavramlara ilişkin kuramsal temellere yer verilmiştir. Materyal ve yöntem üçüncü bölümü oluşturmaktadır. Bu bölümde ana ve ikincil materyallere ilişkin genel bilgiler ile araştırma yöntemini oluşturan görsel peyzaj analizinin uygulanma aşamaları ortaya konmuştur. Dördüncü bölümde araştırma bulguları yer almıştır. Bu bölümde, görsel peyzaj analizi yöntemi çerçevesinde her bir görüntüye ilişkin olarak yapılan istatistiki değerlendirmeler çizelgeler şeklinde verilmiştir. Aynı zamanda görsel yönden yüksek nitelikli peyzajlar tanımlanmış, mekân tercihleri ile parametreler arasındaki ilişkiler belirlenmiştir. Son olarak beşinci bölümde ise; yapılan görsel peyzaj değerlendirmeleri doğrultusunda, Topkapı Şehir Parkı özelinde her bir parametre için en yüksek ve en düşük puan alan görüntülere ilişkin elde

edilen bulgular değerlendirilmiş ve benzer çalışmalarla desteklenerek çeşitli sonuçlar saptanmıştır.

1.1 Kaynak Özetleri

Çalışma kapsamında yararlanılan ulusal ve uluslararası nitelikte tez, rapor, makale gibi kaynaklar aşağıda açıklamalarıyla birlikte verilmiştir. Bu kaynakların değerlendirme parametreleri, literatür bulguları ve yöntem değerlendirmeleri bölümlerinden yararlanılmıştır.

Daniel ve Boster (1976) yapmış oldukları araştırmada, görsel peyzaj kalite değerlendirilmesi ile alternatif yaban yaşamı yönetim sistemlerine karşılık estetik tercihlerin sayısal olarak ölçülebildiğini saptamışlardır. Kullanıcı, ilgililer ve meslek grupları ile yapılan testler ve kapsamlı deneyler bu metodu doğrulamıştır. Çalışma, görsel peyzaj kalite değerlendirilmesi metodunun kent ormanları ve yaban yaşamının görsel güzelliğini değerlendirme yönünde etkili ve nesnel bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur.

Aydınlı (1986) doktora tezinde, insan ve çevre ilişkilerini algı psikolojisi kapsamında ele almıştır. Duyguların tasarım sürecindeki etkinliği vurgulanmakta, duygusal olarak yüklenmiş bir fiziksel uyarıcının kullanıcı üzerinde yarattığı mekânsal etkinin değerlendirilmesine yönelik kavramsal bir model önermektedir.

Polat (2001) araştırmasında, park kavramı ve kent parklarının genel özelliklerini inceleyerek, kent insanına rekreasyonel ve sosyo-kültürel amaçlı kullanım olanakları sunmak üzere, Konya kenti örneğinde peyzaj mimarlığı ilkeleri doğrultusunda işlevsel ve estetik değer taşıyan bir kent parkı planlamasına yönelik saptamalar yapmıştır.

Kart (2002)'in çalışmasında, Emirgan Parkı örneğinde, kent parklarının sürdürülebilir kullanımlarının kullanıcı istek ve ihtiyaçları doğrultusunda ele alınmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Kalın (2004) çalışmasında, Trabzon sahil bandı görsel kalitesini incelemiştir. Literatür taramaları ve nitel araştırma teknikleri sonucu Trabzon sahil bandının geçmişten günümüze değişimini nitel araştırma tekniklerinden belge taraması ve görüşmelerle belirlemiştir. Elde ettiği sonuçlar geçmişten günümüze görsel kalitenin algılanabilirlikten karmaşıklığa doğru

gittiğini göstermiştir. Araştırmanın bu aşamasını görsel kalitedeki bu negatif yönde gelişmeyi pozitif yöne doğru yönlendirmeyi amaçlayan alternatif senaryo önerileri üzerine kurgulanmıştır.

Kaplan ve Hepcan (2004), Ege Üniversitesi Kampusu'nda Yeşil Köşk-Petrol Ofisi benzin istasyonu arasındaki araç ve yaya paylaşımlı yolu temel alan görsel (etki) değerlendirme çalışması yapmışlardır. Görsel (etki) değerlendirme çalışması iki bölümden oluşmuştur. Bilgilendirme odaklı birinci bölümde; 5 alt bölümde hâkim noktalardan algılanan görünümün tipolojisi tanımlanmıştır. İkinci bölümde ise hareket halinde iken edinilen görsel deneyimler ve psikolojik duyular (sıfat çiftleri sayesinde) sayısal değerlere dönüştürülüp değerlendirilmiştir. Örnek alınan yol ve ilişkili olduğu çevre kullanımları, görsel (etki) değerlendirmesi bağlamında, yaya öncelikli bir sosyal yaşam ortamı ve geçiş ortamı olarak yeniden ele alınması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ak (2005) çalışmasında; Çanakkale kent peyzajı ve Çanakkale kent merkezinde bulunan kentsel dış mekânlar, peyzaj mimarlığı meslek disiplini çerçevesinde irdelenmiş ve Çanakkale Saat Kulesi örneğinde bilgisayar destekli görsel peyzaj analiz çalışması yapılmıştır.

Kaptanoğlu (2006) çalışmasında, peyzajın görsel analizinde ışık, derinlik, çizgisel-alansal grafik analiz ve kompozisyon açısından görüntü özelliklerinin kullanıcı tercihi etkilerini incelemiş, fotoğrafların görsel canlandırma tekniği olarak geçerliliğini ve kullanımını irdelenmiştir.

Zaloğlu (2006)'nin çalışmasında, kent parkları özelinde su ve suyun peyzajdaki önemi ortaya konulmuştur. Bu kapsamda, suyun işlevsel ve görsel özellikleri incelenerek kent parklarındaki su kullanımlarının planlama ile tasarımına ilişkin genel prensipler verilmiştir.

Çakıcı (2007) doktora tez çalışmasında; kentsel açık ve yeşil alanların, özellikle kent parklarının planlanması ve tasarlanması aşamalarında hem kullanıcı görüşlerini hem de uzman değerlendirmelerini dikkate alan ve bu sayede kullanıcının tatmin olmasını da sağlayan mekânlar yaratılmasında kullanılacak bir yöntem geliştirmeyi ve yön gösterici mekân tipolojileri ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu araştırma kapsamında peyzaj algısı yalnızca görsel boyutta ele alınmıştır.

Tez çalışmasının ana materyalini çeşitli kent parklarına ait 25 adet fotoğraf oluşturmuştur. Fotoğraflardaki görüntüler üzerinden kullanıcı grubu ve uzman grubu olmak üzere iki ayrı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Kullanıcı grubundan görüntüleri beğeni durumlarına göre puanlandırmaları istenmiştir. Uzman grubu ise görüntüleri araştırma konusu ile ilgili kuramsal çerçeveye dayanarak hazırlanan mekânsal karakteristikler kapsamında değerlendirmiştir. Daha sonra kullanıcı grubu anket sonuçları ve uzman grubu değerlendirmeleri karşılaştırılarak en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin mekânsal karakteristikler ortaya konulmuştur.

Erdönmez ve Kaptanoğlu (2007) çalışmalarında, görsel peyzaj kalite ölçme değerlendirme yaklaşımlarına yönelik geniş bir literatür araştırması yapmışlardır. Bu kapsamda, görsel kalite değerlendirmesi ve ölçümü konularında daha sonra yapılacak çalışmalara yol gösterici olmak amaçlanmıştır. Sonuçta elde edilen bilgiler ışığında estetik kavramının günümüz koşullarında değiştiği gözlemlenmiş, peyzajın sadece tasarım öge ve ilkeleri açısından değerlendirilmesinin yetersiz olduğunu, kullanıcı beğenisi için peyzajın ekolojik anlamda da sürdürülebilirliğinin temel alınması gerekliliği saptanmıştır.

Özkır (2007) çalışmasında, kent parklarının ülkemiz koşullarında sürdürülebilir kentsel yeşil alan sistemleri açısından önemini ortaya koymak ve bu çerçevede doğrultusunda tanımlanmış yeşil alanların kalite standartlarının belirlenmesi için yönetim modelinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Kızılaslan (2007) çalışmasında, Trabzon'daki parkların insan gereksinimlerine ne derece cevap verdiği ve ekolojik dengenin sağlanması açısından sahip olduğu önemin açıklanabilmesi amacıyla, parkların tasarımında göz önünde bulundurulması gereken kriterlerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda, kentin önemli parkları irdelenmiştir.

Bozhüyük (2007) çalışmasında, Erzurum kent merkezindeki bazı tarihi yapı ve çevrelerinin görsel peyzaj kalite değerlendirmesini amaçlamıştır. Bu amaçla; Erzurum kent merkezinde bulunan tarihi eserlerden Çifte Minareli Medrese, Kale, Mecidiye Tabyası, Uç Kümbetler ve Yakutiye Medresesi örnek olarak alınmıştır. Bu alanlara ilişkin görüntüler Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileri tarafından görsel etki değerlendirmesi kapsamında değerlendirilmiştir. Bu eserlerin çevrelerinin görsel etki düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir. Yapılan değerlendirmelere göre her bir alan için çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Temelli (2008) çalışmasında Çukurova Üniversitesi yerleşkesinde, kullanım yoğunluğu yüksek ve üniversitenin sosyal dış mekân yaşamını yansıtan önemli mekânlar örneğinde, görsel etki değerinin saptanmasında kullanılabilecek bir yöntem geliştirmeyi amaçlamıştır. Mekânların görsel değerlerinin araştırılmasında görsel öğelerinin tasarım ilkeleri ile bir araya getirilerek oluşturdukları görüntüler, mekân kompozisyonu içinde peyzaj bileşenleri düzeyinde değerlendirilerek mekânların görsel analizi, mevcut görsel etki değeri ve etki artırıcı önerilerin oluşturulması sağlanmıştır. Oluşturulan yöntem ile mekânların mevcut görsel etki değerleri ile öneri etki değeri arasında %30-33 arasında artış sağlanmıştır. Çalışmada hedeflenen en yüksek görsel etki değerine, her bir mekânlar düzeyinde %12-17 kadar yaklaşılmıştır.

Elinç (2011) araştırmasında, kent parklarının, görsel kalitesinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada fotoğraflar, park kullanıcıları tarafından Likert Ölçeğinde (1-5) manzara güzelliği 8 adet kavramsal parametreye dayalı olarak değerlendirilmiştir. Anket verileri üzerine Ki-Kare ve Spearman korelasyon istatistik analizleri uygulanmıştır. Sonuçta, çalışmadan elde edilen bulgular önceki literatür sonuçları ile karşılaştırılarak tartışılmış, kent parkı planlama, tasarım ve yönetim çalışmalarına yönelik fayda sağlayacak öneriler getirilmiştir.

Dinçer (2011)'in yapmış olduğu çalışmada; “temel tasarım” ilkelerinin görsel değerlendirmede birer kriter olarak yer alıp alamayacağı ve görsel beğeniye etkileri araştırılmıştır. Estetik değerlendirme ve beğenin birbirleriyle ilişkileri ortaya konmuştur. Araştırma kapsamında peyzaj algısı sadece görsel boyutuyla ele alınarak ve ölçek etkisi göz ardı edilmiştir.

Çelik (2013) kent parklarının planlanması ve tasarlanması aşamalarında hem kullanıcı görüşlerini hem de uzman değerlendirmelerini dikkate alan ve bu sayede kullanıcının memnun olmasını da sağlayan mekânlar yaratılmasında kullanılacak bir yöntem geliştirmiştir. Araştırma sürecinde peyzaj algısı görsel boyutta ele alınmıştır.

Bu tez çalışmasının ana materyalini kent parklarına ait 20 adet fotoğraf oluşturmaktadır. Fotoğraflardaki görüntüler üzerinden kullanıcı grubu ve uzman grubu olmak üzere iki ayrı anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Kullanıcı grubundan görüntüleri beğeni

durumlarına göre puanlandırmaları istenmiştir. Uzman grubu ise görüntüleri araştırma konusu ile ilgili kuramsal çerçeveye dayanarak hazırlanan mekânsal karakteristikler kapsamında değerlendirmiştir. Daha sonra kullanıcı grubu anket sonuçları ve uzman grubu değerlendirmeleri karşılaştırılarak en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin mekânsal karakteristikler ortaya koyulmuştur.

Bulut ve ark. (2010), Erzurum ili sınırları içerisindeki Tortum Vadisi'nde bulunan su peyzajlarının görsel kalitesini belirlemiştir. Altı su peyzajı 120 üniversite öğrencisi tarafından görsel kalite yöntemi ile değerlendirilmiştir. En çok tercih edilen manzaralar şelale, göl, dağ gölü ve nehir manzaraları şeklinde tespit edilmiştir.

Gültürk (2013) yüksek lisans tez çalışmasında; Tekirdağ Kenti kıyı bandının, çeşitli değişkenler doğrultusunda irdelenerek görsel peyzaj açısından değerlendirilmesini hedeflemiştir. Görsel analiz ve değerlendirmeler sonucunda, kıyı alanlarına yönelik olarak ileride yapılması düşünülen planlama ve tasarım çalışmalarına altlık oluşturulması amaçlanmıştır.

Tez çalışmasının ana materyalini; Tekirdağ ili Değirmenaltı Mahallesi ile Altınova Mahallesi sınırları içerisinde yer alan kıyı bandına ait 45 adet fotoğraf ve bu fotoğraflar ile yapılan foto-anket oluşturmuştur. Anket çalışması kullanıcı ve uzman olmak üzere iki gruba uygulanmıştır. Kullanıcı grubunu Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümü öğrencileri, uzman grubunu ise öğretim üyeleri ve öğretim elemanları oluşturmuştur. Kullanıcı grubu ile uzman grubu arasında kullanımlara bağlı olarak mekân tercihinde farklılık olup olmadığını tespit etmek için her iki gruba da aynı anket çalışması uygulanmıştır. Anket çalışmasında her bir fotoğraf doğallık, uyum, bakım, açıklık, düzen, güven ve manzara güzelliği parametreleri bakımından Likert ölçeğinde 1, 2, 3, 4, 5 (5 en yüksek, 4 yüksek, 3 orta, 2 düşük ve 1 en düşük) puan aralığında değerlendirilmiştir.

Aytaş ve Uzun (2014) çalışmalarında, Düzce kent merkezindeki yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesini saptamışlardır. Çalışma sonucunda Düzce kent merkezindeki yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Özgeriş ve Karahan (2015) çalışmalarında, Erzurum İli, Tortum ve Uzundere ilçelerindeki bazı rekreasyonel tesislerinin görsel kalite değerlendirmesini yapmak ve yöredeki mevcut peyzaj bileşenleri ile görsel kalite arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı hedeflemişlerdir. Sonuçta ziyaretçilerin peyzaj elemanları bakımından çeşitlilik sunan ve peyzaja ait doğal ve kültürel elemanların birbiriyle uyumlu ve bir bütünlük oluşturduğu görüntüleri, görsel yönden daha etkili ve kaliteli olarak değerlendirdikleri saptanmıştır.

Kiper ve Boz (2015)'un yaptıkları çalışmada; doğal ve kültürel kaynak değerleri ile önemli bir potansiyele sahip Ganos Dağı kıyı şeridinin; yapılacak planlama çalışmalarına altlık oluşturmak amacıyla, görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda Ganos Dağı'nı algısal açıdan değerlendirecek katılımcıların manzaralara ilişkin değerlendirmelerinin yapılabilmesini sağlamak üzere alanı temsil eden birçok fotoğraf çekilip tipik olanlar değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen 17 adet fotoğraf 50 katılımcıya sunulurken, 12 adet parametre temelinde 5'li ölçek kullanılarak değerlendirilmesi sağlanmıştır. Sonuçta; değerlendirmeler, istatistik analizle ortaya konulmuş ve en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin olarak mekânsal karakteristikler tespit edilmiştir.

Kiper ve Cengiz (2016) ise; "İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Kıyı Bandı Örneğinde Görsel Peyzajların Tanımlanması" başlıklı çalışmalarında; "görsel peyzajın tanımlanması ve değerlendirilmesi, mekân tercihlerinin belirlenmesinde yol göstericidir" öngörüsü ile doğal, tarihi ve kültürel anlamda üstün nitelik taşıyan İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Kıyı bandının görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Kıyı bandını algısal açıdan değerlendirecek katılımcıların, manzaralara ilişkin değerlendirmelerinin yapılabilmesini sağlamak üzere alanı temsil eden birçok fotoğraf çekilip tipik olanlar değerlendirilmeye alınmıştır. Elde edilen 24 adet fotoğraf 50 katılımcıya sunulurken, 9 adet parametre (uyum, okunabilirlik, etkili su ögesi varlığı, açıklık, düzen, güvenilirlik, orijinallik, manzara güzelliği ve tarihi doku) temelinde Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmesi sağlanmıştır. Anket sonuçlarına tanımlayıcı istatistikler uygulanmıştır. Değerlendirmelerde; yeşil alanların fazla olduğu ve tarihi dokunun korunduğu fotoğrafların yüksek puan aldığı, kıyı bandı ve iç yerleşimlerde çarpık kentleşme ve yeşil alanların varlığının az olduğu fotoğrafların düşük puan aldığı görülmüştür.

Kiper ve ark. (2017) “Görsel kalite algısının çevre tercihlerinde etkili olduğu” öngörüsü ile Kıyıköy' ün görsel peyzaj açısından ilgi çekici alanlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda; görsel peyzaj analizi ile uzman ve gözlemci grubundan oluşan katılımcılar; Kıyıköy ile ilgili 12 adet fotoğrafı, 6 ana başlık ve 22 alt başlıktan oluşan parametreler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda; her iki grubun tercihlerinde benzerlikler olduğu saptanmış, bununla birlikte doğal bitki örtüsü ile deniz ve kıyısının uyumlu bir bütünlük oluşturduğu, doğal ve yapay elemanların uyumlu ve düzenli bir şekilde bulunduğu görüntüler görsel açıdan olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Kiper, Korkut ve Üstün Topal (2017) "Implementation of Visual Landscape Analysis Regarding Eco Tourism Planning In Turkey" başlıklı çalışmalarında; Kırklareli İli Kıyıköy beldesinin, ekoturizm planlamasına altlık oluşturmak amacıyla çeşitli değişkenler doğrultusunda görsel peyzaj kalite analizini yapmışlardır. Bu amaçla, Kıyıköy'e ilişkin 12 adet fotoğraf 6 ana ve 22 alt parametreye göre Likert ölçeğinde (1 en düşük, 5 en yüksek görsel kalite değerini ifade etmek üzere), aynı zamanda, mekânsal karakteristiklerle ilgili sıfat çiftlerinden oluşan parametreler de -2 ile +2 puan aralığında değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, tanımlayıcı istatistikler ve faktör analizi ile ortaya konulmuş ve en çok ve en az tercih edilen görüntülere ilişkin olarak mekânsal karakteristikler tespit edilmiştir.

Acarlı ve Kiper (2018) "Kent Meydanlarının Geçmiş ve Günümüz Görüntülerinin Görsel Peyzaj Kalitesinin Saptanması: İstanbul İli Taksim Meydanı Örneği" başlıklı çalışmalarında; İstanbul İli için önemli bir tarihi birikime sahip Taksim meydanı ve yakın çevresinin; geçmiş ve günümüz durumunun görsel peyzaj kalitesine ilişkin değişimini irdelemişlerdir. Bu doğrultuda çalışmada; alana ilişkin eski ve yeni kent görünümüleri açısından görsel peyzaja ilişkin algısal farklılıklar saptanmıştır. Çalışma kapsamında görsel peyzaj analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda Taksim Meydanı ve yakın çevresinde yer alan kentsel kimlik açısından önem teşkil eden Taksim Meydanı, Taksim Maksemi, İstiklal Caddesi, Cumhuriyet Caddesi, Gezi Parkı, Atatürk Kültür Merkezi, The Marmara Oteli'ne ait 7 şer adet fotoğraftan oluşan geçmiş ve günümüze ilişkin görüntüler uzman grubu tarafından 5 ana 18 alt parametre temelinde 5'li Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistiki değerlendirmeler sonucunda, en çok ve en az tercih edilen geçmiş ve günümüz görünümüne ilişkin mekânsal karakteristikler tespit edilmiştir.

Uzun (2018) Çalışmasında Kastamonu ilinde bulunan farklı karakterdeki rekreasyon alanların (Dipsizgöl Tabiat Parkı, Şehit Şerife Bacı Tabiat Parkı ve Yeşil Yuva Tabiat Parkı) kullanıcı karakterleri ile görsel peyzaj kalitesi arasındaki ilişkiyi belirleyerek araştırma alanlarını görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirmiştir. ‘Manzara Güzelliği Değerlendirme Yöntemi’ kullanılarak yapılan çalışma kapsamında her alandan 10 adet olmak üzere toplam 30 adet fotoğraf kullanılarak 120 kişiye anket uygulanmıştır. Çıkan sonuçlara göre Dipsiz Göl Tabiat Parkı’nın katılımcılardan manzara güzelliği parametresinden ortalama 4.28 puan aldığı, diğer parametrelerden tüm örnek alanların aldıkları puanların 4’ün altında kaldığı belirlenmiştir. Örnek alanlar kendi aralarında kıyaslandığında, Yeşil Yuva Tabiat Parkı’nın hareketlilik parametresi hariç diğer tüm parametrelerden Dipsiz Göl Tabiat Parkı ve Şehit Şerife Bacı Tabiat Parkı’na kıyasla daha düşük puanlarla değerlendirildiği belirlenmiştir.

Yukarıda özetlenen literatür analizleri; peyzaj planlama ve tasarım çalışmalarında görsel peyzaj kalite analizinin oldukça önemli bir etken olarak kullanıldığını göstermektedir. Görsel peyzaj kalite analizi yöntemi, farklı özelliklere sahip birçok alan için çeşitli parametreler geliştirilerek uygulanmıştır. Kiper ve ark. (2017)'nin da belirttikleri gibi; görsel peyzaj analizi; kentsel, kırsal ve tarihsel alanlarda peyzaj planlama çalışmalarına altlık oluşturmak, mekân tercihlerinin belirlenmesini sağlamak, kullanıcıların peyzaj algısını ortaya çıkarmak ve manzara güzelliklerini saptamak gibi birçok genel ve özel konu kapsamında sorgulanmıştır.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde; bu tez çalışması kapsamında da görsel peyzaj kalite analizi yöntemi ile kent parklarında kullanıcı tercihlerini ortaya koymak ve rekreasyonel açıdan mekânsal karakteristikleri saptamak hedeflenmiştir.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Park ve Kent Parkı Kavramları

Akdoğan (1974)'a göre parklar genel anlamda, sınırlı bir kullanım biçimi, esnek bir form özelliği, minimum konstrüksiyon ile maksimum doğal öğeleri kapsayan, dinlenme, eğlenme, spor, serbest oyunlar gibi çeşitli aktif ve pasif rekreasyon gereksinimlerini karşılayan yeşil alan türüdür (Elinç 2011).

Bilici (2001)'ye göre ise parklar, yapı kitleleri arasında yer alan çoğunlukla günlük kullanımlara imkân veren insanlar tarafından biçimlendirilmiş alanların genel adıdır. Bu alanlar mimari elemanların minimum, açık-yeşil alanların maksimum seviyede kullanıldığı peyzaj alanlarıdır. Rekreasyonel gereksinimlerin karşılandığı bu alanlar toplumun her kesimine aynı oranda kullanım imkânı sağlar (Çelik 2013).

Parklar, yapı kitleleri arasında yer alan çoğunlukla gününbirlik kullanımlara imkân veren insan eliyle şekillendirilmiş arazilerin genel adıdır. Bu alanlar mimari elemanların minimum, açık yeşil alanların maksimum düzeyde kullanıldığı peyzaj alanlarıdır. Rekreasyonel gereksinimlerin karşılandığı bu alanlar toplumun her kesimine aynı oranda kullanım imkânı sağlar (Bilgili 2001).

Araştırmacılar parkları büyüklüklerine, işlevlerine, bulundukları yerleşim yerlerinin nüfusuna ve kullanıcılara olan uzaklıklarına göre çeşitli şekillerde sınıflandırarak dokuz gruba

ayrılmıştır (Boyacı 2010):

- Çocuk Bahçeleri
- Mini Parklar
- Özel Aktivite Alanları ve Spor Merkezleri
- Yol Kenarı (Cep) Parkları
- Mahalle Parkları
- Semt Parkları
- Milli Parklar
- Kent Parkları
- Bölge Parkları

Kent parkı kavramı, her yaş grubunun yararlandığı içerisinde aktif ve pasif rekreasyon imkanlarının bulunduğu, genellikle 400 da veya daha fazla büyüklükte olan etki alanı 30-60 dakikalık yürüme mesafesinde yer alan aktif açık-yeşil alanlardır (Yorulmaz 2006).

Kent parkları; küçük ölçekli parklara ek olarak amfi tiyatro, küçük ya da büyük su öğeleri, yaş gruplarına göre ayrılan çocuk oyun alanları, spor kompleksleri, hayvanat bahçeleri, restoran gibi kullanımların yer alabildiği parklardır.

Kent parkları, karmaşık kentsel organizasyon içerisinde, kentleşmeye koşul olarak gelişen, doğa-insan ilişkisinin yeniden kurulmasında çok önemli ve çeşitli işlevler yüklenen kamusal hizmet alanlarıdır (Kızılaslan 2007).

Ertekin (1992)'e göre ise, kent parkları; kentin ekolojik dengesini korumak ve kentlinin rekreatif ihtiyaçlarını karşılamak üzere kentin merkez noktalarında bulunması gereken, içinde toplumu oluşturan her yaş grubundan insanın aktif-pasif rekreatif ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik tesis ve olanaklara yer veren kent içi açık yeşil alanlardır (Özkır 2007).

Kentsel yeşil alan sisteminin en önemli unsurlarından biri olan kent parklarının daha fazla fayda sağlayabilmesi için planlama ve tasarım süreçlerine yönelik birçok çalışma yapılmaktadır. Özellikle ziyaretçilerin algı ve tercihlerini ölçmeye yönelik çalışmalar önem taşımaktadır. Çünkü parkların planlama ve tasarımlarını yapacak uzmanların mesleki bilgi ve becerilerini, ziyaretçilerden elde edilen veriler tamamlayacaktır. Bu şekilde planlanmış ve uygulanmış kent parklarının kullanıcılara ve çevreye yönelik daha etkin hizmetleri ve

fonksiyonları olacaktır (Elinç 2011).

Çeşitli fonksiyonlardan oluşan kent dokuları (konut, endüstri, ticaret eğitim vb.) arasında kent parkları, her yaş grubu için çeşitli aktif ve pasif rekreasyon olanakları sağlayan, halkın günlük boş zamanlarını değerlendirebileceği en önemli kentsel yeşil alanlardır (Kart 2002).

Oğuz (1998)'e göre; kent parkları, kentsel yerleşimler içinde genellikle merkezi olarak konumlanan, görsel olarak kentin bir parçası olan ve kent insanına fazla yol kat etmeden kentin gürültü ve karmaşasından kaçabilme olanağı sağlayan, aynı zamanda; insanların yürüyüş, koşu, dış mekânda oturma, piknik yapma, oyun oynama, vb. bireysel ya da grup eylemlerine olanak sağlayan alanlardır (Karlıer 2017).

Olmsted'e göre kent parkı, konut bahçelerinden daha geniş, sade ve doğal görünümlü bir koruluk ve orman gibi yoğun bir yeşil dokuya sahip olmalıdır. Bu tanımlamaya göre kent parkları, kent halkının zihninde oluşan yapaylığı alıp götüreren ve unutturan doğal elemanlar ve kompozisyonlar içermelidir (Özdemir 2009).

Çeşitli araştırmalar sonucunda kent parklarında bulunması gereken kullanımlar aşağıdaki gibi özetlenmiştir (Kahya 2018).

Rekreasyonel Tesisler;

Spor kompleksi (tenis kortları, yüzme havuzu, futbol sahaları vb.), yapay göller, büyük su alanları, çocuk oyun alanları, piknik alanları, yaya gezinti alanları, oturma birimleri, teraslar, bisiklet yolları, atla gezinti yolları

Bilimsel ve Eğitsel Tesisler;

Bilim merkezi, botanik bahçesi, hayvanat bahçesi, tabiat müzesi, gözlemevi

Sosyal – Kültüre Tesisler;

Açık hava sergileri, konser alanları, tiyatro alanları, fuarlar

İşletme Tesisleri;

Çay bahçeleri, kafe ve restoranlar, müzikli pavyonlar, fidanlık ve seralar

Hizmet Tesisleri;

Teknik üniteler, idari üniteler, acil yardım, PTT gibi servis hizmetleri, bankamatik, tuvaletler,

otoparklar

Yukarıda yapılan tanımlamalar ışığında kent parkları, insanlara kent hayatının yoğun ve yorucu akışından kaçarak kaliteli nefes alabilme, doğayla bütünleşebilme, dinlenme, yürüyüş ve koşu gibi rekreatif, sportif faaliyetlerini gerçekleştirebilme olanağı sağlayan, her yaş grubuna hitap eden, belirli bir büyüklüğe sahip olan ve erişilebilirliği olan açık yeşil alanlardır.

2.1.1 Kent Parklarının İşlevleri

Chiesura (2004)'e göre kent parkları ve açık yeşil alanlar giderek artan kentleşmiş toplumların yaşam kalitesi için stratejik bir önem taşımaktadır. Kentlerde bulunan doğal varlıklar (kent parkları ve ormanlar, yeşil kuşaklar vb.) ve unsurlar (ağaçlar, su vb.) birçok şekilde yaşam kalitesine katkıda bulunmaktadır. Doğal alanlar, hava ve su temizlenmesi, rüzgâr ve gürültü filtreleme veya mikroklimanın dengelenmesi gibi önemli çevresel hizmetlerin yanında kent sakinlerinin refahı ve modern kentlerin yaşanabilirliği için çok önemli psikolojik ve sosyal hizmetler sağlamaktadır.

Parklar, her yaştan çocuklar için ileriye dönük yaşamlarında onlara yol gösterecek becerilerini geliştirmek ve güçlü yönlerini göstermek için mükemmel fırsatlar sağlayabilir. Çocuklar ve gençler için toplumsal etkinlikler yardımı ile onların başlıca yetenekleri, bilgileri ve eğilimlerini kurmalarına yardım ederek en iyi şekilde hizmet eder (Walker 2004).

Bir kent parkı, semt parkında bulunanlardan farklı olarak, spor kompleksi, gölet veya büyük su alanı, hayvanat bahçesi, lokanta, seyir kuleleri, minyatür köyler, piknik alanları, kamp alanları, koruluk alanlar gibi elemanları bulundurabilir (Zaloglu 2006).

Kent parklarının işlevleri farklı araştırmacılar tarafından aşağıdaki gibi belirlenmiştir (Kızılaslan 2007, Özkır 2007);

- Toplumun bütün bireyleri için rekreasyonel aktivitelere imkân sağlar (spor alanları, dinlenme ve gezi alanları gibi).

- Her yastan kullanıcılar arasında sosyal ve kültürel etkileşime olanak sağlar.
- Küçük yaştaki kullanıcılar için oyun ve eğitim gibi etkinliklere sahipken gençler için sergiler, gösteriler ve konserlere olanak sağlar. Orta ve daha üstü yaştaki kullanıcılar için de daha sağlıklı ortamlar yaratırlar.
- Günlük hayatın karmaşasından sıkılan kent insanının doğaya olan özleminin giderilmesine imkân sağlar.
- Kent fauna ve florasının gelişimini destekleyerek, kentin ekolojik dengesinin korunmasını sağlar.
- Kentin kimlik kazanmasında estetik yönden katkı sağlar. Kentin tanıtımında büyük önem taşıyacağından kentin turizm gelirlerin artmasını sağlar.
- İnsan-araç trafiğinin düzenlenmesine yardımcı olarak koruyucu ve rahatlatıcı açık alanlar oluşturulmasını sağlar.
- Kent parkları, yerleşim alanlarının fiziksel yönden dengesini sağlarlar. Kentlerin strüktürüne önemli oranda katkıda bulunarak, konaklama, ticaret, iş ve eğitim yapıları gibi farklı nitelikteki alanlar arasında tampon işlevini üstlenirler.
- Kapsadıkları yeşilliklerle kent ekolojisinin düzeltilmesinde yardımcı olur. Katı ve gaz emisyonlarının filtrasyonu ve tutulmasını sağlar, rüzgâra açık ve rüzgârı kanalizasyon alanlardaki ağaçlar rüzgâr hızını azaltarak, rüzgârın etkisini uygun düzeye indirir, gürültüyü elimine eder.
- Parklar, kullanıcıların doğa ile ilişki kurmasını sağlarlar. Kentlilerin, kentlerde yitirilen bitki ve hayvan dünyası ile ilişki kurmalarını sağlar.
- Koruma alanları oluşturarak, kuşlar, böcekler ve kentlerdeki diğer yaban yaşamının korunması ve geliştirilmesi için önemli habitatlardır.
- Sosyal ilişkilerin kurulabileceği mekânlardır. Farklı yaşlardaki kullanıcıların, karşılaşma, yürüme, oyun, sohbet etme vb. etkinliklerde bulunabileceği ortamlardır.
- Sınırlandırılmış mekân içinde insan, psikolojik etki altında olması nedeni ile parklar kullanıcı ile çevre arasında ölçü yönünden denge yaratır. Bu, bilinçaltında gelişen bir olgudur. İçinde dolaşacağı, kenarlarına dokunabileceği, kendi ölçüsüne uygun mekânlara gereksinim duyar. Yapı ile yakın çevresindeki açık alanların ortaklaşa yarattığı en önemli özellik, anıtsal yapı gruplarının insan üzerindeki baskısını hafifleterek ölçü yönünden denge kurmasıdır.
- İyi planlanan ve yönetilen kent parkları kentin ekonomik yaşantısını canlandırır.

- Parklar okul çağı çocukları ve yetişkinlerin eğitimi için kaynak oluştururlar. Bilinçli tasarlanmış parklar; tarih, kültür, botanik ve yaban yaşamı yönünden ilgi çekicidirler.
- Park içerisinde yer alan açık hava tiyatrosu, dans pisti, konser alanı, heykel bahçesi gibi mekânlarda sanatsal etkinliklere olanak sağlar.
- Parklar, motorlu taşıt trafiğinden uzakta güvenli çocuk oyun alanları sağlarlar.
- Bitkisel ve yapısal dokusu ile kente estetik yönden katkıda bulunurlar. Düzensiz yapı komplekslerinin görünümünü yumuşatırlar.
- Parklar, turizm ve kültürel tanıtım yönünden kente katkıda bulunurlar.
- Park ve bahçeler kentsel yaşamın bir parçası olarak, çevresi ile birlikte değişime hazır esnek bir bütünlük oluşturmaktadır. Günümüzde; kültürel, estetik ve sosyal işlevler yüklenerek çok yönlü ve sürekli değişen bir nitelik kazanmıştır.

2.1.2 Kent Parklarının Planlama ve Tasarım İlkeleri

Kent parkları planlama ve tasarım sürecinde kalite kriterleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Kent parklarında kaliteden bahsetmek için, uygulanabilir plan ve tasarımının yapılması, işlevselliğinin olması ve bu özelliklerinin yanında sürdürülebilirliğinin de sağlanması gerekmektedir. Kent parkları kalite kriterlerini aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkündür (Özkır 2007).

- **Uygunluk:** Kent parkının kullanıcı beklentilerine ve bunu karşılayan tasarım kriterlerine uygun olması gerekmektedir. Kullanıcılara çeşitli etkinlikler sunmalı ve taşıma kapasitesi hesaplanmalıdır. Kent parkının, büyüklük ve kullanıcı ergonomisi gibi standartlara uygun olması gerekmektedir.
- **Güvenlik:** Kullanıcıların can ve mal güvenliği ile park flora ve faunasının zarar görmemesi sağlanmalıdır. Kullanıcıların güvenli bir ortamda aktivitelerini yerine getirmelerine olanak verilmelidir.
- **Maliyet:** Kent parkları insana sağladığı yenilenme ile kent ekonomisine doğrudan ve dolaylı etki sağlamakta olup bu tip alanlar kamu yararı taşıdığı için kâr amacı taşımamalıdır.
- **Dayanıklılık:** Kent parklarının kullanım kapasiteleri göz önüne alınarak, bakım ve onarım çalışmalarının düzenli bir şekilde gerçekleştirilmesi ile parkların biyotik,

abiotik zararlılara ve zamana karşı dayanımı sağlanmalıdır.

- **Servis imkânları:** Kent parkları her yaştan kullanıcıya (hedef kitleye) hizmet vermesi ve çağa uygun etkinlikleri barındırmalı, kullanıcıya sunulan hizmetlerin denetimi yapılmalı, devamlılığı sağlanmalı, niteliği korunmalı ve geliştirilmelidir.
- **Başarım (Performans):** Kent parkı kullanıcılarına sosyal, kültürel yönden katkıda bulunmalıdır. Ayrıca, kent için de ekonomik girdi sağlamalıdır. Kullanıcılara rahatlama ve dinlenme olanakları sağlayarak, dolayısıyla iş verimliliğinin artmasına katkı yapmalı, kullanıcı ve ziyaretçi sayısının yoğunluğu düşmemelidir.
- **Estetik:** Kullanılan her nesnenin (bitki, donatı elemanları gibi) kendi içinde ve diğer nesnelerle olan uyum ve bütünlüğünün sağlanması ve estetik bütünlüğün sürekliliğinin korunması gerekmektedir.

Bayraktar 1973, Pamay 1979, Uzun 198, Kılıç 1997, Özdingiş 2007, Polat 2001'a göre çeşitli araştırmalar değerlendirilerek kent parklarının planlama ve tasarım ilkeleri aşağıda ekolojik, ekonomik ve sosyal başlıkları altında aşağıda özetlenmiştir (Çelik 2013):

Ekolojik işlevler

- Fiziksel yapı, çevre ile ilişkili olarak tasarlanmalı, güzel görünüm ve doğa harikaları korunmalıdır.
- Kentin diğer açık yeşil alan sistemi içinde bir bütünlük yaratılmalı ve yaya bağlantı düzeni ile güvenli ulaşım olanakları sağlamalıdır.
- Park alanı içerisinde genel bir sulama-drenaj sistemi planlanmalıdır.
- Planlamadaki en önemli unsurlar parselasyon, canlı ve cansız materyalin seçimi ve bunların kompozisyonudur.
- Park kurulacak alanı ve çevresini mekân olarak çok iyi etüt etmek gerekir.
- Kent parkı alan seçimi, çevredeki yapı yoğunluğu ile ilişkili olduğu kadar doğal kaynaklar ve topoğrafik yapı özellikleri ile de birlikte değerlendirilmelidir. İklim verileri ve diğer çevre faktörleri de planlama kriterlerindendir. Alan plastiği ve form çalışmaları da çevre standardını yükseltici ve fonksiyonel işlevler üstlenebilir nitelikte olmalıdır. Özellikle fonksiyonlar arası ilişkiler kuran ilgi çekici mekânların oluşturulması, park planlamalarında önemli tasarım ilkeleri olarak kabul edilir.
- Park giriş kısımlarının büyüklükleri yeterli ise parkın tümüne hâkim bir görüş açısı yaratacak açıklıklar bırakmak amaca çok uygun olacaktır.

- Park alanı içinde alle sayılarını fazla tutarak parkın çim alanlarını bölmek ve küçültmek doğru değildir. Bu konuda planlamanın estetik dengesi ve allelerin fonksiyonel özellikleri ele alınarak karar verilmeli ve alle sayısı gereğinden fazla olmamalıdır.
- Ağaçlandırma alanları içinde daha çok ibrelili türler üzerinde durulmalı ve bu türler daha fazla kullanılmalıdır.
- Park alanı içerisinde, gerekli yerlere köprüler, kaya bahçeleri, şev, merdiven ve basamaklı yollara yer verilmelidir.
- Parkın uzak ve kapalı bir yerinde hayvanat bahçeleri düşünülmelidir.
- Park alanının müsait kısımlarında tuvaletlere ve bazı sıhhi tesislere yer verilmelidir.
- Park alanı kent içinde planlanıyorsa ediliyorsa, alan içinde kentin kirli havasına dayanıklı türlerin seçimine önem verilmesi, özellikle yapraklarını döken türler ve dayanıklı bitkilere yer verilmesi gerekmektedir.
- Yaklaşık olarak 40.000 insana hizmet verebilen kent parkı ideal olarak kişi başına en az 10m² hesabıyla 400 da veya daha geniş bir alanda tesis edilmelidir.

Ekonomik işlevler

- Kent parkının idaresi, bakımı yönünden parkın uygun kısımlarında idare, bakım ve danışma tesislerine imkânlar dâhilinde yer verilmelidir.
- Kent parkı yıl boyu kullanılabilir şekilde tasarlanmalı, gerekli olan bölüm ve imkânlar gece saatlerinde de yararlanılabilen özellikler göstermelidir. Yoğun kullanımlar için uygun döşeme kaplamaları ve güvenli materyaller projelendirme aşamalarında ele alınmalıdır.
- Kent parkları öncelikle yakın çevreyle ilişkili olmalı ve yakın çevrede yaşayanlara hizmet etmelidir. Bu amaçla yakın çevrede yaşayanların sosyo-ekonomik yapısı ve istekleri bilinmelidir.
- Yapılan proje ve uygulamalar, daha ileri yıllarda bakım ve süreklilik konularında sorunlar çıkarmamalıdır.

Sosyal işlevler

- Kullanıcıları birleştirici ve kaynaştırıcı özellikleri ile birlikte her yaş ve kültür
- Kent parkları kültürü ve değerleri yansıtmalıdır.

- Park girişleri özellikle güzel tasarlanmış kapılarla ve geniş alanlarla desteklenmeli ve buradan itibaren ziyaretçileri parkın diğer kısımlarına götürecek alleler oluşturulmalıdır.
- Park içinde ihtiyaçlara göre spor alanları için yer ayrılmalı; parkın uygun yerlerine çocuk oyun alanları tasarlanmalıdır. Çocuk oyun alanları için ayrılan alanlar, özellikle allelerin birleştiği gölgeli ve tehlike arz etmeyen yerler olmalıdır.
- Bir kent parkının kullanışlı ve faydalı oluşu kullanım kapasitesi ve rahatlığı ile doğrudan ilişkilidir. İlk planda kolay ulaşım ve güvenli dolaşım en önemli hedefler arasında olmalıdır. Bu çalışmalar yaya ve oto trafiği ayırımı ile gürültüsüz bir mekân amaçlanan çevreyi oluşturabilir.
- Parkın uygun ve gerekli kısımlarında kullanıcıların rahatlıkla faydalanabileceği fonksiyonel ve yeterli otopark tasarlanmalıdır.
- Park içindeki taşıt yollarının ve allelerin iki yanına yeterli genişlikte trotuvarlara yer verilmeli ve ziyaretçilerin kullanmaları için banklar yerleştirilmelidir.

2.2 Görsel Peyzaj Kalitesi

Bu başlık altında görsel algı, görsel kalite ve görsel kalite değerlendirme yöntemleri değerlendirilmiştir.

2.2.1 Görsel Algı

Algı terimi, Latince'deki "*percipere*"den (bir arada tutmak, hissetmek, kavramak) kelimesinden gelmektedir.

Çevreden çeşitli bilgiler alma süreci olarak da tanımlanan algılama, kişilere göre değişmekte olup, kişinin öznel nitelikleri, kültürü, çevresi ve içinde yaşadığı sosyal grup, algılamayı etkilemektedir. Algılama sürecinde kişi, çevresinden amaçlarına uygun bilgiler almaktadır. Bireyin fizyolojik kabiliyeti onun çevreyi algılamasını, tanımasını, çevre hakkında düşünmesini ve çevreyi kullanmasını etkilemekte, kişilik özellikleri algılama sürecine öznel bir nitelik katmakta, algılama sürecinde ait olunan sosyal gruplar etkin rol oynamaktadır (Özcan ve ark. 2003).

Çevrenin algılanması bazı duyular (görme, işitme, duyma ve dokunma) yardımıyla gerçekleşirken bunların en önemlisi ise görme duyusudur. İnsanın duyuşal girdisinin %80'inden fazlası görme duyusundan sağlanmaktadır ve bu nedenle çevre algısı büyük bir

ölçüde görsel olarak ortaya çıkmaktadır (Çakıcı ve Çelem 2009).

Çevrenin görülebilir yüzeyleri, görsel algılama ile insan duygu ve düşüncesinde "biçim" olarak tanımlanmaktadır. İnsan; "biçim" yoluyla algıladığı, kavradığı ve yorumladığı çevre ile iletişim kurarken, onun taşıdığı ifade, görsel nitelik yolu ile beğeni duygumuna ya ulaşır ya da ulaşmaz (Kalın 2004).

Görsel etki değerlendirme çalışmalarının temeli, tüm duyu organları bağlamında “görsel algılama ya da kavrama” olgusuna dayanmaktadır. İnsanlar, sürekli olarak çevreleriyle etkileşim halinde bulunmakta ve bu etkileşim sürecinde çevreden gelen uyarıcıların etkilerini tüm duyu organlarıyla algılamaktadır. Gözün, algılama sınırı en gelişmiş duyu organı olması nedeniyle, görsel yolla edinilen deneyimleri (görsel okumalar), diğer duyu organlarıyla edinilen deneyimlere göre daha baskındır (Ak 2005).

Görsel algı, çevrenin fiziksel ve sosyal faktörlerinin karmaşık bir etkileşimi sonucu gerçekleşmekte olup önce algılama davranışı, daha sonra davranış algılamayı etkilemektedir. Psikolojik bir olgu olan görsel algı ile çevreden insana ulaşan görsel çevre etkenleri ilişkisi psikofizik yöntemlerle incelenmektedir. Görsel algı süreci, her algılanan objeye bağlı duygusal yük analizleri ve bilinçaltı seviyeleri ölçülerek kavranmaktadır (Aydınlı 1986).

Görsel algıyı etkileyen görsel süreçler, insanın iki türlü görmesine bağlıdır. Bu süreçler, kapalı ve açık görüş olgularını içermektedir. Kapalı görüş olarak adlandırılan görme biçiminde, insan tanıdığı bir şeyi yani görmesi gerektiğini görmesidir. Açık görüşe bağlı algılama, kişinin etkinlik içinde bulunduğu ve görsel olarak kendini adadığı seçmeci ve kurgucu bir bakıştır. Kapalı ve açık görmeyi etkileyen algı, bazı öznel ve nesnel faktörlerle farklılaşmaktadır. Bu faktörler; kültür farklılığı, uyarıcının sahip olduğu anlam, bakan kişinin uyarıcıyı daha önceden tanımış, bilmiş olması, zihinsel süreçlerin oluşturduğu düzen farklılıkları olarak tanımlanmaktadır (Aydınlı 1986).

İnsanlar kentsel çevre kalitesini değerlendirirken “iyi, orta ve kötü” gibi sıfatlarla çevreyi sınıflandırır. Bu sınıflandırmaya neden olan birçok etken vardır. Bunlar zamansal, parasal, duyusal ve anlamsal ya da ideolojik etkenler olabilir. Sonuçta kişi ya kişisel benliğin ya da yaşadığı toplumun bir uzmanı olarak çevreyi değerlendirir, kalite ve kimlik açısından onu bir sınıflandırmaya sokar (Bozhüyük 2007).

Rapoport (1977)’a göre algılama insan beynindeki en karmaşık işlem olarak görülebilir. Temel biçimi itibari ile algılama ise yaşamdaki olayları algılamak için belleğin kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. Buna göre Rapoport algılamanın üç boyutu olduğunu ileri sürmüştür.

1. Bilginin nasıl elde edildiği konusu ile ilgili olan; doğrudan çevre algılama deneyimine dayanan “çevre algılaması”,
2. Çevreyi, zihin haritaları aracılığıyla algılama biçimi olan “bilişsel algılama”,
3. Çevre kalitesinin ve bundan dolayı da tercihin, seçimin, davranış ve kararların algılanması olan “çevre değerlendirmesi ya da tercihi”

Çevrenin algılanması, bilinmesi ve değerlendirilmesinin sürekliliği, çevrenin duyu organları ile hissedilmesi, çevrenin algılanış biçiminin anlaşılması ve çevrenin niteliklerinin tanınması sonucunda, seçim yapma, karar verme sürecidir. Çevre algılamanın biçimsel yaklaşımına göre çevreyi tanımlamak için, çevre bir bütün olarak derinliğine kavranıp, bir bütün halinde değerlendirilmelidir. Bir bütünü oluşturan parçaların her birinin ayrı bir özelliği ve kimliği vardır. Bu ayrı parçalar birleşip bütünü oluşturduğunda ise, o bölgeye ait kimlik oluşur. Bölgenin kimliğinin tam olarak belirlenebilmesi için, parçaların analiz edilerek çıkan sonuçlara göre kimlik tanımlanmalı ve bu tanımın sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli ortamın sağlanması gerekir (Önem ve ark. 2005).

2.2.2 Görsel Kalite

Görsellik, nesne ve nesne gruplarının bulunduğu alan düzleminden ufuk düzlemine kadar görme duyusuyla algılanan görüntüler toplamının algılayıcılarda yarattığı duygusal ve mantıksal ifadelerin bütününden oluşmaktadır. Estetik kuramlarla açıklanabilen duyguların görüntülerdeki psikolojik ifadesi olarak açıklanabilmektedir (Temelli 2008).

‘Görsel Kalite (Visual Quality)’ güzellikle eş anlamlı bir deyimdir, ancak nesnellik taşımaktadır (Wherret 1996). Daniel ve Boster (1976), araştırmalarında, çevrenin algılanan özelliğini belirtmek için ‘manzara güzelliği (scenic beauty)’ terimini kullanmışlardır. ‘doğal güzellik (natural beauty)’, ‘peyzaj estetiği (landscape esthetics)’, ‘manzara kaynağı (scenic resource)’ gibi terimler de aynı anlamda kullanılabilmektedir (Kaptanoğlu 2006).

Görsellik, nesne ve nesne gruplarının bulunduğu alan düzleminden ufuk düzlemine kadar görme duyusuyla algılanan görüntüler toplamının algılayıcılarda yarattığı duygusal ve mantıksal ifadelerin bütününden oluşmaktadır. Estetik kuramlarla açıklanabilen duyguların görüntülerdeki psikolojik ifadesi olarak açıklanabilmektedir (Bulut ve ark. 2010).

Kane (1981)'e göre görsel peyzaj; su, toprak, madenler ve fosil yakıtlar gibi önemli doğal kaynak olarak düşünülebilir. Görsel peyzaj kalitesi, gözlemcinin algısal ve duygusal psikolojik süreçleri ile etkileşim içinde olan belli (görünür) peyzaj özelliklerinin ortak bir ürünüdür. Çevrenin insan üzerindeki bu etkinin nasıl algılandığı nasıl yorumlandığı ve nasıl değerlendirildiği, görsel algılama süreci sonucunda oluşan "görsel peyzaj kalitesi" olarak tanımlanmaktadır. Görsel peyzaj kalitesi "bir peyzajın göreceli olarak estetik kusursuzluğu" olarak da tanımlanabilir ve gözlemcinin beğenisi aracılığı ile ölçülebilir (Elinç 2011).

2.2.3 Görsel Kalite Değerlendirme Yöntemleri

Wherreth (1996)'a göre 'peyzaj kalitesi', çevresel/ekolojik, sosyokültürel ve psikolojik faktörlerin geniş yelpazesini kapsayan bir terimdir ve akılda idealize edilmiş olan peyzaj ile kişinin gözlerinin önündeki peyzajın karşılaştırmasını anlatmaktadır (Gültürk 2013).

Peyzaj görsel kalitesinin değerlendirilmesine yönelik en erken girişim 1929'da yayımlanan ve İngiltere'deki milli parklar için yüksek görsel güzelliği olan alanları listeleyen Addison Raporu'dur. Daha çağdaş görsel değerlendirme yöntemleri Kuzey Amerika'da ve İngiltere'de görsel kaynakların peyzaj kalitesinin sistematik analizi anlamında tanımlanması, yönetilmesi ve korunmasına yönelik yasal girişimlere cevap olarak gelişmiştir (Çakıcı 2007).

Görsel (etki) değerlendirme çalışmaları, bir yerin ya da güzergâhın görsel niteliklerini, mekân kurgusunu ve de sosyal yaşamını algısal temelde (göz başta olmak üzere tüm duyu organlarıyla) fonksiyonel bir ilişki içinde değerlendirmeye dayanmaktadır (Kaplan ve Hepcan, 2004).

Günümüzde, estetik algı ve tercihler konusundaki çalışmalarda, fotoğrafların kullanımı oldukça yaygındır. Çünkü ekonomik, hızlı ve gerçek dünya koşullarına göre kontrolü daha kolaydır. Pek çok çalışma, manzara güzelliği konusunda fotoğraf görüntülerine ait düşünce ve arazideki gerçek manzara hakkındaki düşünceler arasında güçlü ilişki bulunduğunu belirtmektedir (Kaptanoğlu 2006).

Düzgüneş ve Demirel (2015)'e göre; görsel peyzaj kalitesi kavramının değerlendirilebilmesi için öncelikle peyzaj kavramının tanımlanması gerekmektedir. "Avrupa

Peyzaj Sözleşmesi”ne göre peyzaj, “insanların algıladığı şekliyle doğal ve kültürel etkenlerin etkileşimi sonucu ortaya çıkan alanlardır” şeklinde tanımlanmaktadır. Bir başka tanımda ise “manzarayı tasvir eden ya da görsel açıdan yerini tutan estetik deneyimdir” şeklinde tanımlanmaktadır. Genel anlamıyla ise görsel peyzaj, insanın psikolojisine göre şekillenen, insan algısının doğal ve kültürel peyzaja karşı zihninde oluşturduğu estetik üründür. Buna göre estetik kavramı, kişi algısına göre şekillenmekte ve kişinin zihinsel ve ruhsal durumunun bir yansıması olarak ortaya çıkmaktadır (Uzun 2018).

“Görsel kalitenin ölçülmesi” kaynağa bir değer biçilmesini gerektirir. Kaplan ve Hepcan (2004)’a göre görsel (etki) değerlendirme çalışmaları, bir yerin ya da güzergâhın görsel niteliklerini, mekân kurgusunu ve de sosyal yaşamını algısal temelde (göz başta olmak üzere tüm duyu organlarıyla) fonksiyonel bir ilişki içinde değerlendirmeye dayanmaktadır. Buradaki söz konusu değerlendirme ekonomik olmaktan öte, kullanıcının değer yargılarına göre belirlenen ve felsefî bir olgu olan estetik değerdir. Akılcı ve sağlıklı bir peyzaj planlama çalışmasında, plancı kendi estetik değerlerinin yorumundan önce, toplumun mevcut kaynak üzerindeki estetik yorumunu ortaya çıkarmak ve planlamalarda dikkate almak zorundadır (Erdönmez ve ark. 2007).

Çevre tercih ve değerlendirme çalışmasına başlamadan önce bazı kabullerin yapılması, araştırmacının önünü görebilmesi bakımından gerekli görülmektedir (Kalin 2004);

1. Toplumsal uzlaşa bağlamında bir genel "güzel" ya da "beğenilen" tanımlanabilir.
2. Bireysel değerlendirmede "görecelilik" mevcuttur ve bir çevre için pek çok farklı yargı bulunabilir.
3. Araştırmanın kapsamına göre genel veya bireysel "beğenilen" tanımlarının yeri gelince biri ya da hepsi bir bütün olarak algılanmalı ve sonuç bulgusu olarak ifade edilmelidir.

Bu alandaki en önemli atılım Amerika Birleşik Devletleri’nde 1969 Ulusal Çevresel Politika Yasası’nın ortaya çıkmasıyla meydana gelmiştir. Peyzaj politikalarının ve yasalarının çıkmasına paralel olarak peyzajın görsel kalitesini değerlendirmeye yönelik yöntemlerin geliştirilme çalışmaları yoğunluk kazanmıştır. Hem algısal hem de uzman tabanlı peyzaj estetiği değerlendirme yaklaşımlarına birçok meslek disiplininin (ormancılık, coğrafya, peyzaj mimarlığı, psikoloji vb.) katkı olmuştur (Çakıcı 2007).

Günümüzde, estetik algı ve tercihler konusundaki çalışmalarda, fotoğrafların kullanımı oldukça yaygındır. Çünkü ekonomik, hızlı ve gerçek dünya koşullarına göre kontrolü daha kolaydır. Pek çok çalışma, manzara güzelliği konusunda fotoğraf görüntülerine ait düşünce ve arazideki gerçek manzara hakkındaki düşünceler arasında güçlü ilişki bulunduğunu belirtmektedir (Kaptanoğlu 2006).

Peyzaj kalitesinin birey ve gruplar tarafından yapılan öznel değerlendirmelerine dayanan veya değerlendirmede peyzajın fiziksel koşullarını (niteliklerini) dikkate alan çok farklı teknikleri içeren birçok teori ve yaklaşım incelendiğinde genelde şu üç yöntemin kullanıldığı görülmektedir (Dinçer 2011).

Fiziksel Model (Uzman Modeli-Objektif Model):

Model, temelde manzaranın güzelliğine etkisi olduğu düşünülen ve kapsamı açıklanmış peyzaj özellikleri ve öğeleri dikkate alınarak arazi envanterinin oluşturulmasını kapsamaktadır. Halen sıkça kullanılan "Biçimsel estetik yaklaşım modelinin" temel teorisi, "Örnek alanın estetik değerler gibi özelliklerinin, fiziksel çevreye ait somut biçimsel niteliklerinden kaynaklandığı" şeklindedir. Biçimsel estetik yaklaşım ile peyzajın görsel değerinin belirlenmesinde, öncü ve değerli çalışmaları bulunan Litton (1968)'in elde ettiği bir takım öğe ve ilkeler planlamacılar tarafından sıkça kullanılmaktadır. Estetik özelliklere etkisi saptanan ve değerlendirmede temel alınan öğelerin çizgi, biçim, renk ve tekstür olduğu bu model, manzaranın betimlenmesini sağladığından, 'betimleyici/tanımlayıcı' olarak adlandırılmıştır (Kaptanoğlu 2006).

Bir yaklaşım olarak plancılar veya coğrafyacılar, peyzajı toprak çeşitleri, arazi formları veya vejetasyonu dikkate alarak sınıflandırılacak ve haritası yapılacak bir özellik olarak görmekte ve bunun için belli varsayımlar kurarak (örn. Dağlar ve nehirlerin yüksek peyzaj kalitesine sahip olması) "peyzajı" fiziksel özellikleri açısından değerlendirmektedir. Bu yaklaşım öncelikli olarak şunu öngörmektedir: "Peyzaj doğasında bir peyzaj kalitesi barındırmaktadır". Bu yaklaşım, peyzaj kalitesini fiziksel özelliklere bağlı olarak değerlendirdiğinden "Objektivist paradigma-Nesnel yaklaşım" ile ilişkili görülmektedir (Lothian 1999, Kaptanoğlu 2006).

Söz konusu öğeler arasındaki biçimsel karakter, peyzaj alanlarını sınıflandırmak amacıyla, farklılık, birlik, bütünlük veya karmaşa-karmaşıklık-kompleks gibi ilkeler açısından incelenmektedir. Bu model bir uzman tarafından, genellikle de, bir peyzaj mimari tarafından uygulanmakta ve analizi yapılan özellikler, çalışmanın amacı ve kaynak tipine göre değişebilmektedir. Örnek olarak bu konuda yapılan bazı araştırmalarda görüntü, çerçevelenme, odaklanma ve zıtlık gibi temel ilkelere göre incelenirken bazılarında tekstür, derinlik veya kompozisyonun analizi yapılmaktadır (Wherret 1996).

Peyzaj kalitesinin peyzaj mimarları, plancılar, kaynak yöneticileri vb. gibi bu konuda eğitilmiş ve yetkili uzmanlar tarafından değerlendirildiği tekniklerdir (Çakıcı 2007). Model, esas olarak, manzaranın güzelliğine etkisi olduğu düşünülen ve kapsamı açıklanmış peyzaj özellikleri ve öğeleri dikkate alınarak arazi envanterinin oluşturulmasını içermektedir (Daniel ve Boster, 1976). Estetik özelliklere etkisi saptanan ve değerlendirmede temel alınan öğelerin “çizgi”, “biçim”, “renk” ve “tekstür” olduğu bu model, manzaranın betimlenmesini sağladığından, “betimleyici / tanımlayıcı” olarak adlandırılmıştır (Kaptanoğlu 2006).

Uzman modellerinin halk modellerine göre güvenilirliği daha düşüktür. Uzman modelleri genelde çevresel yönetim uygulamalarında daha çok kullanılmaktadır (Daniel 2001).

Psikolojik yaklaşım modeli (Halk Modeli-Sübjektif model):

Berlyne (1974) ve Kaplan (1979)' in da desteklediği, manzaranın estetik değerlerinin bakan kişinin gözünde olduğu görüşüne dayanan "Psikolojik yaklaşım" modelinde manzara, fiziksel unsurlar düşünülmeden sadece psikolojik faktörler dikkate alınarak, komplekslik, gizem, okunaklılık, anlaşılabilirlik, uyum, yenilik veya güzellik gibi peyzaj tercihini etkileyen önemli nitelikler-sıfatlar açısından değerlendirilmektedir (Dinçer 2011).

Lothian, (1999)'a göre; peyzaj güzelliği, izleyicinin sahip olduğu kültürel sosyal ve psikolojik yapının bir ürünüdür. Bu model halkın peyzaja yönelik tercihlerini istatistiksel yöntemler (çoklu regresyon analizi, faktör analizi gibi) kullanarak değerlendirmeye çalışmaktadır. Garré ve ark. (2009)'a göre ise, bu yöntemde genellikle veriler anketler yardımı ile elde edilmektedir (Elinç 2011).

Kullanıcılar tarafından görsel peyzaj değerinin belirlenmesi genel olarak manzaranın ilgi çekicilik düzeyinin belirlenmesi amacıyla yapılır. Bu amaçla alanı kullanan ya da kullanacağı düşünülen kişilerden (alanın potansiyel kullanıcılarından) görsel peyzaj özelliklerine ait değerlendirme yapımları istenir. Bu değerlendirmeler için anketler, davranış gözlemleri ya da katılımcı tasarım projeleri kullanılabilir. Bunlardan çoğunlukla kullanılan anket yönteminde alana ait fotoğraf, video çekimleri, görsel simülasyonlar vb. materyaller kullanılır. Kullanıcılara görüntüleri ne kadar beğendikleri ya da ilgi çekici buldukları gibi sorular sorulur. Bu tip anketlerde, uygulanması ve değerlendirilmesi kolay olan puanlandırma yöntemi en sık kullanılan yöntemdir (Hardal 2012).

Psikofiziksel yaklaşım modeli:

Daniel ve Boster (1976), manzara güzelliğini değerlendirmek amacıyla oluşturduğu yöntemde “fiziksel yaklaşım modeli” ve “psikolojik yaklaşım modeli”ni birleştiren “psikofiziksel yaklaşım modelini” oluşturmuştur. Günümüzde halen önemini koruyan bu modelde temel, fiziksel peyzaj özelliklerine ait envanterin oluşturulmasına dayanmaktadır. Peyzajın görsel kalitesinin belirlenmesi, kullanıcı tercihlerinin saptanması için, peyzajın fiziksel özelliklerinin analizini gerektirmektedir. Bu amaçla, psikofizikçiler, çevresel uyarıların fiziksel özellikleri ile kullanıcının algısal tepkileri arasındaki mutlak kantitatif ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla araştırma yapmaktadır.

Bu ilişkiyi, topografya, vejetasyon, su vb. gibi çevrenin fiziksel özellikleri ile tercih edilen estetik değer veya manzara güzelliği gibi psikofiziksel tepkiler arasındaki ilişki oluşturmaktadır. Değerlendirmede peyzaj özellikleri ölçülerek, kullanıcıların peyzaj kalitesi hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki istatistik testlerle analiz edilmektedir.

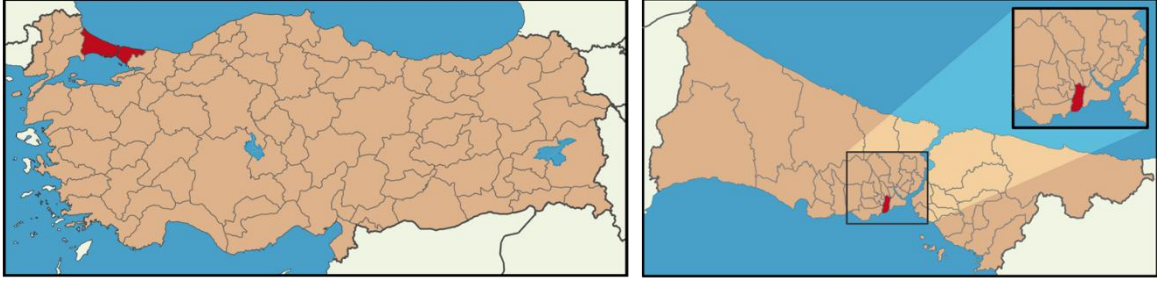
Eşli karşılaştırmalar, Likert ölçekleri, çeşitlendirmeler ve sınıflandırma ölçekleri gibi yöntemler, peyzajın kantitatif olarak değerlendirilmesinde kullanılmaktadır (Kaptanoğlu 2006).

3 MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Çalışmanın ana materyalini Topkapı Şehir Parkı ve çalışma kapsamında ele alınan fotoğraflar ve anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Topkapı Şehir Parkı; İstanbul kenti Zeytinburnu ilçesi sınırları içinde, ana ulaşım ağı (E5 karayolu) ile Merkez Efendi Mezarlığı ve kültürel etkinliklerin sürdürüldüğü tarihi surların yakınında yer alan 212.562 m² büyüklüğe sahip bir kent parkıdır (Şekil 3.1, Şekil 3.2). Park içerisinde çalışma yapılan alanın büyüklüğü ise 152.000 m² olup şekil 3.2’de kırmızı ile belirtilmiştir.

Şekil 3.1- Çalışma alanının konumu

Şekil 3.2-Topkapı Şehir Parkı'nın google earth görüntüsü

Topkapı Şehir Parkı içerisinde 3 adet çocuk oyun alanı 3 adet aletli fitness alanı 800m uzunluğunda yürüyüş parkuru, 2 adet süs havuzu ve 1 adet ekolojik köprü, meydanlar, piknik alanları ve yürüyüş yolları bulunmaktadır. Ayrıca park sınırları içerisinde Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC), R.F. Tataristan, Balkanlar, R.F. Başkörtostan Kültür Evleri'nden oluşan bir Türk Dünyası Kültür Mahallesi, Eski Türk çadırları, Türk Dünyası Restoranı, hediyelik eşya dükkanı ve Panaroma 1453 Fetih Müzesi yer almaktadır. Park ulaşım açısından Topkapı metrobüs durağı ve Topkapı tramvay durağının yanısıra İstanbul'un birçok semtine minibüs ve otobüs ile ulaşımın kolayca sağlanabileceği merkezi bir noktada bulunmaktadır.

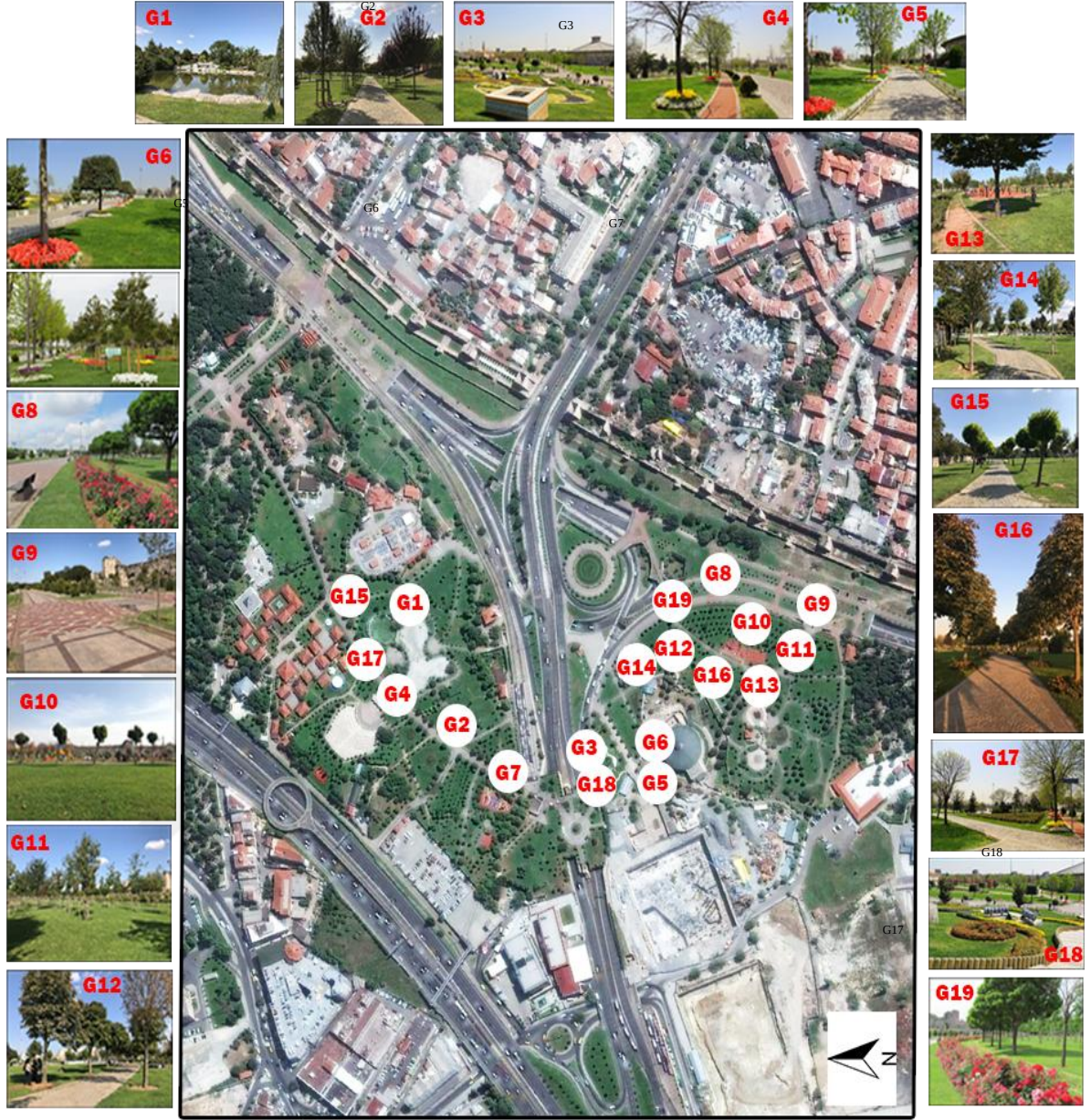
Araştırma alanı olarak Topkapı Şehir Parkı'nın seçilmesinin nedenleri;

- Coğrafi konumu ve ulaşım kolaylığı,
- Kullanıcılara sunulan çeşitli aktif ve pasif aktivite olanaklarının çeşitliliği,
- Kullanım yoğunluğu,
- Büyüklüğü olarak sıralanmaktadır

Yapılacak olan çalışmada, ikincil veri olarak kullanılacak diğer materyaller ise aşağıda verilmiştir.

Çalışmada;

- Araştırma alanına ilişkin daha önce yapılmış tez, araştırma, makale ve raporlar sonucu elde edilen verilerden,
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden elde edilen Autocad ortamında hazırlanmış paftalardan,
- Alanda yapılan gözlemler ve çekilen fotoğraflardan,
- Uzman ve gözlemci anketlerinden,
- Anket sonucu elde edilen verilerin analizinde de SPSS bilgisayar yazılımından yararlanılmıştır.

Şekil 3.3. Araştırma alanında görsel peyzaj kalitesi kapsamında çekilen fotoğraflar

3.2 Yöntem

Araştırma kapsamında yöntem olarak görsel peyzaj analizi tekniği kullanılmıştır. Görsel peyzaj analizi yöntemi; kullanıcı, gözlemci ve konu ile ilgili uzman kişiler tarafından mevcut doğal ve kültürel peyzajın ideal olan, tercih edilen ya da ideal olmayan, tercih edilmeyen nitelik ve sürdürülebilirliklerinin çeşitli parametreler doğrultusunda ortaya koyulmasıdır.

Görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesinde, uzman ve kullanıcı grubunun algısal yargılamalarını değerlendiren “Psikofiziksel Yaklaşım Modeli” ele alınmıştır. Irmak ve

Yılmaz (2010)'un belirttikleri gibi; algıya dayanan değerlendirme yönteminde, gözlemciler genel olarak fotoğraflarla sunulan peyzaj görüntüleri arasından seçim yapmakta ya da peyzaj kalitesini puanlama yaparak değerlendirmektedir. Bu kapsamda; çalışmada Topkapı Şehir Parkı'nda insanların ilgisini çeken, kendine has bir görselliğe sahip manzaralar fotoğraflanarak, görsel açıdan değerlendirilmiştir. Araştırmada izlenen yöntem altı basamaktan oluşmakta olup yöntem akış şeması Şekil 3.2'de verilmiştir.

1. Çalışmanın amaç ve kapsamının belirlenmesi
2. Literatür tarama
3. Görsel peyzaj kalite değerlendirilmesi için fotoğrafların çekilmesi ve seçimi
4. Görsel peyzaj kalite değerlendirilmesi için parametrelerin belirlenmesi
5. Anketlerin hazırlanması ve uygulanması
6. Anketlere ilişkin değerlendirmeler ve çözüm önerileri

**KENT PARKLARININ GÖRSEL PEYZAJ
KALİTESİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ;
TOPKAPI ŞEHİR PARKI ÖRNEĞİ**

Şekil 3.4.Yöntem Akış Şeması

3.2.1 Amaç ve Kapsamın Belirlenmesi

Bu araştırmada; konum olarak İstanbul'un en merkezi noktalarından birinde bulunan Topkapı Şehir Parkı, yeni yapılacak olan kent parklarının planlamasına altlık oluşturmak amacıyla, görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Buna göre çalışma çerçevesinde gerçekleştirilen amaçlar;

- Topkapı Şehir Parkı'nın manzara özelliklerinin saptanması,
- Gözlemcilerin görsel peyzajları tanımlaması,
- Uzman grupların görsel peyzajları tanımlaması,
- Görsel peyzaj analizi ile kent parkı planlamasına katkıda bulunabilecek stratejilerin saptanması,

Sonuç olarak çalışmada; Topkapı Şehir Parkı'nın doğal ve kültürel değerlerinin mevcut durumu ile kent parklarının gelecekteki planlama ve uygulama kararlarına yardımcı olabilecek verilerin görsel kalite değerlendirmesi ile ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

3.2.2 Literatür Tarama

Çalışmanın 2. aşamasını görsel kalite analizi çalışmalarına ait literatür tarama ve verilerin toplanması oluşturmaktadır. Bu konuda birçok çalışma incelenmiş ve konunun literatürdeki yeri araştırılarak görsel algıya dayalı değerlendirme yöntemleri sorgulanmıştır.

Görsel peyzaj değerlendirmesi konusunda gerekli literatür araştırması yapılmış ve incelenmesi gereken alt başlıklar oluşturulmuştur. Bu başlıkları doğrultusunda konuyla ilgili çalışmalar ve uygulamalar hakkında bilgi toplanmaya çalışılmıştır. Literatür araştırmasında, konularla ilgili olarak kaynak taraması yapılmış incelenmesi gereken kaynak kitap, tez, makale ve bildiriler ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen kitap ve makaleler incelenerek konuyla ilgili teorik alt yapı ve yöntem geliştirilmeye çalışılmıştır.

3.2.3 Görsel Peyzaj Kalitesinin Belirlenmesi İçin Fotoğrafların Çekilmesi ve Seçimi

Araştırma alanı sınırları içerisinde mevsimsel değişkenler göz önünde bulundurularak 2017 ve 2018 yıllarının farklı mevsimlerinde yaklaşık 150 adet özgün fotoğraf çekilmiş ve çalışmanın amacına uygun, görsel kaliteyi yansıtacak şekilde odak noktaları hedeflenerek çekilen fotoğraflardan 43 adet fotoğraf seçilmiştir. Fotoğraflardan 7 âdeti alanın genel halini yansıtmakta olup geri kalan 36 adedi ise mevsimsel değişim farkındalığı için 18 çift olarak çekilerek görsel analiz çalışmasında kullanılmıştır.

Çalışma alanını kapsayan bu fotoğraflar ile foto-anket hazırlanıp gözlemci ve uzman grubuna uygulanmıştır. Anketlerin değerlendirilmesi için SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik programı kullanılmıştır.

3.2.4 Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirmesi İçin Parametrelerin Belirlenmesi

Bu aşamada görsel etki niteliğini tanımlayan ölçütler ve bu ölçütlerin değerlendirilmesinde kullanılacak özelliklerin belirlenmesi üzerine çalışılmıştır. Bu doğrultuda görsel etki değerlendirme konusunda yurt içinde ve dışında gerçekleştirilmiş araştırmalardan, kaynak taraması yapılmıştır. Kaynak taramaları doğrultusunda ölçütlerin; görüntülerde algılanan peyzaj bileşenleri, bileşenlerin görüntüsünü oluşturan görsel tasarım öğeleri ve görseli oluşturmada kullanılan görsel tasarım ilkeleri olmak üzere üç grup çerçevesinde biçimlendiği saptanmıştır olup güncellenerek aşağıdaki liste oluşturulmuştur (Kiper ve ark. 2016)

1.Peyzaj Bileşenleri

- Topoğrafya
- Bitki dokusu
- Jeomorfolojik yapı (vadi, ova, yamaç vb.)
- Su varlığı
- Kültürel yapı
- Üst yapı olanakları (yol, turistik tesis vb.)

2.Görsel Tasarım Öğeleri

- Renk
- Biçim
- Çizgi
- Doku
- Ölçü
- Boyut

3.Görsel Tasarım İlkeleri

- Tekrar-ritim-dizi
- Uyum
- Zıtlık
- Birlik - bütünlük
- Egemenlik
- Denge
- Hiyerarşi
- Harmoni

- Vurgu

Yine kaynak taramaları sonucu; farklı araştırmalarda çeşitli parametrelerin kullanıldığı görülmüştür. Kiper ve ark. (2016) tarafından farklı araştırmalarda kullanılan parametreler güncellenerek Çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1. Görsel Peyzaj Analizinde Kullanılan Parametreler

Kalın 2004	Doğallık, süreklilik, algılanabilirlik-okunabilirlik, yenilik-gizem, karmaşıklık-çeşitlilik, tutarlılık, anlamlılık,
Kaplan ve Hepcan 2004	Can sıkıcı-iç açıcı, itici-çekici, dikkat dağıtıcı-yoğunlaştırıcı, güvenilir değil – güvenilir, durgun-hareketli
Kıroğlu 2007	Doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, karmaşıklık, gizem, perspektif, güven, düzen, arazi şekli, manzara güzelliği, rekreasyonel değer
Tüfekçioğlu 2008	Tutarlılık, okunabilirlik, komplekslik, geçicilik, tasvir edilebilirlik, sahip çıkma, tarihsellik, doğallık, görsel ölçek ve mekân duygusu
Temelli 2008	Tekrar-ritim, uyum, zıtlık, birlik, egemenlik, denge, hiyerarşi
Çakıcı ve Çelem 2009	Düzenli- karmaşık, açık- kapalı, bakımlı- bakımsız, basit-çeşitli, doğal elemanlar baskın-yapısal elemanlar baskın
Irmak ve Yılmaz 2010	Bitkisel çeşitlilik, doğallık/doğal manzara, orman varlığı, çayır-mera varlığı, su ögesi etkisi, dağ manzarası, tarihi ve arkeolojik unsurlar, etkili kırsal yerleşim, renk etkisi, özgünlük, heyecan vericilik, güven vericilik, ulaşılabilirlik, en fazla ilgi çeken bölge
Dinçer 2011	Ritm, tekrar, denge, oran, vurgu, armoni, beğeni
Polat ve Önder 2011	Doğallık, uyum, okunabilirlik, karmaşıklık, gizem, çeşitlilik, canlılık, bakım, güven
Elinç 2011	Manzara güzelliği, uyum, doğallık, bakım, karmaşıklık, düzen, hareketlilik, heyecan, düzen
Gültürk 2013	Doğallık, uyum, bakım, açıklık, düzen, güven, manzara güzelliği
Çelik 2013	Doğallık, çeşitlilik, açıklık, karmaşıklık, gizem, güven, düzen ve manzara güzelliği
Özhancı ve Yılmaz 2011	Doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, gizem, perspektif, güven, düzen, arazi şekli, manzara güzelliği, rekreasyonel değer
Benliay, Soydan, Kayku 2015	Doğallık, çeşitlilik, uyum, açıklık, gizem, perspektif, arazi şekli, manzara güzelliği ve rekreasyonel değer
Sarı ve Karaşah, 2015	İlginç, memnuniyet verici, canlı, davetkâr, yeni, heyecan verici, dinlendirici ve renk
Aytaş ve Uzun 2015	Rahatlatıcılık, anlaşılabilirlik, uyumluluk, dikkati dağıtma, doğallık, beğeni ve güvenlik ile birbirine zıt sıfat çiftleri Doğallık, karmaşıklık, tutarlılık, görüntü, rahatsızlık, mevsimsellik, ölçü, yönetilebilirlik, tarihsellik
Kiper ve Boz 2015	Algılanabilirlik, bitkisel çeşitlilik, dağ manzarası (perspektif), doğallık/doğal manzara etkisi, etkili su ögesi, güven vericilik, heyecan vericilik, kırsal yerleşim öğelerine sahip olma, renk etkisi/canlılık, topoğrafik çeşitlilik, orijinallik/özgünlük ve ulaşılabilirlik
Özgeriş ve Karahan 2015	Uyum, çeşitlilik, canlılık, vejetasyon, su, jeoloji
Düzgüneş ve Demirel 2015	Canlılık, peyzaj çeşitliliği, doğallık, uyum/harmoni, etkileyicilik ve gizemlilik
Uzun 2018	Bakımlılık, açıklık, düzen, hareketlilik, heyecan vericilik, güvenlilik, manzara güzelliği, rekreasyonel çeşitlilik, doğal malzeme

Parametreler kent parklarında yapılacak görsel etki değerlendirmesi için ele alınmış olup parametrelerin belirlenmesinde; daha önce görsel kalite analizi yapılan çalışmalardan (Kiper ve Boz 2015, Gültürk 2013, Irmak ve Yılmaz 2010) derlenen, algıya dayalı parametreler ile mekânsal karakteristiklerin belirlenmesi amacıyla da çeşitli parametrelerden yararlanılmıştır.

Parametreler belirlendikten sonra, doğal ve kültürel peyzaj özelliklerini ve alanın mevsimsel değişikliklerini de içeren, alana hâkim bakı noktalarından çeşitli fotoğraflar çekilmiş, bu fotoğraflardan görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesinde en etkili olabileceği düşünülen 43 görüntü seçilerek, 25 adet alana ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 3.2. Görsel peyzaj analizinde kullanılan parametreler ve açıklamaları

Parametreler	Açıklamalar
Doğallık	Fotoğraftaki doğal ve yapısal unsurların birlikteliğinde doğal görünümünün baskın olması
Bakım	Genel olarak parkın ve içerdiği bitkisel ve yapısal materyallerin bakımlı olması
Düzen	Parkın ve park unsurlarının belli bir sistem ve düzen içerisinde olması
Heyecan Vericilik	Parkın genelinin ya da bir bölümünün insanları etkileyip heyecanlandırması
Sadelik	Parkın insan üzerinde bıraktığı etkinin sade ve net olması
Uyum	Park içerisinde yer alan yapısal ve bitkisel materyallerin çevreleri ve birbirleri ile uyumlu olması
Güven	Parkın insan üzerinde güvenli bir ortam hissi yaratmış olması
Manzara Güzelliği	Genel görünüm olarak parkın güzel ya da kötü görüntüye sahip olması

Çizelge 3.3. Görsel peyzaj analizinde kullanılan parametreler ve puanlama

Puan	Doğallık	Bakım	Uyum	Düzen	Heyecan vericilik	Sadelik	Güven	Manzara Güzelliği
5	Çok doğal	Çok bakımlı	Çok uyumlu	Çok düzenli	Çok heyecan verici	Çok sade	Çok güvenli	Çok güzel
4	Doğal	Bakımlı	Uyumlu	Düzenli	Heyecan verici	Sade	Güvenli	Güzel
3	Orta derecede doğal-yapay	Orta derecede bakımlı	Orta derecede uyumlu	Orta derecede düzenli	Orta derecede heyecan verici	Orta derecede sade-karmaşık	Orta derecede güvenli	Orta derecede güzel
2	Yapay	Bakımsız	Uyumsuz	Düzensiz	sıkıcı	Kapalı	Güvensiz	Kötü
1	Çok yapay	Çok bakımsız	Çok uyumsuz	Çok düzensiz	Çok sıkıcı	Çok kapalı	Çok güvensiz	Çok kötü

Her fotoğrafın parametrelerine ait puanlar ayrı ayrı toplanarak toplam görüntü sayısına bölünmüştür. Bunun sonucunda 4 puan üzeri olan görüntüler en iyi görüntü; 4-3 puan arasında olan görüntüler iyi görüntü, 3-2 puan arasında olanlar orta, 2-1 puan arasında olanlar kötü görüntü olarak kabul edilmiştir.

3.2.5 Anketlerin Hazırlanması ve Uygulanması

Anket sorularının hazırlanması aşamasında yerli ve yabancı anket formları incelenmiş, uzman görüşleri alınmıştır. Anketler;

- Görsel tasarım öğelerinin algı sıraları (Her bir görüntü için kavramsal parametreler Likert ölçeğinde 1, 2, 3, 4, 5 (5 en yüksek, 4 yüksek, 3 orta, 2 düşük ve 1 en düşük) olmak üzere puanlandırılmıştır)
- Mekânların görsel tasarım öğeleri ile tasarım ilkelerinin peyzaj elemanları düzeyindeki etkileşimlerinin (yüksek, orta ve düşük sıfatları ile) sayısal değerlerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Görsel kalite analiz çalışması farklı peyzaj karakterine sahip alanlarda görsel kalitenin belirlenmesi yönünde tercihleri elde etmek üzere, gözlemci ve uzmanlar ile yürütülmüştür.

Gözlemci grubunu Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi öğrencileri (Peyzaj Mimarlığı, mimarlık, resim), uzman grubu anketleri ise, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Avrupa Yakası Park ve Bahçeler Müdürlüğü Planlama Şefliğinde görevli peyzaj mimarları ve peyzaj yüksek mimarlarına yapılmıştır. Anket öncesinde kendilerine çalışma ile ilgili kısa bilgiler verilmiştir. Gözlemci grubu anketleri ise;

1. Anket öncesinde gözlemcilere tez çalışmasının amacı ve kapsamı doğrultusunda bilgi verilmiş, anketin nasıl uygulanacağı anlatılmıştır.

2. Anketler A4 boyutundaki sayfalara bastırılıp dağıtılmış ve daha sonra toplanarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada özellikle gözlemci ve uzman grubunun tasarımla ilgili meslek dallarından oluşan kişiler tarafından seçilmesi tercih edilmiştir.

Uzman ve gözlemci grubuna; çalışma alanlarından farklı zamanlarda alınan 25 adet alana ilişkin 43 fotoğrafın peyzaj özelliklerini ve peyzaj elemanlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Değerlendirmelerde 8 ana başlık sırasıyla; **doğallık, bakım, düzen, heyecan vericilik, sadelik, uyum, güven, manzara güzelliği** olarak kullanılmıştır

Ankette kullanılan fotoğrafların seçiminde, her bir bölgeyi en iyi temsil edecek görünümlerin kullanılmasına dikkat edilmiş, parametreler göz önünde bulundurulmamıştır. Buradaki asıl amaç, araştırmacının görsel değerlerinden uzak durarak, sadece gözlemci ve uzman grubunun değerlendirmelerini yansıtmaktır.

Anket soruları oluşturulurken aşağıdaki ölçütler dikkate alınmıştır;

- Benzer konu üzerine yapılan yerli ve yabancı anket formları incelenmiştir.
- Amaç doğrultusunda anketin anlaşılabilir olmasına dikkat edilmiştir.
- Uzman grubu anketinde uzmanlık alanı yol gösterici etken olmuştur.

Fotoğraflar ve örnek anket aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

ÖRNEK

Görüntü (1)					
	5	4	3	2	1
Doğal					Yapay
Bakımlı					Bakımsız
Düzenli					Düzensiz
Heyecan verici					Sıkıcı (Monoton)
Sade					Karmaşık
Uyumlu					Uyumsuz
Güvenli					Güvensiz
Manzara Güzel					Manzara Güzel Değil

	Kadın	Erkek
Cinsiyet		
Yaş		

Bu anket «**Topkapı Şehir Parkı'nın Görsel Peyzaj Kalitesi Açısından İrdelenmesi**» başlıklı tez çalışmasına yukarıda yer alan parametreler doğrultusunda veri elde etmek amaçlı hazırlanmıştır. 5 en yüksek 1 en düşük puandır.

Desteklerinizden dolayı teşekkür ederim.

Gülseren YAZICI
Peyzaj Mimarı

Görüntü (1)					
	5	4	3	2	1
Doğal					Yapay
Bakımlı					Bakımsız
Düzenli					Düzensiz
Heyecan verici					Sıkıcı (Monoton)
Sade					Karmaşık
Uyumlu					Uyumsuz
Güvenli					Güvensiz
Manzara Güzel					Manzara Güzel Değil

Görüntü (1)					
	5	4	3	2	1
Doğal					Yapay
Bakımlı					Bakımsız
Düzenli					Düzensiz
Heyecan verici					Sıkıcı (Monoton)
Sade					Karmaşık
Uyumlu					Uyumsuz
Güvenli					Güvensiz
Manzara Güzel					Manzara Güzel Değil

Şekil 3.5. Fotoğraflar ve örnek anket

3.2.6 Anketlere İlişkin Değerlendirmeler ve Çözüm Önerileri

Anketlerin değerlendirme aşamasında, ilk olarak anketler gözden geçirilmiş, eksik verisi olan anketler elenmiştir. Anketler Excel ve SPSS programları ile bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Yüzde dağılımları oluşturulmuş, bu dağılımlar hem uzman ve kullanıcıların birlikte ele alındığı toplam üzerinde, hem de ayrı ayrı olarak verilmiştir. Kullanıcı ve uzman gruplarının faktör düzeylerinin ve beğeni derecelerinin belirlenmesinde aritmetik ortalama değerlerine bakılmıştır. Her bir parametreye ilişkin standart sapma, güven aralıkları, minimum ve maksimum değerler bulunmuştur. Aritmetik ortalamalar her bir fotoğrafta kullanılan parametre için ayrı ayrı hesaplanarak, beğeni dereceleri analiz edilmiştir.

Anketlerden elde edilen veriler SPSS 23 programı kapsamında analiz edilerek tanımlayıcı istatistikler ve uzman-gözlemci analizleri yapılarak çizelgeler şeklinde değerlendirmeler yapılmış, buradan çıkan sonuçlar Microsoft Excel Programına kodlar şeklinde girilmiştir. Değerlendirmeler hem uzman grubu için hem de gözlemci grubu için ayrı ayrı yapılarak farklılıkların ortaya konması amaçlanmıştır.

4 ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde uzman ve gözlemci grubunun görsel peyzaj analizine yönelik anket değerlendirmeleri çizelgeler üzerinde verilerek yorumlanmıştır.

Tüm anket verilerinin genel ortalaması alınarak elde edilen bulgular Çizelge 4.1’de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Anketlerden elde edilen genel bulgular

PARAMETRELER	ORTALAMA PUANLAMA	
Doğallık	En az	(2,68) - F23
	En çok	(4,09) - F16
Bakım	En az	(2,76) - F13
	En çok	(4,55) - F1
Düzen	En az	(2,90) - F22
	En çok	(4,35) - F16
Heyecan vericilik	En az	(2,52) - F23
	En çok	(3,82) - F16
Sadelik	En az	(2,85) - F3
	En çok	(4,02) - F16
Uyum	En az	(2,81) - F13
	En çok	(4,20) - F16
Güven	En az	(2,94) - F22
	En çok	(4,17) - F4
Manzara güzelliği	En az	(2,55) - F22
	En çok	(4,34) - F1

Anketlerden elde edilen puanların kullanıcı ve gözlemci ayrımı olmadan genel ortalamaları incelendiğinde en yüksek puanı bakım parametresinde 4.55 puan ile 1 numaralı görüntü almıştır. Bunun sebebi olarak su ögesi varlığı ve temizliği, bitkiler arası hiyerarşik düzendeki ölçü oranı, herdemyeşil bitkilerin mevsimler arası daha yumuşak geçişler sağlaması, bakımlı ve düzenli bir görüntü olması olarak değerlendirilebilir.

En düşük puanı alan görüntü ise heyecan vericilik parametresinde 2.52 puan ile 23 numaralı görüntü olmuştur. Parkın güney bölgesinin görünümünü yansıtan bu görüntüde çok fazla aktivite alanına yer verilmemiş olması, sert zemin yoğunluğu ve düzensiz yol bağlantıları düşük puan almasına sebep olarak değerlendirilebilir.

4.1 Görsel Peyzaj Analizine Yönelik Gözlemci Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları

Gözlemci grubunu oluşturan katılımcıları Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Katılımcıların % 61'sini kadın (46 kişi), % 39'ini erkek (29 kişi) gözlemciler oluşturmaktadır.

Gözlemciler tarafından doldurulan anket formlarının değerlendirmesinde her bir parametreye göre en yüksek puan alan ve en düşük puan alan fotoğraflar değerlendirilmiştir.

Değerlendirmede minimum ve maksimum değerler ile standart hata ve standart sapma gibi basit istatistiksel veriler kullanılarak parametreler bazında en yüksek ve en düşük puan alan fotoğraflar Çizelge 4.2'te verilmiştir.

Çizelge 4.2. Gözlemci anketlerinden elde edilen bulgular

PARAMETRELER	GÖZLEMÇİ	
DOĞALLIK	En düşük	(2,65) - F23
	En yüksek	(4,03) - F16
BAKIM	En düşük	(2,81) - F13-22
	En yüksek	(4,55) - F1
DÜZEN	En düşük	(2,87) - F22
	En yüksek	(4,29) - F16
HEYECAN VERİCİLİK	En düşük	(2,52) - F22
	En yüksek	(3,81) - F16
SADELİK	En düşük	(2,87) - F22
	En yüksek	(3,95) - F16
UYUM	En düşük	(2,81) - F22
	En yüksek	(4,15) - F16
GÜVEN	En düşük	(2,90) - F22
	En yüksek	(4,13) - F4
MANZARA GÜZELLİĞİ	En düşük	(2,57) - F22
	En yüksek	(4,32) - F1

Gözlemci anketlerinden elde edilen ortalamalar doğrultusunda en yüksek puanı alan görüntü yine bakım parametresinde 4.55 puan ile 1 numaralı görüntü olmuştur. Genel değerlendirmede de bahsedildiği gibi su ögesi varlığı yüksek puan almasındaki en önemli etkenlerdendir. En düşük puanı alan görüntü ise yine heyecan vericilik parametresinde 2.52 puan ile 22 numaralı görüntü olmuştur.

4.2 Görsel Peyzaj Analizine Yönelik Uzman Anketlerine İlişkin Araştırma Bulguları

Uzman grubunu oluşturan katılımcıların hepsi İstanbul Büyükşehir Belediyesi Avrupa Yakası Park ve Bahçeler Müdürlüğü bünyesindeki peyzaj mimarları (7 kişi) ve peyzaj yüksek mimarlarından (6 kişi) oluşmaktadır.

Gözlemci grubu anketinde olduğu gibi uzmanlar tarafından doldurulan anket formlarının değerlendirmesinde de her bir parametreye göre en yüksek puan alan ve en düşük puan alan fotoğraflar incelenmiş, bu puanlar doğrultusunda fotoğraflar değerlendirilmiştir.

Değerlendirmede basit istatistiksel veriler kullanılarak parametreler bazında en yüksek ve en düşük puan alan fotoğraflar Çizelge 4.3'te verilmiştir.

Çizelge 4.3. Uzman anketlerinden elde edilen bulgular

PARAMETRELER	UZMAN	
DOĞALLIK	En düşük	(2,54) - F8-18
	En yüksek	(4,0) - F16
BAKIM	En düşük	(2,46) - F13
	En yüksek	(4,77) - F5
DÜZEN	En düşük	(2,69) - F24
	En yüksek	(4,69) - F5-15
HEYECAN VERİCİLİK	En düşük	(2,23) - F8-13
	En yüksek	(3,85) - F11-16
SADELİK	En düşük	(2,62) - F3
	En yüksek	(4,46) - F16
UYUM	En düşük	(2,46) - F13
	En yüksek	(4,54) - F16
GÜVEN	En düşük	(3,0) - F24
	En yüksek	(4,62) - F16
MANZARA GÜZELLİĞİ	En düşük	(2,38) - F13-24
	En yüksek	(4,46) - F1

Uzman anketlerinden elde edilen veriler incelendiğinde en yüksek puanı alan görüntüler düzen parametresinde 4.69 puan ile 5 ve 15 numaralı görüntüler olmuştur. Tek tür ağaçların belli aralıklarla dikilmiş olması, alle görüntüsü ve çim alanların temiz ve bakımlı olması uzmanlar tarafından en yüksek puanı almalarını sağlamıştır. En düşük puanı alan görüntüler ise 2.23 puan ile 8 ve 13 numaralı görüntüler olmuştur. 8 numaralı görüntüde farklı malzemelerden oluşan sert zeminin birbirleri ve çevreleri ile uyumsuz olması, fazla miktarda

sert zemine yer verilmiş olması; 13 numaralı görüntüde ise koşu yolu olarak tasarlanmış olan yolun bakımsız bir görüntüye sahip olması uzmanlar tarafından düşük puan almasına sebep olmuştur.

4.3 Görsel Peyzaj ile İlgili Oluşturulan Kimlik Kartlarına İlişkin Araştırma Bulguları

Çalışmada Topkapı Şehir Parkında yer alan 18 farklı bölge ve 7 genel görünüm olmak üzere görsel peyzaj kalite değerlendirmesine esas alınan her bir görüntüye ilişkin görüntüler ve katılımcıların değerlendirme ölçütlerine vermiş oldukları puanlamaların yüzdelik ortalamaları şekiller üzerinde kimlik kartları oluşturularak verilmiştir. Kimlik kartlarında, katılımcıların verdikleri puanlara göre görüntü üzerinde en düşük ve en yüksek puan alan ölçütler saptanmıştır. Bununla birlikte her bir görüntüye ilişkin ayrıntılı çizelgeler oluşturulmuştur. Bu çizelgelerde; uzman ve gözlemci grubunun görüntülerdeki parametrelere verdikleri puanların yüzdelik dağılımları; tüm katılımcıların cinsiyete göre görüntülerdeki parametrelere göre verdikleri puanların yüzdelik ortalamaları ve standart hata, standart sapma gibi basit tanımlayıcı istatistiki bilgilerin bulunduğu veriler yer almıştır.

1 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım olurken, en düşük değeri alan kriter yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>2,3 %</u>	17,0%	14,8%	51,1%	14,8%	Doğal
Bakımsız	-	-	4,5	36,4%	<u>59,1%</u>	Bakımlı
Düzensiz	-	3,4%	20,5	29,5%	46,6%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	2,3%	9,1%	40,9	25,0%	22,7%	Heyecan Verici
Karmaşık	2,3%	10,2%	40,9	28,4%	18,2%	Sade
Uyumsuz	2,3%	5,7%	17,0	51,1%	23,9%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	10,2%	33,0	28,4%	26,1%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	1,1%	2,3%	12,5	29,5%	54,5%	Manzara Güzel

Şekil 4.1. Görüntü 1'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.4. Görüntü 1'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

1 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Sınıf									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	1	5	6	1	2	14	8	39	12
	%	0,0%	7,7%	38,5%	46,2%	7,7%	2,7%	18,7%	10,7%	52,0%	16,0%
Bakım	Frekans	0	0	1	4	8	0	0	3	28	44
	%	0,0%	0,0%	7,7%	30,8%	61,5%	0,0%	0,0%	4,0%	37,3%	58,7%
Düzen	Frekans	0	0	1	6	6	0	3	17	20	35
	%	0,0%	0,0%	7,7%	46,2%	46,2%	0,0%	4,0%	22,7%	26,7%	46,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	0	10	2	1	2	8	26	20	19
	%	0,0%	0,0%	76,9%	15,4%	7,7%	2,7%	10,7%	34,7%	26,7%	25,3%
Sadelik	Frekans	0	0	4	6	3	2	9	32	19	13
	%	0,0%	0,0%	30,8%	46,2%	23,1%	2,7%	12,0%	42,7%	25,3%	17,3%
Uyum	Frekans	0	0	2	6	5	2	5	13	39	16
	%	0,0%	0,0%	15,4%	46,2%	38,5%	2,7%	6,7%	17,3%	52,0%	21,3%
Güven	Frekans	0	0	5	4	4	2	9	24	21	19
	%	0,0%	0,0%	38,5%	30,8%	30,8%	2,7%	12,0%	32,0%	28,0%	25,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	0	1	5	7	1	2	10	21	41
	%	0,0%	0,0%	7,7%	38,5%	53,8%	1,3%	2,7%	13,3%	28,0%	54,7%

Çizelge 4.5. Görüntü 1'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

1 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	9	11	29	9	1	6	2	16	4
	%	1,7%	15,3%	18,6%	49,2%	15,3%	3,4%	20,7%	6,9%	55,2%	13,8%
Bakım	Frekans	0	0	4	19	36	0	0	0	13	16
	%	0,0%	0,0%	6,8%	32,2%	61,0%	0,0%	0,0%	0,0%	44,8%	55,2%
Düzen	Frekans	0	2	9	18	30	0	1	9	8	11
	%	0,0%	3,4%	15,3%	30,5%	50,8%	0,0%	3,4%	31,0%	27,6%	37,9%
Heyecan Vericilik	Frekans	2	7	25	14	11	0	1	11	8	9
	%	3,4%	11,9%	42,4%	23,7%	18,6%	0,0%	3,4%	37,9%	27,6%	31,0%
Sadelik	Frekans	2	3	26	17	11	0	6	10	8	5
	%	3,4%	5,1%	44,1%	28,8%	18,6%	0,0%	20,7%	34,5%	27,6%	17,2%
Uyum	Frekans	1	4	13	26	15	1	1	2	19	6
	%	1,7%	6,8%	22,0%	44,1%	25,4%	3,4%	3,4%	6,9%	65,5%	20,7%
Güven	Frekans	1	4	20	16	18	1	5	9	9	5
	%	1,7%	6,8%	33,9%	27,1%	30,5%	3,4%	17,2%	31,0%	31,0%	17,2%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	2	8	20	29	1	0	3	6	19
	%	0,0%	3,4%	13,6%	33,9%	49,2%	3,4%	0,0%	10,3%	20,7%	65,5%

Çizelge 4.6. Görüntü 1'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,59	4,55	4,19	3,57	3,50	3,89	3,66	4,34
Ort. Std. Hata		0,108	0,062	0,094	0,108	0,105	0,098	0,112	0,093
Medyan		4,00	5,00	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	5,00
Mod		4	5	5	3	3	4	3	5
Std. Sapma		1,013	0,585	0,882	1,015	0,983	0,915	1,049	0,869
Minimum		1	3	2	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		316	400	369	314	308	342	322	382

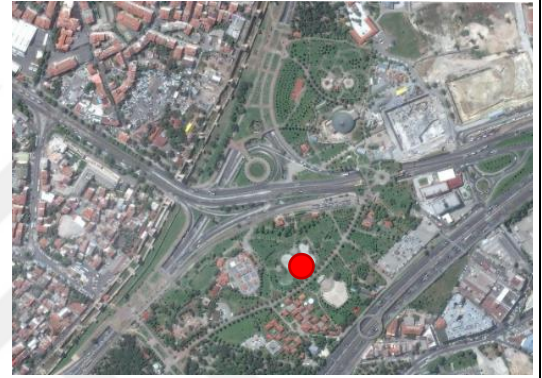
Görüntü 1'e ilişkin yüzdeler dağılımlar incelendiğinde; uzman ve gözlemci grubunda oranlar değişmekle birlikte en yüksek puanı alan kriter bakım olmuştur. Beğeniler birbirine yakın çıkmıştır. Cinsiyete göre değerlendirilme yapıldığında ise; kadınlar % 61, 0 ile bakım kriterini tercih ederken, erkeklerin % 65,5'i manzara güzelliğini tercih etmişlerdir. Dolayısıyla da kadın ile erkek katılımcılar arasında beğenilerde farklılıklar çıkmıştır. Bir nolu görüntü özellikle bakım ve manzara güzelliği açısından oldukça fazla oranda tercih edilen iki parametre olmuştur.

2 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen, en düşük puanı alan kriter ise sıkıcılık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	4,5%	10,2%	21,6%	36,4%	27,3%	Doğal
Bakımsız	1,1%	8,0%	22,7%	40,9%	27,3%	Bakımlı
Düzensiz	-	6,8%	14,8%	44,3%	34,1%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	11,4%	34,1%	29,5%	19,3%	5,7%	Heyecan Verici
Karmaşık	1,1%	11,4%	18,2%	40,9%	28,4%	Sade
Uyumsuz	-	3,4%	29,5%	45,5%	21,6%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	9,1%	21,6%	33,0%	34,1%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	6,8%	12,5%	37,5%	22,7%	20,5%	Manzara Güzel

Şekil 4.2. Görüntü 2'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.7. Görüntü 2'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

2 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	2	4	5	2	4	7	15	27	22
	%	0,0%	15,4%	30,8%	38,5%	15,4%	5,3%	9,3%	20,0%	36,0%	29,3%
Bakım	Frekans	0	1	6	3	3	1	6	14	33	21
	%	0,0%	7,7%	46,2%	23,1%	23,1%	1,3%	8,0%	18,7%	44,0%	28,0%
Düzen	Frekans	0	1	2	7	3	0	5	11	32	27
	%	0,0%	7,7%	15,4%	53,8%	23,1%	0,0%	6,7%	14,7%	42,7%	36,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	5	7	0	0	9	25	19	17	5
	%	7,7%	38,5%	53,8%	0,0%	0,0%	12,0%	33,3%	25,3%	22,7%	6,7%
Sadelik	Frekans	0	1	0	9	3	1	9	16	27	22
	%	0,0%	7,7%	0,0%	69,2%	23,1%	1,3%	12,0%	21,3%	36,0%	29,3%
Uyum	Frekans	0	0	0	9	4	0	3	26	31	15
	%	0,0%	0,0%	0,0%	69,2%	30,8%	0,0%	4,0%	34,7%	41,3%	20,0%
Güven	Frekans	0	0	1	7	5	2	8	18	22	25
	%	0,0%	0,0%	7,7%	53,8%	38,5%	2,7%	10,7%	24,0%	29,3%	33,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	1	8	3	0	5	10	25	17	18
	%	7,7%	7,7%	61,5%	23,1%	0,0%	6,7%	13,3%	33,3%	22,7%	24,0%

Çizelge 4.8. Görüntü 2'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

2 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	2	7	13	20	17	2	2	6	12	7
	%	3,4%	11,9%	22,0%	33,9%	28,8%	6,9%	6,9%	20,7%	41,4%	24,1%
Bakım	Frekans	1	6	15	21	16	0	1	5	15	8
	%	1,7%	10,2%	25,4%	35,6%	27,1%	0,0%	3,4%	17,2%	51,7%	27,6%
Düzen	Frekans	0	3	8	27	21	0	3	5	12	9
	%	0,0%	5,1%	13,6%	45,8%	35,6%	0,0%	10,3%	17,2%	41,4%	31,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	8	19	21	10	1	2	11	5	7	4
	%	13,6%	32,2%	35,6%	16,9%	1,7%	6,9%	37,9%	17,2%	24,1%	13,8%
Sadelik	Frekans	0	3	10	29	17	1	7	6	7	8
	%	0,0%	5,1%	16,9%	49,2%	28,8%	3,4%	24,1%	20,7%	24,1%	27,6%
Uyum	Frekans	0	2	15	28	14	0	1	11	12	5
	%	0,0%	3,4%	25,4%	47,5%	23,7%	0,0%	3,4%	37,9%	41,4%	17,2%
Güven	Frekans	2	4	12	19	22	0	4	7	10	8
	%	3,4%	6,8%	20,3%	32,2%	37,3%	0,0%	13,8%	24,1%	34,5%	27,6%
Manzara Güzelliği	Frekans	6	5	25	13	10	0	6	8	7	8
	%	10,2%	8,5%	42,4%	22,0%	16,9%	0,0%	20,7%	27,6%	24,1%	27,6%

Çizelge 4.9. Görüntü 2'ye ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,72	3,85	4,06	2,74	3,84	3,85	3,88	3,38
Ort. Std. Hata		0,119	0,102	0,093	0,115	0,107	0,085	0,113	0,122
Medyan		4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Mod		4	4	4	2	4	4	5	3
Std. Sapma		1,114	0,953	0,876	1,077	1,004	0,796	1,059	1,148
Minimum		1	1	2	1	1	2	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		327	339	357	241	338	339	341	297

Görüntü 2'ye ilişkin yüzdelik dağılımlar incelendiğinde; uzman ve gözlemci grubu tercihlerinde farklılıklar çıkmıştır. Görüntü 2'ye ilişkin yapılan değerlendirmede, uzman grubunun en fazla oranda tercihi uyum kriteri olurken, gözlemci grubunun tercihi bakım olmuştur. Cinsiyete göre değerlendirilme yapıldığında ise; kadınlar düzen kriterini tercih ederken, erkekler bakım kriterini tercih etmişlerdir. Dolayısıyla da kadın ile erkek katılımcılar arasında beğenilerde farklılıklar çıkmıştır. Görüntü 2, düzen açısından oldukça fazla oranda tercih edilmiştir.

3 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>15,9%</u>	18,2%	34,1%	19,3%	12,5%	Doğal
Bakımsız	-	4,5%	10,2%	33,0%	<u>52,3%</u>	Bakımlı
Düzensiz	-	6,8%	20,5%	28,4%	44,3%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	10,2%	14,8%	29,5%	26,1%	19,3%	Heyecan Verici
Karmaşık	11,4%	29,5%	30,7%	19,3%	9,1%	Sade
Uyumsuz	9,1%	13,6%	28,4%	25,0%	23,9%	Uyumlu
Güvensiz	-	6,8%	26,1%	42,0%	25,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	6,8%	12,5%	26,1%	19,3%	35,2%	Manzara Güzel

Şekil 4.3. Görüntü 3'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.10. Görüntü 3'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

3 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	2	5	3	0	11	14	25	14	11
	%	23,1%	15,4%	38,5%	23,1%	0,0%	14,7%	18,7%	33,3%	18,7%	14,7%
Bakım	Frekans	0	0	4	2	7	0	4	5	27	39
	%	0,0%	0,0%	30,8%	15,4%	53,8%	0,0%	5,3%	6,7%	36,0%	52,0%
Düzen	Frekans	0	1	5	2	5	0	5	13	23	34
	%	0,0%	7,7%	38,5%	15,4%	38,5%	0,0%	6,7%	17,3%	30,7%	45,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	2	7	4	0	9	11	19	19	17
	%	0,0%	15,4%	53,8%	30,8%	0,0%	12,0%	14,7%	25,3%	25,3%	22,7%
Sadelik	Frekans	1	7	2	2	1	9	19	25	15	7
	%	7,7%	53,8%	15,4%	15,4%	7,7%	12,0%	25,3%	33,3%	20,0%	9,3%
Uyum	Frekans	1	4	3	2	3	7	8	22	20	18
	%	7,7%	30,8%	23,1%	15,4%	23,1%	9,3%	10,7%	29,3%	26,7%	24,0%
Güven	Frekans	0	0	2	9	2	0	6	21	28	20
	%	0,0%	0,0%	15,4%	69,2%	15,4%	0,0%	8,0%	28,0%	37,3%	26,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	2	6	2	3	6	9	17	15	28
	%	0,0%	15,4%	46,2%	15,4%	23,1%	8,0%	12,0%	22,7%	20,0%	37,3%

Çizelge 4.11. Görüntü 3'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

3 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	8	12	23	9	7	6	4	7	8	4
	%	13,6%	20,3%	39,0%	15,3%	11,9%	20,7%	13,8%	24,1%	27,6%	13,8%
Bakım	Frekans	0	0	8	19	32	0	4	1	10	14
	%	0,0%	0,0%	13,6%	32,2%	54,2%	0,0%	13,8%	3,4%	34,5%	48,3%
Düzen	Frekans	0	3	14	16	26	0	3	4	9	13
	%	0,0%	5,1%	23,7%	27,1%	44,1%	0,0%	10,3%	13,8%	31,0%	44,8%
Heyecan Vericilik	Frekans	5	9	20	15	10	4	4	6	8	7
	%	8,5%	15,3%	33,9%	25,4%	16,9%	13,8%	13,8%	20,7%	27,6%	24,1%
Sadelik	Frekans	8	22	16	9	4	2	4	11	8	4
	%	13,6%	37,3%	27,1%	15,3%	6,8%	6,9%	13,8%	37,9%	27,6%	13,8%
Uyum	Frekans	5	10	18	11	15	3	2	7	11	6
	%	8,5%	16,9%	30,5%	18,6%	25,4%	10,3%	6,9%	24,1%	37,9%	20,7%
Güven	Frekans	0	3	13	29	14	0	3	10	8	8
	%	0,0%	5,1%	22,0%	49,2%	23,7%	0,0%	10,3%	34,5%	27,6%	27,6%
Manzara Güzelliği	Frekans	4	9	20	6	20	2	2	3	11	11
	%	6,8%	15,3%	33,9%	10,2%	33,9%	6,9%	6,9%	10,3%	37,9%	37,9%

Çizelge 4.12. Görüntü 3’e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		2,94	4,33	4,10	3,30	2,85	3,41	3,85	3,64
Ort. Std. Hata		0,132	0,090	0,102	0,131	0,122	0,133	0,094	0,135
Medyan		3,00	5,00	4,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00
Mod		3	5	5	3	3	3	4	5
Std. Sapma		1,235	0,840	0,959	1,233	1,140	1,247	0,878	1,270
Minimum		1	2	2	1	1	1	2	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		259	381	361	290	251	300	339	320

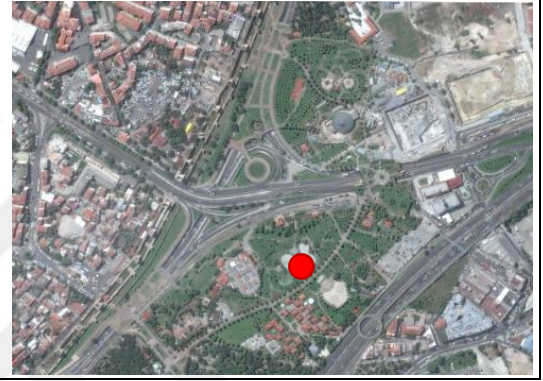
Görüntü 3’e ilişkin yüzdelerik dağılımlar incelendiğinde; uzman ve gözlemci grubu bakım kriterini tercih etmişlerdir. Görüntü 3’te cinsiyete yönelik yapılan değerlendirmede de bakım kriteri hem kadınlar hem erkekler tarafından tercih edilmiştir. İstatistik bulgulara ise bakım kriterine en yakın yüksek değeri düzen almıştır, dolayısıyla görüntü 3 bakım ve düzen açısından oldukça fazla oranda tercih edilmiştir.

4 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>9,1%</u>	13,6%	31,8%	26,1%	19,3%	Doğal
Bakımsız	-	2,3%	9,2%	35,6%	<u>52,9%</u>	Bakımlı
Düzensiz	1,1%	2,3%	11,4%	38,6%	46,6%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	4,5%	12,5%	30,7%	29,5%	22,7%	Heyecan Verici
Karmaşık	2,3%	10,2%	35,2%	34,1%	18,2%	Sade
Uyumsuz	-	11,4%	18,2%	40,9%	29,5%	Uyumlu
Güvensiz	1,1%	1,1%	19,3%	36,4%	42,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	2,3%	8,0%	21,6%	34,1%	34,1%	Manzara Güzel

Şekil 4.4. Görüntü 4'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.13. Görüntü 4'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

4 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	1	9	2	0	7	11	19	21	17
	%	7,7%	7,7%	69,2%	15,4%	0,0%	9,3%	14,7%	25,3%	28,0%	22,7%
Bakım	Frekans	0	1	1	4	7	0	1	7	27	40
	%	0,0%	7,7%	7,7%	30,8%	53,8%	0,0%	1,3%	9,3%	36,0%	53,3%
Düzen	Frekans	0	1	0	6	6	1	1	10	28	35
	%	0,0%	7,7%	0,0%	46,2%	46,2%	1,3%	1,3%	13,3%	37,3%	46,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	3	6	3	0	3	8	21	23	20
	%	7,7%	23,1%	46,2%	23,1%	0,0%	4,0%	10,7%	28,0%	30,7%	26,7%
Sadelik	Frekans	0	1	4	6	2	2	8	27	24	14
	%	0,0%	7,7%	30,8%	46,2%	15,4%	2,7%	10,7%	36,0%	32,0%	18,7%
Uyum	Frekans	0	1	1	8	3	0	9	15	28	23
	%	0,0%	7,7%	7,7%	61,5%	23,1%	0,0%	12,0%	20,0%	37,3%	30,7%
Güven	Frekans	0	0	2	4	7	1	1	15	28	30
	%	0,0%	0,0%	15,4%	30,8%	53,8%	1,3%	1,3%	20,0%	37,3%	40,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	1	1	7	3	1	6	18	23	27
	%	7,7%	7,7%	7,7%	53,8%	23,1%	1,3%	8,0%	24,0%	30,7%	36,0%

Çizelge 4.14. Görüntü 4'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

4 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	6	7	24	11	11	2	5	4	12	6
	%	10,2%	11,9%	40,7%	18,6%	18,6%	6,9%	17,2%	13,8%	41,4%	20,7%
Bakım	Frekans	0	2	3	19	35	0	0	5	12	12
	%	0,0%	3,4%	5,1%	32,2%	59,3%	0,0%	0,0%	17,2%	41,4%	41,4%
Düzen	Frekans	0	1	6	19	33	1	1	4	15	8
	%	0,0%	1,7%	10,2%	32,2%	55,9%	3,4%	3,4%	13,8%	51,7%	27,6%
Heyecan Vericilik	Frekans	4	8	18	16	13	0	3	9	10	7
	%	6,8%	13,6%	30,5%	27,1%	22,0%	0,0%	10,3%	31,0%	34,5%	24,1%
Sadelik	Frekans	0	6	17	24	12	2	3	14	6	4
	%	0,0%	10,2%	28,8%	40,7%	20,3%	6,9%	10,3%	48,3%	20,7%	13,8%
Uyum	Frekans	0	6	11	24	18	0	4	5	12	8
	%	0,0%	10,2%	18,6%	40,7%	30,5%	0,0%	13,8%	17,2%	41,4%	27,6%
Güven	Frekans	0	0	11	24	24	1	1	6	8	13
	%	0,0%	0,0%	18,6%	40,7%	40,7%	3,4%	3,4%	20,7%	27,6%	44,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	2	4	14	22	17	0	3	5	8	13
	%	3,4%	6,8%	23,7%	37,3%	28,8%	0,0%	10,3%	17,2%	27,6%	44,8%

**Çizelge
4.15.**
Görüntü
4'e
ilişkin
istatistik
bulgular

5 No'lu Fotoğraf

İstatistik Verileri									
N	Geçerli	Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
	Geçersiz								
Ortalama		3,33	4,40	4,27	3,53	3,56	3,89	4,17	3,90
Ort. Std. Hata		0,128	0,080	0,090	0,119	0,105	0,103	0,092	0,111
Medyan		3,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		3	5	5	3	3	4	5	4
Std. Sapma		1,201	0,751	0,840	1,114	0,981	0,964	0,861	1,040
Minimum		1	2	1	1	1	2	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		293	387	376	311	313	342	367	343

Görüntü 4'e ait bulgular incelendiğinde uzman ve gözlemci grupları arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Uzman grubu düzen kriterini tercih ederken gözlemci grubu ise bakım kriterini tercih etmiştir. Fakat cinsiyete yönelik dağılımlar incelendiğinde hem kadın hem erkekler tarafından en çok tercih edilen parametrenin yine bakım olduğu görülmüştür. İstatistik bulgularında ise bakım kriterine en yakın kriter düzen kriteri olmuştur.

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>10,2%</u>	18,2%	28,4%	23,9%	19,3%	Doğal
Bakımsız	-	4,5%	4,5%	38,6%	<u>52,3%</u>	Bakımlı
Düzensiz	-	4,5%	11,4%	38,6%	45,5%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	6,8%	23,9%	33,0%	20,5%	15,9%	Heyecan Verici
Karmaşık	1,1%	6,8%	35,2%	38,6%	18,2%	Sade
Uyumsuz	2,3%	8,0%	25,0%	35,2%	29,5%	Uyumlu
Güvensiz	3,4%	4,5%	30,7%	26,1%	35,2%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	4,5%	15,9%	28,4%	27,3%	23,9%	Manzara Güzel

Şekil 4.5. Görüntü 5'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.16. Görüntü 5'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

5 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	2	0	7	1	3	7	16	18	20	14
	%	15,4%	0,0%	53,8%	7,7%	23,1%	9,3%	21,3%	24,0%	26,7%	18,7%
Bakım	Frekans	0	0	0	3	10	0	4	4	31	36
	%	0,0%	0,0%	0,0%	23,1%	76,9%	0,0%	5,3%	5,3%	41,3%	48,0%
Düzen	Frekans	0	0	0	4	9	0	4	10	30	31
	%	0,0%	0,0%	0,0%	30,8%	69,2%	0,0%	5,3%	13,3%	40,0%	41,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	1	8	3	1	6	20	21	15	13
	%	0,0%	7,7%	61,5%	23,1%	7,7%	8,0%	26,7%	28,0%	20,0%	17,3%
Sadelik	Frekans	0	0	3	7	3	1	6	28	27	13
	%	0,0%	0,0%	23,1%	53,8%	23,1%	1,3%	8,0%	37,3%	36,0%	17,3%
Uyum	Frekans	0	0	1	5	7	2	7	21	26	19
	%	0,0%	0,0%	7,7%	38,5%	53,8%	2,7%	9,3%	28,0%	34,7%	25,3%
Güven	Frekans	0	0	1	3	9	3	4	26	20	22
	%	0,0%	0,0%	7,7%	23,1%	69,2%	4,0%	5,3%	34,7%	26,7%	29,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	0	4	5	4	4	14	21	19	17
	%	0,0%	0,0%	30,8%	38,5%	30,8%	5,3%	18,7%	28,0%	25,3%	22,7%

Çizelge 4.17. Görüntü 5'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

5 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	6	10	19	10	14	3	6	6	11	3
	%	10,2%	16,9%	32,2%	16,9%	23,7%	10,3%	20,7%	20,7%	37,9%	10,3%
Bakım	Frekans	0	3	1	21	34	0	1	3	13	12
	%	0,0%	5,1%	1,7%	35,6%	57,6%	0,0%	3,4%	10,3%	44,8%	41,4%
Düzen	Frekans	0	3	4	21	31	0	1	6	13	9
	%	0,0%	5,1%	6,8%	35,6%	52,5%	0,0%	3,4%	20,7%	44,8%	31,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	4	14	20	12	9	2	7	9	6	5
	%	6,8%	23,7%	33,9%	20,3%	15,3%	6,9%	24,1%	31,0%	20,7%	17,2%
Sadelik	Frekans	1	4	17	26	11	0	2	14	8	5
	%	1,7%	6,8%	28,8%	44,1%	18,6%	0,0%	6,9%	48,3%	27,6%	17,2%
Uyum	Frekans	1	5	16	18	19	1	2	6	13	7
	%	1,7%	8,5%	27,1%	30,5%	32,2%	3,4%	6,9%	20,7%	44,8%	24,1%
Güven	Frekans	1	1	17	15	25	2	3	10	8	6
	%	1,7%	1,7%	28,8%	25,4%	42,4%	6,9%	10,3%	34,5%	27,6%	20,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	2	8	18	17	14	2	6	7	7	7
	%	3,4%	13,6%	30,5%	28,8%	23,7%	6,9%	20,7%	24,1%	24,1%	24,1%

Çizelge 4.18. Görüntü 5'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,24	4,39	4,25	3,15	3,66	3,82	3,85	3,50
Ort. Std. Hata		0,133	0,083	0,089	0,124	0,095	0,109	0,114	0,123
Medyan		3,00	5,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		3	5	5	3	4	4	5	3
Std. Sapma		1,250	0,780	0,834	1,160	0,896	1,023	1,067	1,155
Minimum		1	2	2	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		285	386	374	277	322	336	339	308

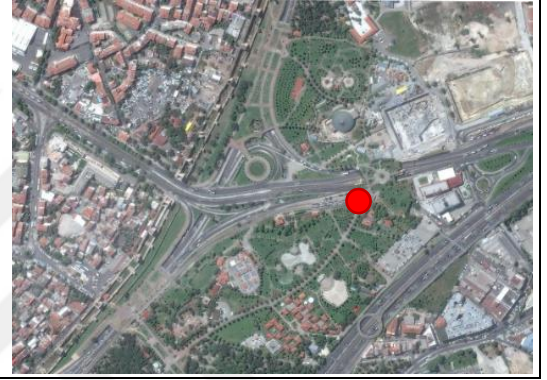
Görüntü 5'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları incelendiğinde; %76,9'luk bir oranla uzman grubu, %48'lik bir oranla da gözlemci grubu bakım kriterini tercih etmişlerdir. Yine cinsiyete yönelik % dağılımlarında hem kadın hem erkekler tarafından bakım kriterinin tercih edildiği görülmektedir.

6 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise karmaşıklık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	5,7%	10,2%	26,1%	28,4%	29,5%	Doğal
Bakımsız	-	3,4%	13,6%	36,4%	<u>46,6%</u>	Bakımlı
Düzensiz	1,1%	12,5%	17,0%	37,5%	31,8%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	6,8%	14,8%	27,3%	26,1%	25,0%	Heyecan Verici
Karmaşık	<u>8,0%</u>	21,6%	36,4%	21,6%	12,5%	Sade
Uyumsuz	4,5%	12,5%	29,5%	33,0%	20,5%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	4,5%	29,5%	34,1%	29,5%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	4,5%	13,6%	23,9%	35,2%	22,7%	Manzara Güzel

Şekil 4.6. Görüntü 6'ya ilişkin kimlik kartı

6 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	1	7	2	2	4	8	16	23	24
	%	7,7%	7,7%	53,8%	15,4%	15,4%	5,3%	10,7%	21,3%	30,7%	32,0%
Bakım	Frekans	0	0	3	5	5	0	3	9	27	36
	%	0,0%	0,0%	23,1%	38,5%	38,5%	0,0%	4,0%	12,0%	36,0%	48,0%
Düzen	Frekans	1	1	4	3	4	0	10	11	30	24
	%	7,7%	7,7%	30,8%	23,1%	30,8%	0,0%	13,3%	14,7%	40,0%	32,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	4	5	2	1	5	9	19	21	21
	%	7,7%	30,8%	38,5%	15,4%	7,7%	6,7%	12,0%	25,3%	28,0%	28,0%
Sadelik	Frekans	2	3	7	1	0	5	16	25	18	11
	%	15,4%	23,1%	53,8%	7,7%	0,0%	6,7%	21,3%	33,3%	24,0%	14,7%
Uyum	Frekans	1	3	4	4	1	3	8	22	25	17
	%	7,7%	23,1%	30,8%	30,8%	7,7%	4,0%	10,7%	29,3%	33,3%	22,7%
Güven	Frekans	0	0	3	7	3	2	4	23	23	23
	%	0,0%	0,0%	23,1%	53,8%	23,1%	2,7%	5,3%	30,7%	30,7%	30,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	2	2	5	3	1	2	10	16	28	19
	%	15,4%	15,4%	38,5%	23,1%	7,7%	2,7%	13,3%	21,3%	37,3%	25,3%

Çizelge 4.19. Görüntü 6'ya ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.20. Görüntü 6'ya ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

6 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	8	15	16	17	2	1	8	9	9
	%	5,1%	13,6%	25,4%	27,1%	28,8%	6,9%	3,4%	27,6%	31,0%	31,0%
Bakım	Frekans	0	1	9	22	27	0	2	3	10	14
	%	0,0%	1,7%	15,3%	37,3%	45,8%	0,0%	6,9%	10,3%	34,5%	48,3%
Düzen	Frekans	1	8	10	20	20	0	3	5	13	8
	%	1,7%	13,6%	16,9%	33,9%	33,9%	0,0%	10,3%	17,2%	44,8%	27,6%
Heyecan Vericilik	Frekans	3	10	20	13	13	3	3	4	10	9
	%	5,1%	16,9%	33,9%	22,0%	22,0%	10,3%	10,3%	13,8%	34,5%	31,0%
Sadelik	Frekans	5	17	19	12	6	2	2	13	7	5
	%	8,5%	28,8%	32,2%	20,3%	10,2%	6,9%	6,9%	44,8%	24,1%	17,2%
Uyum	Frekans	3	9	21	16	10	1	2	5	13	8
	%	5,1%	15,3%	35,6%	27,1%	16,9%	3,4%	6,9%	17,2%	44,8%	27,6%
Güven	Frekans	0	2	18	21	18	2	2	8	9	8
	%	0,0%	3,4%	30,5%	35,6%	30,5%	6,9%	6,9%	27,6%	31,0%	27,6%
Manzara	Frekans	4	10	14	20	11	0	2	7	11	9

Güzelliği	%	6,8%	16,9%	23,7%	33,9%	18,6%	0,0%	6,9%	24,1%	37,9%	31,0%
-----------	---	------	-------	-------	-------	-------	------	------	-------	-------	-------

Çizelge 4.21. Görüntü 6'ya ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,66	4,26	3,86	3,48	3,09	3,52	3,84	3,58
Ort. Std. Hata		0,125	0,088	0,111	0,129	0,119	0,117	0,105	0,120
Medyan		4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Mod		5	5	4	3	3	4	4	4
Std. Sapma		1,173	0,823	1,041	1,213	1,121	1,093	0,981	1,122
Minimum		1	2	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		322	375	340	306	272	310	338	315

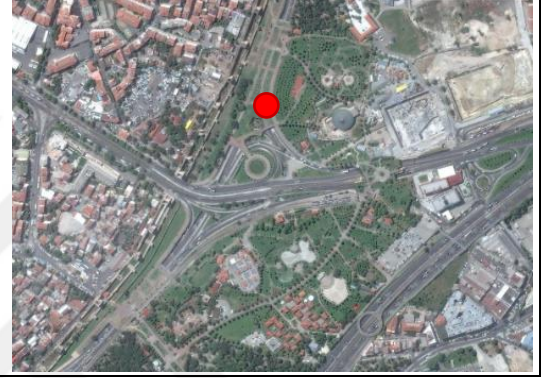
Görüntü 6'ya ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları incelendiğinde; %38,5'lik bir oranla uzman grubu, %48'lik bir oranla da gözlemci grubu bakım kriterini tercih etmişlerdir. Yine cinsiyete yönelik % dağılımlarında hem kadın hem erkekler tarafından bakım kriteri tercih edilmiştir.

7 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise sıkıcılık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	6,8%	8,0%	30,7%	37,5%	17,0%	Doğal
Bakımsız	3,4%	6,8%	15,9%	42,0%	<u>31,8%</u>	Bakımlı
Düzensiz	2,3%	5,7%	21,6%	43,2%	27,3%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	<u>8,0%</u>	22,7%	34,1%	21,6%	13,6%	Heyecan Verici
Karmaşık	1,1%	8,0%	30,7%	40,9%	19,3%	Sade
Uyumsuz	2,3%	8,0%	23,9%	44,3%	21,6%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	9,1%	25,0%	31,8%	31,8%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	5,7%	15,9%	23,9%	33,0%	21,6%	Manzara Güzel

Şekil 4.7. Görüntü 7'ye ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.22. Görüntü 7'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

7 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	1	6	5	1	6	6	21	28	14
	%	0,0%	7,7%	46,2%	38,5%	7,7%	8,0%	8,0%	28,0%	37,3%	18,7%
Bakım	Frekans	0	1	4	3	5	3	5	10	34	23
	%	0,0%	7,7%	30,8%	23,1%	38,5%	4,0%	6,7%	13,3%	45,3%	30,7%
Düzen	Frekans	0	0	3	6	4	2	5	16	32	20
	%	0,0%	0,0%	23,1%	46,2%	30,8%	2,7%	6,7%	21,3%	42,7%	26,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	4	6	2	1	7	16	24	17	11
	%	0,0%	30,8%	46,2%	15,4%	7,7%	9,3%	21,3%	32,0%	22,7%	14,7%
Sadelik	Frekans	0	0	1	10	2	1	7	26	26	15
	%	0,0%	0,0%	7,7%	76,9%	15,4%	1,3%	9,3%	34,7%	34,7%	20,0%
Uyum	Frekans	0	1	1	8	3	2	6	20	31	16
	%	0,0%	7,7%	7,7%	61,5%	23,1%	2,7%	8,0%	26,7%	41,3%	21,3%
Güven	Frekans	0	0	2	5	6	2	8	20	23	22
	%	0,0%	0,0%	15,4%	38,5%	46,2%	2,7%	10,7%	26,7%	30,7%	29,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	2	4	5	2	5	12	17	24	17
	%	0,0%	15,4%	30,8%	38,5%	15,4%	6,7%	16,0%	22,7%	32,0%	22,7%

Çizelge 4.23. Görüntü 7'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

7 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	4	6	16	21	12	2	1	11	12	3
	%	6,8%	10,2%	27,1%	35,6%	20,3%	6,9%	3,4%	37,9%	41,4%	10,3%
Bakım	Frekans	1	5	10	23	20	2	1	4	14	8
	%	1,7%	8,5%	16,9%	39,0%	33,9%	6,9%	3,4%	13,8%	48,3%	27,6%
Düzen	Frekans	0	4	14	25	16	2	1	5	13	8
	%	0,0%	6,8%	23,7%	42,4%	27,1%	6,9%	3,4%	17,2%	44,8%	27,6%
Heyecan Vericilik	Frekans	4	15	21	10	9	3	5	9	9	3
	%	6,8%	25,4%	35,6%	16,9%	15,3%	10,3%	17,2%	31,0%	31,0%	10,3%
Sadelik	Frekans	0	5	16	26	12	1	2	11	10	5
	%	0,0%	8,5%	27,1%	44,1%	20,3%	3,4%	6,9%	37,9%	34,5%	17,2%
Uyum	Frekans	1	5	15	26	12	1	2	6	13	7
	%	1,7%	8,5%	25,4%	44,1%	20,3%	3,4%	6,9%	20,7%	44,8%	24,1%
Güven	Frekans	1	4	16	18	20	1	4	6	10	8
	%	1,7%	6,8%	27,1%	30,5%	33,9%	3,4%	13,8%	20,7%	34,5%	27,6%
Manzara Güzelliği	Frekans	2	12	16	15	14	3	2	5	14	5
	%	3,4%	20,3%	27,1%	25,4%	23,7%	10,3%	6,9%	17,2%	48,3%	17,2%

Çizelge 4.24. Görüntü 7'ye ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,50	3,92	3,88	3,10	3,69	3,75	3,82	3,49
Ort. Std. Hata		0,115	0,110	0,102	0,122	0,097	0,103	0,113	0,124
Medyan		4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		4	4	4	3	4	4	4 ^a	4
Std. Sapma		1,083	1,031	0,957	1,145	0,914	0,962	1,056	1,165
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		308	345	341	273	325	330	336	307

Görüntü 7'ye ilişkin uzman ve gözlemci % dağılımları arasında farklılıklar görülmektedir. Uzman grubu sadelik kriterini tercih ederken gözlemci grubu ise bakım kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik dağılımlarda ise kadın ve erkeklerin beğenilerinde bir farklılık olmayıp, her iki grup da bakım kriterini tercih etmişlerdir.

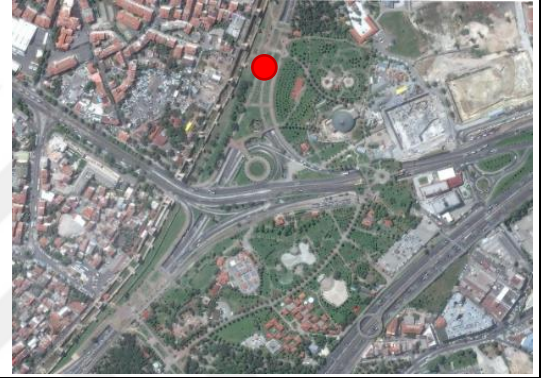
8 No'lu Fotoğraf

8 NO'LU
FOTOĞRAF

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen, en düşük puanı alan kriter ise manzara güzelliği olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	15,9%	19,3%	28,4%	23,9%	12,5%	Doğal
Bakımsız	5,7%	27,3%	31,8%	19,3%	15,9%	Bakımlı
Düzensiz	4,5%	22,7%	23,9%	30,7%	18,2%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	19,5%	29,9%	31,0%	14,9%	4,6%	Heyecan Verici
Karmaşık	11,4%	18,2%	23,9%	35,2%	11,4%	Sade
Uyumsuz	13,6%	25,0%	26,1%	27,3%	8,0%	Uyumlu
Güvensiz	13,6%	17,0%	26,1%	26,1%	17,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	17,0%	25,0%	29,5%	21,6%	6,8%	Manzara Güzel

Şekil 4.8. Görüntü 8'e ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	4	2	3	4	0	10	15	22	17	11
	%	30,8%	15,4%	23,1%	30,8%	0,0%	13,3%	20,0%	29,3%	22,7%	14,7%
Bakım	Frekans	2	6	1	3	1	3	18	27	14	13
	%	15,4%	46,2%	7,7%	23,1%	7,7%	4,0%	24,0%	36,0%	18,7%	17,3%
Düzen	Frekans	1	5	3	2	2	3	15	18	25	14
	%	7,7%	38,5%	23,1%	15,4%	15,4%	4,0%	20,0%	24,0%	33,3%	18,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	3	5	4	1	0	14	21	23	12	4
	%	23,1%	38,5%	30,8%	7,7%	0,0%	18,9%	28,4%	31,1%	16,2%	5,4%
Sadelik	Frekans	2	3	2	5	1	8	13	19	26	9
	%	15,4%	23,1%	15,4%	38,5%	7,7%	10,7%	17,3%	25,3%	34,7%	12,0%
Uyum	Frekans	2	7	1	1	2	10	15	22	23	5
	%	15,4%	53,8%	7,7%	7,7%	15,4%	13,3%	20,0%	29,3%	30,7%	6,7%
Güven	Frekans	1	4	1	5	2	11	11	22	18	13
	%	7,7%	30,8%	7,7%	38,5%	15,4%	14,7%	14,7%	29,3%	24,0%	17,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	3	4	2	3	1	12	18	24	16	5
	%	23,1%	30,8%	15,4%	23,1%	7,7%	16,0%	24,0%	32,0%	21,3%	6,7%

Çizelge 4.25. Görüntü 8'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.26. Görüntü 8'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

8 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	13	11	16	13	6	1	6	9	8	5
	%	22,0%	18,6%	27,1%	22,0%	10,2%	3,4%	20,7%	31,0%	27,6%	17,2%
Bakım	Frekans	5	17	21	7	9	0	7	7	10	5
	%	8,5%	28,8%	35,6%	11,9%	15,3%	0,0%	24,1%	24,1%	34,5%	17,2%
Düzen	Frekans	4	13	15	16	11	0	7	6	11	5
	%	6,8%	22,0%	25,4%	27,1%	18,6%	0,0%	24,1%	20,7%	37,9%	17,2%
Heyecan Vericilik	Frekans	14	19	15	7	3	3	7	12	6	1
	%	24,1%	32,8%	25,9%	12,1%	5,2%	10,3%	24,1%	41,4%	20,7%	3,4%
Sadelik	Frekans	9	10	13	19	8	1	6	8	12	2
	%	15,3%	16,9%	22,0%	32,2%	13,6%	3,4%	20,7%	27,6%	41,4%	6,9%
Uyum	Frekans	9	15	18	13	4	3	7	5	11	3
	%	15,3%	25,4%	30,5%	22,0%	6,8%	10,3%	24,1%	17,2%	37,9%	10,3%
Güven	Frekans	8	12	14	15	10	4	3	9	8	5
	%	13,6%	20,3%	23,7%	25,4%	16,9%	13,8%	10,3%	31,0%	27,6%	17,2%
Manzara Güzelliği	Frekans	13	17	15	9	5	2	5	11	10	1
	%	22,0%	28,8%	25,4%	15,3%	8,5%	6,9%	17,2%	37,9%	34,5%	3,4%

Çizelge 4.27. Görüntü 8'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	87	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	1	0	0	0	0
Ortalama		2,98	3,13	3,35	2,55	3,17	2,91	3,16	2,76
Ort. Std. Hata		0,134	0,123	0,123	0,119	0,127	0,126	0,137	0,125
Medyan		3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		3	3	4	3	4	4	3	3
Std. Sapma		1,259	1,153	1,155	1,108	1,196	1,181	1,286	1,174
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		262	275	295	222	279	256	278	243

Görüntü 8'ilişkin % dağılımları incelendiğinde; uzman grubu güven kriterini gözlemci grubu ise düzen kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik % dağılımlarında ise kadınlar sadelik kriterini, erkekler ise düzen kriterini tercih etmişlerdir. Hem gözlemci ve uzman grubu arasında hem de kadın ve erkek katılımcılar arasında beğenilerde farklılıklar ortaya çıkmıştır. Görüntünün genel istatistik bulgularında ise düzen kriteri tercih edilmiştir.

9 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter sadelik, en düşük puanı alan kriter ise manzara güzelliği olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	12,5%	18,2%	33,0%	23,9%	12,5%	Doğal
Bakımsız	3,4%	17,0%	34,1%	31,8%	13,6%	Bakımlı
Düzensiz	3,4%	19,3%	43,2%	22,7%	11,4%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	14,8%	37,5%	26,1%	14,8%	6,8%	Heyecan Verici
Karmaşık	5,7%	19,3%	27,3%	30,7%	<u>17,0%</u>	Sade
Uyumsuz	14,8%	26,1%	28,4%	21,6%	9,1%	Uyumlu
Güvensiz	6,8%	18,2%	38,6%	26,1%	10,2%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	<u>23,9%</u>	23,9%	28,4%	17,0%	6,8%	Manzara Güzel

Şekil 4.9. Görüntü 9'a ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.28. Görüntü 9'a ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

9 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	5	3	3	1	10	11	26	18	10
	%	7,7%	38,5%	23,1%	23,1%	7,7%	13,3%	14,7%	34,7%	24,0%	13,3%
Bakım	Frekans	1	3	4	2	3	2	12	26	26	9
	%	7,7%	23,1%	30,8%	15,4%	23,1%	2,7%	16,0%	34,7%	34,7%	12,0%
Düzen	Frekans	1	3	3	4	2	2	14	35	16	8
	%	7,7%	23,1%	23,1%	30,8%	15,4%	2,7%	18,7%	46,7%	21,3%	10,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	3	4	5	1	0	10	29	18	12	6
	%	23,1%	30,8%	38,5%	7,7%	0,0%	13,3%	38,7%	24,0%	16,0%	8,0%
Sadelik	Frekans	1	4	2	3	3	4	13	22	24	12
	%	7,7%	30,8%	15,4%	23,1%	23,1%	5,3%	17,3%	29,3%	32,0%	16,0%
Uyum	Frekans	2	3	4	2	2	11	20	21	17	6
	%	15,4%	23,1%	30,8%	15,4%	15,4%	14,7%	26,7%	28,0%	22,7%	8,0%
Güven	Frekans	0	1	4	7	1	6	15	30	16	8
	%	0,0%	7,7%	30,8%	53,8%	7,7%	8,0%	20,0%	40,0%	21,3%	10,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	3	3	3	3	1	18	18	22	12	5
	%	23,1%	23,1%	23,1%	23,1%	7,7%	24,0%	24,0%	29,3%	16,0%	6,7%

Çizelge 4.29. Görüntü 9'a ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

9 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	8	16	17	10	8	3	0	12	11	3
	%	13,6%	27,1%	28,8%	16,9%	13,6%	10,3%	0,0%	41,4%	37,9%	10,3%
Bakım	Frekans	3	13	21	16	6	0	2	9	12	6
	%	5,1%	22,0%	35,6%	27,1%	10,2%	0,0%	6,9%	31,0%	41,4%	20,7%
Düzen	Frekans	2	13	28	10	6	1	4	10	10	4
	%	3,4%	22,0%	47,5%	16,9%	10,2%	3,4%	13,8%	34,5%	34,5%	13,8%
Heyecan Vericilik	Frekans	11	21	15	8	4	2	12	8	5	2
	%	18,6%	35,6%	25,4%	13,6%	6,8%	6,9%	41,4%	27,6%	17,2%	6,9%
Sadelik	Frekans	4	13	13	18	11	1	4	11	9	4
	%	6,8%	22,0%	22,0%	30,5%	18,6%	3,4%	13,8%	37,9%	31,0%	13,8%
Uyum	Frekans	9	18	16	10	6	4	5	9	9	2
	%	15,3%	30,5%	27,1%	16,9%	10,2%	13,8%	17,2%	31,0%	31,0%	6,9%
Güven	Frekans	5	11	22	16	5	1	5	12	7	4
	%	8,5%	18,6%	37,3%	27,1%	8,5%	3,4%	17,2%	41,4%	24,1%	13,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	17	19	14	5	4	4	2	11	10	2
	%	28,8%	32,2%	23,7%	8,5%	6,8%	13,8%	6,9%	37,9%	34,5%	6,9%

Çizelge 4.30. Görüntü 9’a ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,06	3,35	3,19	2,61	3,34	2,84	3,15	2,59
Ort. Std. Hata		0,128	0,110	0,106	0,119	0,122	0,127	0,113	0,130
Medyan		3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		3	3	3	2	4	3	3	3
Std. Sapma		1,197	1,029	0,993	1,119	1,144	1,193	1,056	1,219
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		269	295	281	230	294	250	277	228

Uzman ve gözlemci grubu % dağılımlarında katılımcılar arasında farklı tercihlerin olduğu görülmektedir. Uzman grubu güven kriterini tercih ederken gözlemci grubu sadelik kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik % dağılımlarına bakıldığında yine kadınlar ve erkekler arasında farklı tercihlerin olduğu görülmektedir. Kadınlar sadelik kriterini seçerken erkekler bakım kriterini tercih etmişlerdir. İstatistik bulgulara ise bakım ve sadelik kriterleri yüksek ve birbirlerine yakın oranlarda çıkmışlardır.

10 No'lu Fotoğraf

10 NO'LU
FOTOĞRAF

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter doğallık, en düşük puanı alan kriter ise sıkıcılık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	10,2%	3,4%	18,2%	29,5%	<u>38,6%</u>	Doğal
Bakımsız	2,3%	3,4%	19,3%	37,5%	37,5%	Bakımlı
Düzensiz	1,1%	3,4%	17,0%	42,0%	36,4%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	<u>12,5%</u>	29,5%	25,0%	15,9%	17,0%	Heyecan Verici
Karmaşık	5,7%	4,5%	27,3%	33,0%	29,5%	Sade
Uyumsuz	2,3%	13,6%	25,0%	33,0%	26,1%	Uyumlu
Güvensiz	5,7%	5,7%	30,7%	25,0%	33,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	5,7%	19,3%	23,9%	26,1%	25,0%	Manzara Güzel

Şekil 4.10. Görüntü 10'a ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	0	6	4	2	8	3	10	22	32
	%	7,7%	0,0%	46,2%	30,8%	15,4%	10,7%	4,0%	13,3%	29,3%	42,7%
Bakım	Frekans	1	0	2	6	4	1	3	15	27	29
	%	7,7%	0,0%	15,4%	46,2%	30,8%	1,3%	4,0%	20,0%	36,0%	38,7%
Düzen	Frekans	0	0	1	5	7	1	3	14	32	25
	%	0,0%	0,0%	7,7%	38,5%	53,8%	1,3%	4,0%	18,7%	42,7%	33,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	2	3	5	2	1	9	23	17	12	14
	%	15,4%	23,1%	38,5%	15,4%	7,7%	12,0%	30,7%	22,7%	16,0%	18,7%
Sadelik	Frekans	0	1	3	6	3	5	3	21	23	23
	%	0,0%	7,7%	23,1%	46,2%	23,1%	6,7%	4,0%	28,0%	30,7%	30,7%
Uyum	Frekans	0	1	3	7	2	2	11	19	22	21
	%	0,0%	7,7%	23,1%	53,8%	15,4%	2,7%	14,7%	25,3%	29,3%	28,0%
Güven	Frekans	0	0	7	3	3	5	5	20	19	26
	%	0,0%	0,0%	53,8%	23,1%	23,1%	6,7%	6,7%	26,7%	25,3%	34,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	2	4	6	1	5	15	17	17	21
	%	0,0%	15,4%	30,8%	46,2%	7,7%	6,7%	20,0%	22,7%	22,7%	28,0%

Çizelge 4.31. Görüntü 10'a ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.32. Görüntü 10'a ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

10 NOLU FOTOĞRAFA AIT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	7	1	11	15	25	2	2	5	11	9
	%	11,9%	1,7%	18,6%	25,4%	42,4%	6,9%	6,9%	17,2%	37,9%	31,0%
Bakım	Frekans	1	2	12	18	26	1	1	5	15	7
	%	1,7%	3,4%	20,3%	30,5%	44,1%	3,4%	3,4%	17,2%	51,7%	24,1%
Düzen	Frekans	0	2	8	22	27	1	1	7	15	5
	%	0,0%	3,4%	13,6%	37,3%	45,8%	3,4%	3,4%	24,1%	51,7%	17,2%
Heyecan Vericilik	Frekans	9	18	13	7	12	2	8	9	7	3
	%	15,3%	30,5%	22,0%	11,9%	20,3%	6,9%	27,6%	31,0%	24,1%	10,3%
Sadelik	Frekans	3	2	11	22	21	2	2	13	7	5
	%	5,1%	3,4%	18,6%	37,3%	35,6%	6,9%	6,9%	44,8%	24,1%	17,2%
Uyum	Frekans	1	8	13	17	20	1	4	9	12	3
	%	1,7%	13,6%	22,0%	28,8%	33,9%	3,4%	13,8%	31,0%	41,4%	10,3%
Güven	Frekans	2	4	20	13	20	3	1	7	9	9
	%	3,4%	6,8%	33,9%	22,0%	33,9%	10,3%	3,4%	24,1%	31,0%	31,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	4	11	13	14	17	1	6	8	9	5
	%	6,8%	18,6%	22,0%	23,7%	28,8%	3,4%	20,7%	27,6%	31,0%	17,2%

Çizelge 4.33. Görüntü 10'a ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,83	4,05	4,09	2,95	3,76	3,67	3,74	3,45
Ort. Std. Hata		0,135	0,102	0,094	0,137	0,118	0,115	0,123	0,130
Medyan		4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		5	4 ^a	4	2	4	4	5	4
Std. Sapma		1,271	0,958	0,879	1,286	1,104	1,080	1,150	1,222
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		337	356	360	260	331	323	329	304

Uzman ve gözlemci % dağılımlarında bakım kriteri uzmanlar tarafından düzen kriteri ise gözlemciler tarafından tercih edilmiş olup; cinsiyete yönelik % dağılımları incelendiğinde kadınlar düzen kriterini erkekler ise bakım kriterini tercih etmişlerdir. Her iki kategoride de düzen ve bakım kriterleri katılımcılar tarafından tercih edilen kriterler olmuşlardır.

11 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>4,5%</u>	10,2%	31,8%	35,2%	18,2%	Doğal
Bakımsız	-	1,1%	8,0%	37,5%	<u>53,4%</u>	Bakımlı
Düzensiz	-	-	13,6%	38,6%	47,7%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	3,4%	10,2%	26,1%	40,9%	19,3%	Heyecan Verici
Karmaşık	-	11,4%	30,7%	40,9%	17,0%	Sade
Uyumsuz	1,1%	4,5%	23,9%	29,5%	40,9%	Uyumlu
Güvensiz	1,1%	5,7%	14,8%	44,3%	34,1%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	1,1%	5,7%	21,6%	37,5%	34,1%	Manzara Güzel

Şekil 4.11. Görüntü 11'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.34. Görüntü 11'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

11 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	1	6	6	0	4	8	22	25	16
	%	0,0%	7,7%	46,2%	46,2%	0,0%	5,3%	10,7%	29,3%	33,3%	21,3%
Bakım	Frekans	0	0	0	5	8	0	1	7	28	39
	%	0,0%	0,0%	0,0%	38,5%	61,5%	0,0%	1,3%	9,3%	37,3%	52,0%
Düzen	Frekans	0	0	1	3	9	0	0	11	31	33
	%	0,0%	0,0%	7,7%	23,1%	69,2%	0,0%	0,0%	14,7%	41,3%	44,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	3	3	6	1	3	6	20	30	16
	%	0,0%	23,1%	23,1%	46,2%	7,7%	4,0%	8,0%	26,7%	40,0%	21,3%
Sadelik	Frekans	0	0	4	8	1	0	10	23	28	14
	%	0,0%	0,0%	30,8%	61,5%	7,7%	0,0%	13,3%	30,7%	37,3%	18,7%
Uyum	Frekans	0	0	3	5	5	1	4	18	21	31
	%	0,0%	0,0%	23,1%	38,5%	38,5%	1,3%	5,3%	24,0%	28,0%	41,3%
Güven	Frekans	0	0	0	7	6	1	5	13	32	24
	%	0,0%	0,0%	0,0%	53,8%	46,2%	1,3%	6,7%	17,3%	42,7%	32,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	0	2	6	5	1	5	17	27	25
	%	0,0%	0,0%	15,4%	46,2%	38,5%	1,3%	6,7%	22,7%	36,0%	33,3%

Çizelge 4.35. Görüntü 11'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

11 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	3	21	22	10	1	6	7	9	6
	%	5,1%	5,1%	35,6%	37,3%	16,9%	3,4%	20,7%	24,1%	31,0%	20,7%
Bakım	Frekans	0	1	4	19	35	0	0	3	14	12
	%	0,0%	1,7%	6,8%	32,2%	59,3%	0,0%	0,0%	10,3%	48,3%	41,4%
Düzen	Frekans	0	0	6	20	33	0	0	6	14	9
	%	0,0%	0,0%	10,2%	33,9%	55,9%	0,0%	0,0%	20,7%	48,3%	31,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	8	16	22	12	2	1	7	14	5
	%	1,7%	13,6%	27,1%	37,3%	20,3%	6,9%	3,4%	24,1%	48,3%	17,2%
Sadelik	Frekans	0	8	17	25	9	0	2	10	11	6
	%	0,0%	13,6%	28,8%	42,4%	15,3%	0,0%	6,9%	34,5%	37,9%	20,7%
Uyum	Frekans	1	2	12	20	24	0	2	9	6	12
	%	1,7%	3,4%	20,3%	33,9%	40,7%	0,0%	6,9%	31,0%	20,7%	41,4%
Güven	Frekans	0	3	11	24	21	1	2	2	15	9
	%	0,0%	5,1%	18,6%	40,7%	35,6%	3,4%	6,9%	6,9%	51,7%	31,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	3	11	23	21	0	2	8	10	9
	%	1,7%	5,1%	18,6%	39,0%	35,6%	0,0%	6,9%	27,6%	34,5%	31,0%

Çizelge 4.36. Görüntü 11'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçerli	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,52	4,43	4,34	3,63	3,64	4,05	4,05	3,98
Ort. Std. Hata		0,112	0,074	0,076	0,109	0,096	0,103	0,097	0,101
Medyan		4,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		4	5	5	4	4	5	4	4
Std. Sapma		1,050	0,691	0,709	1,021	0,899	0,970	0,909	0,947
Minimum		1	2	3	1	2	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		310	390	382	319	320	356	356	350

Görüntü 11'e ilişkin uzman ve gözlemci % dağılımlarına gruplar arasında tercihlerde farklılıkların olduğu görülmektedir. Uzmanlar %69,2'lik yüksek bir oranla düzen kriterini tercih ederken gözlemciler %52'lik oranla bakım kriterini tercih etmişlerdir. Cinsiyete yönelik % dağılımlarında ise kadınlar ve erkekler bakım kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgularında yine bakım ve düzen kriterleri oldukça yüksek orana sahip olmuşlardır.

12 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen, en düşük puanı alan kriter ise sıkıcılık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	3,4%	3,4%	25,0%	37,5%	30,7%	Doğal
Bakımsız	-	10,3%	23,0%	39,1%	27,6%	Bakımlı
Düzensiz	-	6,8%	21,6%	39,8%	<u>31,8%</u>	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	<u>3,4%</u>	19,3%	30,7%	31,8%	14,8%	Heyecan Verici
Karmaşık	-	14,8%	19,3%	38,6%	27,3%	Sade
Uyumsuz	3,4%	8,0%	18,2%	43,2%	27,3%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	11,4%	13,6%	44,3%	28,4%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	1,1%	15,9%	26,1%	33,0%	23,9%	Manzara Güzel

Şekil 4.12. Görüntü 12'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.37. Görüntü 12'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

12 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	0	6	5	2	3	3	16	28	25
	%	0,0%	0,0%	46,2%	38,5%	15,4%	4,0%	4,0%	21,3%	37,3%	33,3%
Bakım	Frekans	0	2	1	6	3	0	7	19	28	21
	%	0,0%	16,7%	8,3%	50,0%	25,0%	0,0%	9,3%	25,3%	37,3%	28,0%
Düzen	Frekans	0	0	1	8	4	0	6	18	27	24
	%	0,0%	0,0%	7,7%	61,5%	30,8%	0,0%	8,0%	24,0%	36,0%	32,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	1	5	6	0	2	16	22	22	13
	%	7,7%	7,7%	38,5%	46,2%	0,0%	2,7%	21,3%	29,3%	29,3%	17,3%
Sadelik	Frekans	0	0	3	6	4	0	13	14	28	20
	%	0,0%	0,0%	23,1%	46,2%	30,8%	0,0%	17,3%	18,7%	37,3%	26,7%
Uyum	Frekans	0	1	0	9	3	3	6	16	29	21
	%	0,0%	7,7%	0,0%	69,2%	23,1%	4,0%	8,0%	21,3%	38,7%	28,0%
Güven	Frekans	0	0	1	8	4	2	10	11	31	21
	%	0,0%	0,0%	7,7%	61,5%	30,8%	2,7%	13,3%	14,7%	41,3%	28,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	1	2	8	2	1	13	21	21	19
	%	0,0%	7,7%	15,4%	61,5%	15,4%	1,3%	17,3%	28,0%	28,0%	25,3%

Çizelge 4.38. Görüntü 12'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

12 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	2	1	21	20	15	1	2	1	13	12
	%	3,4%	1,7%	35,6%	33,9%	25,4%	3,4%	6,9%	3,4%	44,8%	41,4%
Bakım	Frekans	0	5	14	24	15	0	4	6	10	9
	%	0,0%	8,6%	24,1%	41,4%	25,9%	0,0%	13,8%	20,7%	34,5%	31,0%
Düzen	Frekans	0	4	11	23	21	0	2	8	12	7
	%	0,0%	6,8%	18,6%	39,0%	35,6%	0,0%	6,9%	27,6%	41,4%	24,1%
Heyecan Vericilik	Frekans	2	11	20	18	8	1	6	7	10	5
	%	3,4%	18,6%	33,9%	30,5%	13,6%	3,4%	20,7%	24,1%	34,5%	17,2%
Sadelik	Frekans	0	7	11	24	17	0	6	6	10	7
	%	0,0%	11,9%	18,6%	40,7%	28,8%	0,0%	20,7%	20,7%	34,5%	24,1%
Uyum	Frekans	1	5	7	28	18	2	2	9	10	6
	%	1,7%	8,5%	11,9%	47,5%	30,5%	6,9%	6,9%	31,0%	34,5%	20,7%
Güven	Frekans	0	6	8	28	17	2	4	4	11	8
	%	0,0%	10,2%	13,6%	47,5%	28,8%	6,9%	13,8%	13,8%	37,9%	27,6%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	7	16	19	16	0	7	7	10	5
	%	1,7%	11,9%	27,1%	32,2%	27,1%	0,0%	24,1%	24,1%	34,5%	17,2%

Çizelge 4.39. Görüntü 12'ye ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	87	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	1	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,89	3,84	3,97	3,35	3,78	3,83	3,85	3,63
Ort. Std. Hata		0,107	0,102	0,096	0,113	0,108	0,110	0,110	0,112
Medyan		4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		4	4	4	4	4	4	4	4
Std. Sapma		0,999	0,951	0,903	1,062	1,011	1,031	1,034	1,054
Minimum		1	2	2	1	2	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		342	334	349	295	333	337	339	319

Görüntü 12'ye ait bulgular incelendiğinde uzman grubu güven ve düzen kriterlerini eşit oranda tercih etmiş olup gözlemci grubu ise güven kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik dağılımlarda ise gruplar arasında farklılık olduğu görülmektedir. Kadınlar uyum kriterini tercih ederken erkekler doğallık kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgularına göre ise görüntü 12 en yüksek oranı düzen kriterinde almıştır.

13 No'lu Fotoğraf

13 NO'LU
FOTOĞRAF

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter doğallık, en düşük puanı alan kriter ise manzara güzelliği olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	11,4%	26,1%	22,7%	19,3%	<u>20,5%</u>	Doğal
Bakımsız	15,9%	26,1%	34,1%	13,6%	10,2%	Bakımlı
Düzensiz	9,1%	28,4%	27,3%	23,9%	11,4%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	19,5%	33,3%	26,4%	14,9%	5,7%	Heyecan Verici
Karmaşık	8,0%	22,7%	36,4%	21,6%	11,4%	Sade
Uyumsuz	14,8%	28,4%	28,4%	18,2%	10,2%	Uyumlu
Güvensiz	6,8%	22,7%	31,8%	25,0%	13,6%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	<u>23,9%</u>	22,7%	26,1%	18,2%	9,1%	Manzara Güzel

Şekil 4.13. Görüntü 13'e ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	5	3	3	2	10	18	17	14	16
	%	0,0%	38,5%	23,1%	23,1%	15,4%	13,3%	24,0%	22,7%	18,7%	21,3%
Bakım	Frekans	3	2	7	1	0	11	21	23	11	9
	%	23,1%	15,4%	53,8%	7,7%	0,0%	14,7%	28,0%	30,7%	14,7%	12,0%
Düzen	Frekans	2	3	4	2	2	6	22	20	19	8
	%	15,4%	23,1%	30,8%	15,4%	15,4%	8,0%	29,3%	26,7%	25,3%	10,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	3	5	4	1	0	14	24	19	12	5
	%	23,1%	38,5%	30,8%	7,7%	0,0%	18,9%	32,4%	25,7%	16,2%	6,8%
Sadelik	Frekans	1	3	7	1	1	6	17	25	18	9
	%	7,7%	23,1%	53,8%	7,7%	7,7%	8,0%	22,7%	33,3%	24,0%	12,0%
Uyum	Frekans	2	6	3	1	1	11	19	22	15	8
	%	15,4%	46,2%	23,1%	7,7%	7,7%	14,7%	25,3%	29,3%	20,0%	10,7%
Güven	Frekans	0	2	7	3	1	6	18	21	19	11
	%	0,0%	15,4%	53,8%	23,1%	7,7%	8,0%	24,0%	28,0%	25,3%	14,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	5	3	1	3	1	16	17	22	13	7
	%	38,5%	23,1%	7,7%	23,1%	7,7%	21,3%	22,7%	29,3%	17,3%	9,3%

Çizelge 4.40. Görüntü 13'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.41. Görüntü 13'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

13 NOLU FOTOĞRAFA AIT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	5	19	14	11	10	5	4	6	6	8
	%	8,5%	32,2%	23,7%	18,6%	16,9%	17,2%	13,8%	20,7%	20,7%	27,6%
Bakım	Frekans	11	16	20	6	6	3	7	10	6	3
	%	18,6%	27,1%	33,9%	10,2%	10,2%	10,3%	24,1%	34,5%	20,7%	10,3%
Düzen	Frekans	7	17	15	14	6	1	8	9	7	4
	%	11,9%	28,8%	25,4%	23,7%	10,2%	3,4%	27,6%	31,0%	24,1%	13,8%
Heyecan Vericilik	Frekans	15	20	17	3	3	2	9	6	10	2
	%	25,9%	34,5%	29,3%	5,2%	5,2%	6,9%	31,0%	20,7%	34,5%	6,9%
Sadelik	Frekans	5	14	24	9	7	2	6	8	10	3
	%	8,5%	23,7%	40,7%	15,3%	11,9%	6,9%	20,7%	27,6%	34,5%	10,3%
Uyum	Frekans	10	17	18	8	6	3	8	7	8	3
	%	16,9%	28,8%	30,5%	13,6%	10,2%	10,3%	27,6%	24,1%	27,6%	10,3%
Güven	Frekans	4	14	22	11	8	2	6	6	11	4
	%	6,8%	23,7%	37,3%	18,6%	13,6%	6,9%	20,7%	20,7%	37,9%	13,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	17	13	15	9	5	4	7	8	7	3
	%	28,8%	22,0%	25,4%	15,3%	8,5%	13,8%	24,1%	27,6%	24,1%	10,3%

Çizelge 4.42. Görüntü 13'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	87	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	1	0	0	0	0
Ortalama		3,11	2,76	3,00	2,54	3,06	2,81	3,06	2,66
Ort. Std. Hata		0,140	0,126	0,124	0,122	0,118	0,128	0,121	0,136
Medyan		3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		2	3	2	2	3	2 ^a	3	3
Std. Sapma		1,317	1,184	1,165	1,139	1,108	1,202	1,133	1,277
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		274	243	264	221	269	247	278	234

Görüntü 13'e ilişkin bulgular incelendiğinde uzman-gözlemci, kadın-erkek tüm katılımcılar tarafından tercih edilen kriter doğallık kriteri olmuştur. Tam tersi oranda manzara güzelliği ise yine tüm katılımcılar tarafından en düşük puanı alan kriter olmuştur. Ankete katılan katılımcılar görüntü 13 özelinde ortak kriterler kapsamında birbirine yakın ve benzer puanlamalarda bulunmuşlardır.

14 No'lu Fotoğraf

14 NO'LU
FOTOĞRAF

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen, en düşük puanı alan kriter ise sıkıcılık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	3,4%	8,0%	40,9%	26,1%	21,6%	Doğal
Bakımsız	2,3%	8,0%	22,7%	39,8%	27,3%	Bakımlı
Düzensiz	2,3%	5,7%	30,7%	33,0%	<u>28,4%</u>	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	<u>6,8%</u>	20,5%	42,0%	23,9%	6,8%	Heyecan Verici
Karmaşık	-	10,2%	31,8%	33,0%	25,0%	Sade
Uyumsuz	2,3%	14,8%	28,4%	29,5%	25,0%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	11,4%	26,1%	35,2%	25,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	6,8%	14,8%	40,9%	21,6%	15,9%	Manzara Güzel

Şekil 4.14. Görüntü 14'e ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	2	6	1	4	3	5	30	22	15
	%	0,0%	15,4%	46,2%	7,7%	30,8%	4,0%	6,7%	40,0%	29,3%	20,0%
Bakım	Frekans	0	0	5	4	4	2	7	15	31	20
	%	0,0%	0,0%	38,5%	30,8%	30,8%	2,7%	9,3%	20,0%	41,3%	26,7%
Düzen	Frekans	0	0	4	3	6	2	5	23	26	19
	%	0,0%	0,0%	30,8%	23,1%	46,2%	2,7%	6,7%	30,7%	34,7%	25,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	2	8	2	0	5	16	29	19	6
	%	7,7%	15,4%	61,5%	15,4%	0,0%	6,7%	21,3%	38,7%	25,3%	8,0%
Sadelik	Frekans	0	0	4	4	5	0	9	24	25	17
	%	0,0%	0,0%	30,8%	30,8%	38,5%	0,0%	12,0%	32,0%	33,3%	22,7%
Uyum	Frekans	0	1	3	4	5	2	12	22	22	17
	%	0,0%	7,7%	23,1%	30,8%	38,5%	2,7%	16,0%	29,3%	29,3%	22,7%
Güven	Frekans	0	0	4	4	5	2	10	19	27	17
	%	0,0%	0,0%	30,8%	30,8%	38,5%	2,7%	13,3%	25,3%	36,0%	22,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	3	3	5	2	6	10	33	14	12
	%	0,0%	23,1%	23,1%	38,5%	15,4%	8,0%	13,3%	44,0%	18,7%	16,0%

Çizelge 4.43. Görüntü 14'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.44. Görüntü 14'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

14 NÖLÜ FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	6	26	12	12	0	1	10	11	7
	%	5,1%	10,2%	44,1%	20,3%	20,3%	0,0%	3,4%	34,5%	37,9%	24,1%
Bakım	Frekans	1	6	13	22	17	1	1	7	13	7
	%	1,7%	10,2%	22,0%	37,3%	28,8%	3,4%	3,4%	24,1%	44,8%	24,1%
Düzen	Frekans	1	5	17	18	18	1	0	10	11	7
	%	1,7%	8,5%	28,8%	30,5%	30,5%	3,4%	0,0%	34,5%	37,9%	24,1%
Heyecan Vericilik	Frekans	4	16	24	11	4	2	2	13	10	2
	%	6,8%	27,1%	40,7%	18,6%	6,8%	6,9%	6,9%	44,8%	34,5%	6,9%
Sadelik	Frekans	0	6	19	17	17	0	3	9	12	5
	%	0,0%	10,2%	32,2%	28,8%	28,8%	0,0%	10,3%	31,0%	41,4%	17,2%
Uyum	Frekans	1	9	14	18	17	1	4	11	8	5
	%	1,7%	15,3%	23,7%	30,5%	28,8%	3,4%	13,8%	37,9%	27,6%	17,2%
Güven	Frekans	1	6	20	17	15	1	4	3	14	7
	%	1,7%	10,2%	33,9%	28,8%	25,4%	3,4%	13,8%	10,3%	48,3%	24,1%
Manzara Güzelliği	Frekans	4	11	23	10	11	2	2	13	9	3
	%	6,8%	18,6%	39,0%	16,9%	18,6%	6,9%	6,9%	44,8%	31,0%	10,3%

Çizelge 4.45. Görüntü 14'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,55	3,82	3,80	3,03	3,73	3,60	3,69	3,25
Ort. Std. Hata		0,110	0,107	0,106	0,107	0,102	0,116	0,111	0,118
Medyan		3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	3,00
Mod		3	4	4	3	4	4	4	3
Std. Sapma		1,027	1,001	0,996	0,999	0,956	1,088	1,043	1,106
Minimum		1	1	1	1	2	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		312	336	334	267	328	317	325	286

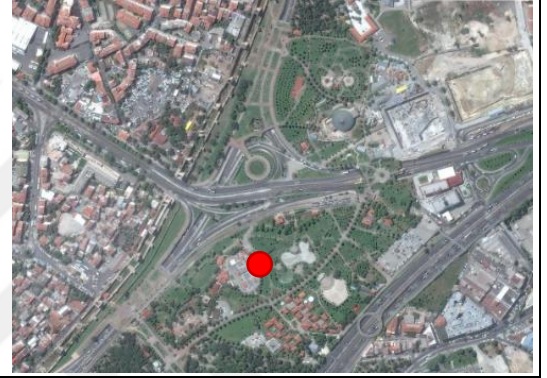
Görüntü 14'e ilişkin bulgulara göre uzman- gözlemci, kadın-erkek katılımcılar arasında tercih farklılıkları görülmektedir. Uzmanlar düzen kriterini tercih ederken gözlemciler bakım, kadın katılımcılar düzen kriterini tercih ederken erkek katılımcılar güven kriterini tercih etmişlerdir.

15 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter doğallık, en düşük puanı alan kriter ise sıkıcılık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	5,7%	8,0%	22,7%	35,2%	<u>28,4%</u>	Doğal
Bakımsız	4,5%	10,2%	26,1%	36,4%	22,7%	Bakımlı
Düzensiz	3,4%	9,1%	23,9%	38,6%	25,0%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	<u>10,2%</u>	23,9%	29,5%	25,0%	11,4%	Heyecan Verici
Karmaşık	2,3%	6,8%	19,3%	45,5%	26,1%	Sade
Uyumsuz	5,7%	13,6%	31,8%	30,7%	18,2%	Uyumlu
Güvensiz	1,1%	13,6%	27,3%	34,1%	23,9%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	8,0%	14,8%	36,4%	21,6%	19,3%	Manzara Güzel

Şekil 4.15. Görüntü 15'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.46. Görüntü 15'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

15 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	2	5	3	2	4	5	15	28	23
	%	7,7%	15,4%	38,5%	23,1%	15,4%	5,3%	6,7%	20,0%	37,3%	30,7%
Bakım	Frekans	3	2	3	2	3	1	7	20	30	17
	%	23,1%	15,4%	23,1%	15,4%	23,1%	1,3%	9,3%	26,7%	40,0%	22,7%
Düzen	Frekans	2	1	1	7	2	1	7	20	27	20
	%	15,4%	7,7%	7,7%	53,8%	15,4%	1,3%	9,3%	26,7%	36,0%	26,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	2	3	8	0	0	7	18	18	22	10
	%	15,4%	23,1%	61,5%	0,0%	0,0%	9,3%	24,0%	24,0%	29,3%	13,3%
Sadelik	Frekans	0	2	3	6	2	2	4	14	34	21
	%	0,0%	15,4%	23,1%	46,2%	15,4%	2,7%	5,3%	18,7%	45,3%	28,0%
Uyum	Frekans	1	1	2	7	2	4	11	26	20	14
	%	7,7%	7,7%	15,4%	53,8%	15,4%	5,3%	14,7%	34,7%	26,7%	18,7%
Güven	Frekans	0	2	4	5	2	1	10	20	25	19
	%	0,0%	15,4%	30,8%	38,5%	15,4%	1,3%	13,3%	26,7%	33,3%	25,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	3	6	1	2	6	10	26	18	15
	%	7,7%	23,1%	46,2%	7,7%	15,4%	8,0%	13,3%	34,7%	24,0%	20,0%

Çizelge 4.47. Görüntü 15'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

15 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	6	16	15	19	2	1	4	16	6
	%	5,1%	10,2%	27,1%	25,4%	32,2%	6,9%	3,4%	13,8%	55,2%	20,7%
Bakım	Frekans	4	6	15	19	15	0	3	8	13	5
	%	6,8%	10,2%	25,4%	32,2%	25,4%	0,0%	10,3%	27,6%	44,8%	17,2%
Düzen	Frekans	3	6	10	23	17	0	2	11	11	5
	%	5,1%	10,2%	16,9%	39,0%	28,8%	0,0%	6,9%	37,9%	37,9%	17,2%
Heyecan Vericilik	Frekans	7	17	18	10	7	2	4	8	12	3
	%	11,9%	28,8%	30,5%	16,9%	11,9%	6,9%	13,8%	27,6%	41,4%	10,3%
Sadelik	Frekans	2	4	12	24	17	0	2	5	16	6
	%	3,4%	6,8%	20,3%	40,7%	28,8%	0,0%	6,9%	17,2%	55,2%	20,7%
Uyum	Frekans	2	11	18	14	14	3	1	10	13	2
	%	3,4%	18,6%	30,5%	23,7%	23,7%	10,3%	3,4%	34,5%	44,8%	6,9%
Güven	Frekans	1	8	22	14	14	0	4	2	16	7
	%	1,7%	13,6%	37,3%	23,7%	23,7%	0,0%	13,8%	6,9%	55,2%	24,1%
Manzara Güzelliği	Frekans	5	10	24	8	12	2	3	8	11	5
	%	8,5%	16,9%	40,7%	13,6%	20,3%	6,9%	10,3%	27,6%	37,9%	17,2%

Çizelge 4.48. Görüntü 15'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,73	3,63	3,73	3,03	3,86	3,42	3,66	3,30
Ort. Std. Hata		0,121	0,116	0,112	0,125	0,102	0,118	0,109	0,125
Medyan		4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00
Mod		4	4	4	3	4	3	4	3
Std. Sapma		1,132	1,086	1,047	1,169	0,961	1,111	1,027	1,176
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		328	319	328	267	340	301	322	290

Görüntü 15'e ilişkin % dağılımlarında uzman grubunun tercihi uyum kriteri olurken gözlemci grubunun tercihi ise sadelik olmuştur. Cinsiyete göre % dağılımlarında ise kadınlar ve erkekler arasında farklılıklar görülmektedir. Sadelik kriteri kadınlar tarafından tercih edilirken güven kriteri ise erkekler tarafında tercih edilen en yüksek kriterler olmuştur. Genel istatistik bulgularına göre ise doğallık, düzen ve sadelik kriterleri birbirlerine yakın aralıklarda en yüksek değerleri almıştır.

16 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>3,4%</u>	2,3%	18,2%	40,9%	35,2%	Doğal
Bakımsız	-	3,4%	8,0%	34,5%	<u>54,0%</u>	Bakımlı
Düzensiz	-	2,3%	11,4%	35,2%	51,1%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	1,1%	6,8%	28,4%	36,4%	27,3%	Heyecan Verici
Karmaşık	-	5,7%	21,6%	37,5%	35,2%	Sade
Uyumsuz	-	4,5%	14,8%	36,4%	44,3%	Uyumlu
Güvensiz	-	8,0%	21,6%	34,1%	36,4%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	1,1%	5,7%	20,5%	31,8%	40,9%	Manzara Güzel

Şekil 4.16. Görüntü 16'ya ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.49. Görüntü 16'ya ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

16 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	0	2	9	2	3	2	14	27	29
	%	0,0%	0,0%	15,4%	69,2%	15,4%	4,0%	2,7%	18,7%	36,0%	38,7%
Bakım	Frekans	0	0	0	4	9	0	3	7	26	38
	%	0,0%	0,0%	0,0%	30,8%	69,2%	0,0%	4,1%	9,5%	35,1%	51,4%
Düzen	Frekans	0	0	0	4	9	0	2	10	27	36
	%	0,0%	0,0%	0,0%	30,8%	69,2%	0,0%	2,7%	13,3%	36,0%	48,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	0	4	7	2	1	6	21	25	22
	%	0,0%	0,0%	30,8%	53,8%	15,4%	1,3%	8,0%	28,0%	33,3%	29,3%
Sadelik	Frekans	0	0	0	7	6	0	5	19	26	25
	%	0,0%	0,0%	0,0%	53,8%	46,2%	0,0%	6,7%	25,3%	34,7%	33,3%
Uyum	Frekans	0	0	0	6	7	0	4	13	26	32
	%	0,0%	0,0%	0,0%	46,2%	53,8%	0,0%	5,3%	17,3%	34,7%	42,7%
Güven	Frekans	0	0	0	5	8	0	7	19	25	24
	%	0,0%	0,0%	0,0%	38,5%	61,5%	0,0%	9,3%	25,3%	33,3%	32,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	0	1	8	4	1	5	17	20	32
	%	0,0%	0,0%	7,7%	61,5%	30,8%	1,3%	6,7%	22,7%	26,7%	42,7%

Çizelge 4.50. Görüntü 16'ya ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

16 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	2	2	9	25	21	1	0	7	11	10
	%	3,4%	3,4%	15,3%	42,4%	35,6%	3,4%	0,0%	24,1%	37,9%	34,5%
Bakım	Frekans	0	1	3	22	33	0	2	4	8	14
	%	0,0%	1,7%	5,1%	37,3%	55,9%	0,0%	7,1%	14,3%	28,6%	50,0%
Düzen	Frekans	0	1	4	23	31	0	1	6	8	14
	%	0,0%	1,7%	6,8%	39,0%	52,5%	0,0%	3,4%	20,7%	27,6%	48,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	2	20	23	13	0	4	5	9	11
	%	1,7%	3,4%	33,9%	39,0%	22,0%	0,0%	13,8%	17,2%	31,0%	37,9%
Sadelik	Frekans	0	4	11	21	23	0	1	8	12	8
	%	0,0%	6,8%	18,6%	35,6%	39,0%	0,0%	3,4%	27,6%	41,4%	27,6%
Uyum	Frekans	0	3	6	25	25	0	1	7	7	14
	%	0,0%	5,1%	10,2%	42,4%	42,4%	0,0%	3,4%	24,1%	24,1%	48,3%
Güven	Frekans	0	2	18	17	22	0	5	1	13	10
	%	0,0%	3,4%	30,5%	28,8%	37,3%	0,0%	17,2%	3,4%	44,8%	34,5%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	3	11	20	24	0	2	7	8	12
	%	1,7%	5,1%	18,6%	33,9%	40,7%	0,0%	6,9%	24,1%	27,6%	41,4%

Çizelge 4.51. Görüntü 16'ya ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	87	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	1	0	0	0	0	0	0
Ortalama		4,02	4,39	4,35	3,82	4,02	4,20	3,99	4,06
Ort. Std. Hata		0,103	0,084	0,082	0,102	0,096	0,092	0,102	0,104
Medyan		4,00	5,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		4	5	5	4	4	5	5	5
Std. Sapma		0,971	0,783	0,774	0,953	0,897	0,860	0,953	0,975
Minimum		1	2	2	1	2	2	2	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		354	382	383	336	354	370	351	357

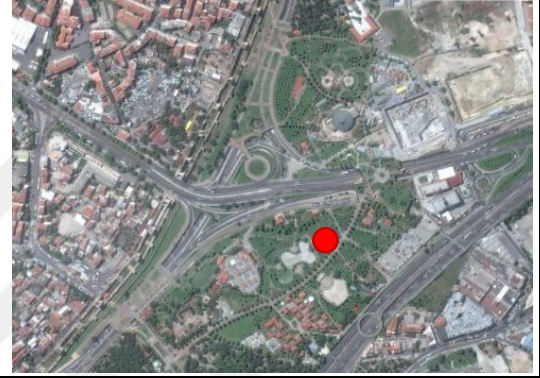
Görüntü 16'ya ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımlarına göre uzman grubu bakım ve düzen kriterlerini tercih etmişlerdir. Gözlemci grubu ise bakım kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik dağılımlara göre kadın ve erkek katılımcılar tarafından tercih edilen kriter ise bakım olmuştur. Bakım ve düzen kriteri genel istatistik bulgularında da en fazla tercih edilen kriterler olmuştur.

17 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen, en düşük puanı alan kriter ise manzara güzelliği olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	4,5%	11,4%	25,0%	38,6%	20,5%	Doğal
Bakımsız	-	1,1%	18,2%	43,2%	37,5%	Bakımlı
Düzensiz	1,1%	3,4%	17,0%	39,8%	<u>38,6%</u>	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	3,4%	12,5%	27,3%	38,6%	18,2%	Heyecan Verici
Karmaşık	4,5%	10,2%	30,7%	40,9%	13,6%	Sade
Uyumsuz	3,4%	9,1%	26,1%	35,2%	26,1%	Uyumlu
Güvensiz	-	8,0%	25,0%	42,0%	25,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	<u>5,7%</u>	10,2%	17,0%	33,0%	34,1%	Manzara Güzel

Şekil 4.17. Görüntü 17'ye ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.52. Görüntü 17'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

17 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	1	4	5	2	3	9	18	29	16
	%	7,7%	7,7%	30,8%	38,5%	15,4%	4,0%	12,0%	24,0%	38,7%	21,3%
Bakım	Frekans	0	0	1	6	6	0	1	15	32	27
	%	0,0%	0,0%	7,7%	46,2%	46,2%	0,0%	1,3%	20,0%	42,7%	36,0%
Düzen	Frekans	0	1	2	3	7	1	2	13	32	27
	%	0,0%	7,7%	15,4%	23,1%	53,8%	1,3%	2,7%	17,3%	42,7%	36,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	2	7	3	1	3	9	17	31	15
	%	0,0%	15,4%	53,8%	23,1%	7,7%	4,0%	12,0%	22,7%	41,3%	20,0%
Sadelik	Frekans	1	1	1	8	2	3	8	26	28	10
	%	7,7%	7,7%	7,7%	61,5%	15,4%	4,0%	10,7%	34,7%	37,3%	13,3%
Uyum	Frekans	1	1	2	5	4	2	7	21	26	19
	%	7,7%	7,7%	15,4%	38,5%	30,8%	2,7%	9,3%	28,0%	34,7%	25,3%
Güven	Frekans	0	0	3	6	4	0	7	19	31	18
	%	0,0%	0,0%	23,1%	46,2%	30,8%	0,0%	9,3%	25,3%	41,3%	24,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	1	4	3	4	4	8	11	26	26
	%	7,7%	7,7%	30,8%	23,1%	30,8%	5,3%	10,7%	14,7%	34,7%	34,7%

Çizelge 4.53. Görüntü 17'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

17 NO'LU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	5	17	21	13	1	5	5	13	5
	%	5,1%	8,5%	28,8%	35,6%	22,0%	3,4%	17,2%	17,2%	44,8%	17,2%
Bakım	Frekans	0	1	11	22	25	0	0	5	16	8
	%	0,0%	1,7%	18,6%	37,3%	42,4%	0,0%	0,0%	17,2%	55,2%	27,6%
Düzen	Frekans	0	2	11	21	25	1	1	4	14	9
	%	0,0%	3,4%	18,6%	35,6%	42,4%	3,4%	3,4%	13,8%	48,3%	31,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	2	8	19	21	9	1	3	5	13	7
	%	3,4%	13,6%	32,2%	35,6%	15,3%	3,4%	10,3%	17,2%	44,8%	24,1%
Sadelik	Frekans	3	6	18	22	10	1	3	9	14	2
	%	5,1%	10,2%	30,5%	37,3%	16,9%	3,4%	10,3%	31,0%	48,3%	6,9%
Uyum	Frekans	2	5	18	19	15	1	3	5	12	8
	%	3,4%	8,5%	30,5%	32,2%	25,4%	3,4%	10,3%	17,2%	41,4%	27,6%
Güven	Frekans	0	3	16	22	18	0	4	6	15	4
	%	0,0%	5,1%	27,1%	37,3%	30,5%	0,0%	13,8%	20,7%	51,7%	13,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	3	8	10	19	19	2	1	5	10	11
	%	5,1%	13,6%	16,9%	32,2%	32,2%	6,9%	3,4%	17,2%	34,5%	37,9%

Çizelge 4.54. Görüntü 17'ye ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,59	4,17	4,11	3,56	3,49	3,72	3,84	3,80
Ort. Std. Hata		0,115	0,081	0,095	0,111	0,107	0,113	0,095	0,126
Medyan		4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		4	4	4	4	4	4	4	5
Std. Sapma		1,079	0,761	0,890	1,038	1,006	1,061	0,896	1,186
Minimum		1	2	1	1	1	1	2	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		316	367	362	313	307	327	338	334

Görüntü 17'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubuna ait % dağılımları incelendiğinde uzman grubunun bakım kriterini gözlemci grubunun ise hem bakım hem düzen kriterini tercih ettiği görülmektedir. Cinsiyete yönelik % dağılımlarında kadın ve erkek katılımcılar bakım kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgulara ise bakım ve düzen kriterleri yüksek oranda tercih edilmiştir.

18 No'lu Fotoğraf

18 NO'LU
FOTOĞRAF

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>17,0%</u>	20,5%	28,4%	13,6%	20,5%	Doğal
Bakımsız	2,3%	5,7%	10,2%	33,0%	<u>48,9%</u>	Bakımlı
Düzensiz	3,4%	8,0%	20,5%	29,5%	38,61%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	6,8%	11,4%	28,4%	33,0%	20,5%	Heyecan Verici
Karmaşık	13,6%	19,3%	36,4%	19,3%	11,4%	Sade
Uyumsuz	8,0%	23,9%	17,0%	27,3%	23,9%	Uyumlu
Güvensiz	4,5%	4,5%	27,3%	26,1%	37,5%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	11,4%	12,5%	20,5%	22,7%	33,0%	Manzara Güzel

Şekil 4.18. Görüntü 18'e ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	3	5	1	1	12	15	20	11	17
	%	23,1%	23,1%	38,5%	7,7%	7,7%	16,0%	20,0%	26,7%	14,7%	22,7%
Bakım	Frekans	0	1	0	4	8	2	4	9	25	35
	%	0,0%	7,7%	0,0%	30,8%	61,5%	2,7%	5,3%	12,0%	33,3%	46,7%
Düzen	Frekans	0	2	2	3	6	3	5	16	23	28
	%	0,0%	15,4%	15,4%	23,1%	46,2%	4,0%	6,7%	21,3%	30,7%	37,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	1	7	5	0	6	9	18	24	18
	%	0,0%	7,7%	53,8%	38,5%	0,0%	8,0%	12,0%	24,0%	32,0%	24,0%
Sadelik	Frekans	2	4	4	2	1	10	13	28	15	9
	%	15,4%	30,8%	30,8%	15,4%	7,7%	13,3%	17,3%	37,3%	20,0%	12,0%
Uyum	Frekans	2	3	2	4	2	5	18	13	20	19
	%	15,4%	23,1%	15,4%	30,8%	15,4%	6,7%	24,0%	17,3%	26,7%	25,3%
Güven	Frekans	0	1	3	5	4	4	3	21	18	29
	%	0,0%	7,7%	23,1%	38,5%	30,8%	5,3%	4,0%	28,0%	24,0%	38,7%
Manzara Güzelliği	Frekans	2	1	3	4	3	8	10	15	16	26
	%	15,4%	7,7%	23,1%	30,8%	23,1%	10,7%	13,3%	20,0%	21,3%	34,7%

Çizelge 4.55. Görüntü 18'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.56. Görüntü 18'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

18 NÖLÜ FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	9	12	21	8	9	6	6	4	4	9
	%	15,3%	20,3%	35,6%	13,6%	15,3%	20,7%	20,7%	13,8%	13,8%	31,0%
Bakım	Frekans	1	3	8	16	31	1	2	1	13	12
	%	1,7%	5,1%	13,6%	27,1%	52,5%	3,4%	6,9%	3,4%	44,8%	41,4%
Düzen	Frekans	2	5	13	17	22	1	2	5	9	12
	%	3,4%	8,5%	22,0%	28,8%	37,3%	3,4%	6,9%	17,2%	31,0%	41,4%
Heyecan Vericilik	Frekans	3	9	19	18	10	3	1	6	11	8
	%	5,1%	15,3%	32,2%	30,5%	16,9%	10,3%	3,4%	20,7%	37,9%	27,6%
Sadelik	Frekans	8	14	22	9	6	4	3	10	8	4
	%	13,6%	23,7%	37,3%	15,3%	10,2%	13,8%	10,3%	34,5%	27,6%	13,8%
Uyum	Frekans	3	17	12	12	15	4	4	3	12	6
	%	5,1%	28,8%	20,3%	20,3%	25,4%	13,8%	13,8%	10,3%	41,4%	20,7%
Güven	Frekans	1	4	17	17	20	3	0	7	6	13
	%	1,7%	6,8%	28,8%	28,8%	33,9%	10,3%	0,0%	24,1%	20,7%	44,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	7	11	12	12	17	3	0	6	8	12
	%	11,9%	18,6%	20,3%	20,3%	28,8%	10,3%	0,0%	20,7%	27,6%	41,4%

Çizelge 4.57. Görüntü 18'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,00	4,20	3,92	3,49	2,95	3,35	3,88	3,53
Ort. Std. Hata		0,145	0,106	0,118	0,122	0,126	0,138	0,119	0,145
Medyan		3,00	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00
Mod		3	5	5	4	3	4	5	5
Std. Sapma		1,365	0,996	1,106	1,145	1,183	1,296	1,112	1,364
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		264	370	345	307	260	295	341	311

Görüntü 18’de uzman-gözlemci, kadın-erkek tüm katılımcılar tarafından bakım kriteri tercih edilmiş olup genel istatistik bulgulara oldukça yüksek bir değer elde edilmiştir.

19 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter manzara güzelliği, en düşük puanı alan kriter ise karmaşıklık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	11,4%	20,5%	40,9%	21,6%	5,7%	Doğal
Bakımsız	1,1%	21,6%	22,7%	38,6%	15,9%	Bakımlı
Düzensiz	5,7%	11,4%	35,2%	34,1%	13,6%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	8,0%	28,4%	39,8%	18,2%	5,7%	Heyecan Verici
Karmaşık	<u>12,5%</u>	19,3%	30,7%	34,1%	3,4%	Sade
Uyumsuz	8,0%	19,3%	36,4%	27,3%	9,1%	Uyumlu
Güvensiz	5,7%	6,8%	44,3%	31,8%	11,4%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	8,0%	29,5%	20,5%	25,0%	<u>17,0%</u>	Manzara Güzel

Şekil 4.19. Görüntü 19'ye ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.58. Görüntü 19'a ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

19 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	2	9	1	0	9	16	27	18	5
	%	7,7%	15,4%	69,2%	7,7%	0,0%	12,0%	21,3%	36,0%	24,0%	6,7%
Bakım	Frekans	0	2	6	4	1	1	17	14	30	13
	%	0,0%	15,4%	46,2%	30,8%	7,7%	1,3%	22,7%	18,7%	40,0%	17,3%
Düzen	Frekans	1	2	6	4	0	4	8	25	26	12
	%	7,7%	15,4%	46,2%	30,8%	0,0%	5,3%	10,7%	33,3%	34,7%	16,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	3	8	1	0	6	22	27	15	5
	%	7,7%	23,1%	61,5%	7,7%	0,0%	8,0%	29,3%	36,0%	20,0%	6,7%
Sadelik	Frekans	3	0	4	6	0	8	17	23	24	3
	%	23,1%	0,0%	30,8%	46,2%	0,0%	10,7%	22,7%	30,7%	32,0%	4,0%
Uyum	Frekans	2	0	7	4	0	5	17	25	20	8
	%	15,4%	0,0%	53,8%	30,8%	0,0%	6,7%	22,7%	33,3%	26,7%	10,7%
Güven	Frekans	0	1	5	6	1	5	5	34	22	9
	%	0,0%	7,7%	38,5%	46,2%	7,7%	6,7%	6,7%	45,3%	29,3%	12,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	2	2	6	3	0	5	24	12	19	15
	%	15,4%	15,4%	46,2%	23,1%	0,0%	6,7%	32,0%	16,0%	25,3%	20,0%

Çizelge 4.59. Görüntü 19'a ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

19 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	4	14	30	10	1	6	4	6	9	4
	%	6,8%	23,7%	50,8%	16,9%	1,7%	20,7%	13,8%	20,7%	31,0%	13,8%
Bakım	Frekans	1	10	18	22	8	0	9	2	12	6
	%	1,7%	16,9%	30,5%	37,3%	13,6%	0,0%	31,0%	6,9%	41,4%	20,7%
Düzen	Frekans	3	8	23	17	8	2	2	8	13	4
	%	5,1%	13,6%	39,0%	28,8%	13,6%	6,9%	6,9%	27,6%	44,8%	13,8%
Heyecan Vericilik	Frekans	4	18	26	9	2	3	7	9	7	3
	%	6,8%	30,5%	44,1%	15,3%	3,4%	10,3%	24,1%	31,0%	24,1%	10,3%
Sadelik	Frekans	7	12	17	20	3	4	5	10	10	0
	%	11,9%	20,3%	28,8%	33,9%	5,1%	13,8%	17,2%	34,5%	34,5%	0,0%
Uyum	Frekans	5	11	22	17	4	2	6	10	7	4
	%	8,5%	18,6%	37,3%	28,8%	6,8%	6,9%	20,7%	34,5%	24,1%	13,8%
Güven	Frekans	2	4	29	19	5	3	2	10	9	5
	%	3,4%	6,8%	49,2%	32,2%	8,5%	10,3%	6,9%	34,5%	31,0%	17,2%
Manzara Güzelliği	Frekans	6	17	14	15	7	1	9	4	7	8
	%	10,2%	28,8%	23,7%	25,4%	11,9%	3,4%	31,0%	13,8%	24,1%	27,6%

Çizelge 4.60. Görüntü 19’a ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		2,90	3,47	3,39	2,85	2,97	3,10	3,36	3,14
Ort.		0,112	0,111	0,111	0,107	0,116	0,114	0,104	0,132
Medyan		3,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		3	4	3	3	4	3	3	2
Std. Sapma		1,051	1,039	1,044	1,000	1,088	1,073	0,973	1,243
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		255	305	298	251	261	273	296	276

Görüntü 19’a ait bulgulara bakıldığında uzman ve gözlemci grubu arasında farklılıklar görülmektedir. Uzman grubu güven kriterini tercih ederken gözlemci grubu bakım kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik dağılımlarda ise erkek ve kadınlar bakım kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgulara bakım kriteri en çok tercih edilen kriter olarak belirlenmiştir.

	20 No'lu Fotoğraf		
20 NO'LU FOTOĞRAF		Grup	
			
	GENEL DEĞERLENDİRME Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.		

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>9,1%</u>	20,5%	31,8%	31,8%	6,8%	Doğal
Bakımsız	-	11,4%	21,6%	47,7%	19,3%	Bakımlı
Düzensiz	1,1%	11,4%	19,3%	46,6%	<u>21,6%</u>	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	2,3%	28,4%	40,9%	15,9%	12,5%	Heyecan Verici
Karmaşık	2,3%	17,0%	33,0%	40,9%	6,8%	Sade
Uyumsuz	3,4%	13,6%	29,5%	40,9%	12,5%	Uyumlu
Güvensiz	1,1%	10,2%	36,4%	36,4%	15,9%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	4,5%	19,3%	31,8%	33,0%	11,4%	Manzara Güzel

Şekil 4.20. Görüntü 20'ye ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	3	5	5	0	8	15	23	23	6
	%	0,0%	23,1%	38,5%	38,5%	0,0%	10,7%	20,0%	30,7%	30,7%	8,0%
Bakım	Frekans	0	0	4	7	2	0	10	15	35	15
	%	0,0%	0,0%	30,8%	53,8%	15,4%	0,0%	13,3%	20,0%	46,7%	20,0%
Düzen	Frekans	0	1	4	7	1	1	9	13	34	18
	%	0,0%	7,7%	30,8%	53,8%	7,7%	1,3%	12,0%	17,3%	45,3%	24,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	2	9	1	1	2	23	27	13	10
	%	0,0%	15,4%	69,2%	7,7%	7,7%	2,7%	30,7%	36,0%	17,3%	13,3%
Sadelik	Frekans	0	1	4	7	1	2	14	25	29	5
	%	0,0%	7,7%	30,8%	53,8%	7,7%	2,7%	18,7%	33,3%	38,7%	6,7%
Uyum	Frekans	2	1	3	7	0	1	11	23	29	11
	%	15,4%	7,7%	23,1%	53,8%	0,0%	1,3%	14,7%	30,7%	38,7%	14,7%
Güven	Frekans	0	1	3	7	2	1	8	29	25	12
	%	0,0%	7,7%	23,1%	53,8%	15,4%	1,3%	10,7%	38,7%	33,3%	16,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	1	7	3	1	3	16	21	26	9
	%	7,7%	7,7%	53,8%	23,1%	7,7%	4,0%	21,3%	28,0%	34,7%	12,0%

Çizelge 4.61. Görüntü 20'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.62. Görüntü 20'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

20 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	3	13	24	15	4	5	5	4	13	2
	%	5,1%	22,0%	40,7%	25,4%	6,8%	17,2%	17,2%	13,8%	44,8%	6,9%
Bakım	Frekans	0	6	12	28	13	0	4	7	14	4
	%	0,0%	10,2%	20,3%	47,5%	22,0%	0,0%	13,8%	24,1%	48,3%	13,8%
Düzen	Frekans	0	6	11	26	16	1	4	6	15	3
	%	0,0%	10,2%	18,6%	44,1%	27,1%	3,4%	13,8%	20,7%	51,7%	10,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	15	30	7	6	1	10	6	7	5
	%	1,7%	25,4%	50,8%	11,9%	10,2%	3,4%	34,5%	20,7%	24,1%	17,2%
Sadelik	Frekans	0	9	21	24	5	2	6	8	12	1
	%	0,0%	15,3%	35,6%	40,7%	8,5%	6,9%	20,7%	27,6%	41,4%	3,4%
Uyum	Frekans	3	8	14	26	8	0	4	12	10	3
	%	5,1%	13,6%	23,7%	44,1%	13,6%	0,0%	13,8%	41,4%	34,5%	10,3%
Güven	Frekans	0	2	22	25	10	1	7	10	7	4
	%	0,0%	3,4%	37,3%	42,4%	16,9%	3,4%	24,1%	34,5%	24,1%	13,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	3	11	18	20	7	1	6	10	9	3
	%	5,1%	18,6%	30,5%	33,9%	11,9%	3,4%	20,7%	34,5%	31,0%	10,3%

Çizelge 4.63. Görüntü 20'ye ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,07	3,75	3,76	3,08	3,33	3,45	3,56	3,27
Ort. Std. Hata		0,115	0,096	0,102	0,109	0,098	0,106	0,098	0,112
Medyan		3,00	4,00	4,00	3,00	3,00	4,00	4,00	3,00
Mod		3 ^a	4	4	3	4	4	3 ^a	4
Std. Sapma		1,081	0,900	0,959	1,020	0,919	0,993	0,920	1,047
Minimum		1	2	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		270	330	331	271	293	304	313	288

Görüntü 20'ye ait uzman-gözlemci dağılımlarında uzmanlar ve gözlemciler farklı tercihlerde bulunmuş olup; uzman grubu bakım kriterini tercih ederken gözlemci grubu düzen kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik bulgularda hem kadın hem erkek katılımcıların düzen kriterini tercih ettikleri görülmektedir. Genel istatistik bulgulara bakıldığında bakım ve düzen kriterlerinin ön plana çıktığı görülmektedir.

21 No'lu Fotoğraf		
21 NOLU FOTOĞRAF		
		
	GENEL DEĞERLENDİRME Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.	

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>6,8%</u>	21,6%	31,8%	33,0%	6,8%	Doğal
Bakımsız	-	15,9%	35,2%	30,7%	<u>18,2%</u>	Bakımlı
Düzensiz	1,1%	11,4%	38,6%	34,1%	14,8%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	5,7%	27,3%	44,3%	15,9%	6,8%	Heyecan Verici
Karmaşık	2,3%	17,0%	31,8%	36,4%	12,5%	Sade
Uyumsuz	2,3%	18,2%	40,9%	29,5%	9,1%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	13,6%	40,9%	28,4%	14,8%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	6,8%	20,5%	26,1%	33,0%	13,6%	Manzara Güzel

Şekil 4.21. Görüntü 21'e ilişkin kimlik kartı

		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	4	6	3	0	6	15	22	26	6
	%	0,0%	30,8%	46,2%	23,1%	0,0%	8,0%	20,0%	29,3%	34,7%	8,0%
Bakım	Frekans	0	1	5	6	1	0	13	26	21	15
	%	0,0%	7,7%	38,5%	46,2%	7,7%	0,0%	17,3%	34,7%	28,0%	20,0%
Düzen	Frekans	0	0	8	4	1	1	10	26	26	12
	%	0,0%	0,0%	61,5%	30,8%	7,7%	1,3%	13,3%	34,7%	34,7%	16,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	1	3	7	2	0	4	21	32	12	6
	%	7,7%	23,1%	53,8%	15,4%	0,0%	5,3%	28,0%	42,7%	16,0%	8,0%
Sadelik	Frekans	0	3	3	6	1	2	12	25	26	10
	%	0,0%	23,1%	23,1%	46,2%	7,7%	2,7%	16,0%	33,3%	34,7%	13,3%
Uyum	Frekans	1	1	7	4	0	1	15	29	22	8
	%	7,7%	7,7%	53,8%	30,8%	0,0%	1,3%	20,0%	38,7%	29,3%	10,7%
Güven	Frekans	0	0	6	6	1	2	12	30	19	12
	%	0,0%	0,0%	46,2%	46,2%	7,7%	2,7%	16,0%	40,0%	25,3%	16,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	4	4	4	0	5	14	19	25	12
	%	7,7%	30,8%	30,8%	30,8%	0,0%	6,7%	18,7%	25,3%	33,3%	16,0%

Çizelge 4.64. Görüntü 21'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.65. Görüntü 21'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

21 NOLU FOTOĞRAFA AIT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	2	15	20	19	3	4	4	8	10	3
	%	3,4%	25,4%	33,9%	32,2%	5,1%	13,8%	13,8%	27,6%	34,5%	10,3%
Bakım	Frekans	0	7	23	18	11	0	7	8	9	5
	%	0,0%	11,9%	39,0%	30,5%	18,6%	0,0%	24,1%	27,6%	31,0%	17,2%
Düzen	Frekans	0	6	25	19	9	1	4	9	11	4
	%	0,0%	10,2%	42,4%	32,2%	15,3%	3,4%	13,8%	31,0%	37,9%	13,8%
Heyecan Vericilik	Frekans	4	15	27	8	5	1	9	12	6	1
	%	6,8%	25,4%	45,8%	13,6%	8,5%	3,4%	31,0%	41,4%	20,7%	3,4%
Sadelik	Frekans	1	9	20	23	6	1	6	8	9	5
	%	1,7%	15,3%	33,9%	39,0%	10,2%	3,4%	20,7%	27,6%	31,0%	17,2%
Uyum	Frekans	2	8	25	19	5	0	8	11	7	3
	%	3,4%	13,6%	42,4%	32,2%	8,5%	0,0%	27,6%	37,9%	24,1%	10,3%
Güven	Frekans	0	6	26	18	9	2	6	10	7	4
	%	0,0%	10,2%	44,1%	30,5%	15,3%	6,9%	20,7%	34,5%	24,1%	13,8%
Manzara Güzelliği	Frekans	4	14	15	19	7	2	4	8	10	5
	%	6,8%	23,7%	25,4%	32,2%	11,9%	6,9%	13,8%	27,6%	34,5%	17,2%

Çizelge 4.66. Görüntü 21'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Dogallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,11	3,51	3,50	2,91	3,40	3,25	3,40	3,26
Ort. Std. Hata		0,111	0,103	0,098	0,103	0,105	0,100	0,104	0,121
Medyan		3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		4	3	3	3	4	3	3	4
Std. Sapma		1,044	0,971	0,922	0,967	0,989	0,938	0,977	1,140
Minimum		1	2	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		274	309	308	256	299	286	299	287

Görüntü 21'e ait uzman ve gözlemci % dağılımları incelendiğinde her iki grup arasında farklılıkların olduğu görülmektedir. Uzman grubu kendi içerisinde bakım, sadelik ve güven olmak üzere üç ayrı kriteri eşit puanlamalarla tercih etmiştir. Gözlemci grubu ise düzen kriterini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik % dağılımlarında ise kadın katılımcılar sadelik, erkek katılımcılar düzen kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgularına göre görüntü 21 için bakım ve düzen kriteri en çok tercih edilen kriterler olmuşlardır.

22 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter güven, en düşük puanı alan kriter ise manzara güzelliği olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	13,6%	31,8%	29,5%	19,3%	5,7	Doğal
Bakımsız	8,0%	29,5%	34,1%	20,5%	8,0%	Bakımlı
Düzensiz	11,4%	28,4%	25,0%	29,5%	5,7%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	10,2%	36,4%	33,0%	15,9%	4,5%	Heyecan Verici
Karmaşık	11,4%	22,7%	36,4%	22,7%	6,8%	Sade
Uyumsuz	13,6%	26,1%	31,8%	20,5%	8,0%	Uyumlu
Güvensiz	6,8%	28,4%	36,4%	20,5%	8,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	17,0%	37,5%	27,3%	10,2%	8,0%	Manzara Güzel

Şekil 4.22. Görüntü 22'ye ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.67. Görüntü 22'ye ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

22 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	5	6	2	0	12	23	20	15	5
	%	0,0%	38,5%	46,2%	15,4%	0,0%	16,0%	30,7%	26,7%	20,0%	6,7%
Bakım	Frekans	0	2	4	6	1	7	24	26	12	6
	%	0,0%	15,4%	30,8%	46,2%	7,7%	9,3%	32,0%	34,7%	16,0%	8,0%
Düzen	Frekans	1	1	7	4	0	9	24	15	22	5
	%	7,7%	7,7%	53,8%	30,8%	0,0%	12,0%	32,0%	20,0%	29,3%	6,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	5	5	3	0	9	27	24	11	4
	%	0,0%	38,5%	38,5%	23,1%	0,0%	12,0%	36,0%	32,0%	14,7%	5,3%
Sadelik	Frekans	0	4	4	4	1	10	16	28	16	5
	%	0,0%	30,8%	30,8%	30,8%	7,7%	13,3%	21,3%	37,3%	21,3%	6,7%
Uyum	Frekans	1	4	3	5	0	11	19	25	13	7
	%	7,7%	30,8%	23,1%	38,5%	0,0%	14,7%	25,3%	33,3%	17,3%	9,3%
Güven	Frekans	0	3	4	6	0	6	22	28	12	7
	%	0,0%	23,1%	30,8%	46,2%	0,0%	8,0%	29,3%	37,3%	16,0%	9,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	6	4	2	0	14	27	20	7	7
	%	7,7%	46,2%	30,8%	15,4%	0,0%	18,7%	36,0%	26,7%	9,3%	9,3%

Çizelge 4.68. Görüntü 22'ye ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

22 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	8	18	21	9	3	4	10	5	8	2
	%	13,6%	30,5%	35,6%	15,3%	5,1%	13,8%	34,5%	17,2%	27,6%	6,9%
Bakım	Frekans	5	15	21	14	4	2	11	9	4	3
	%	8,5%	25,4%	35,6%	23,7%	6,8%	6,9%	37,9%	31,0%	13,8%	10,3%
Düzen	Frekans	4	17	17	19	2	6	8	5	7	3
	%	6,8%	28,8%	28,8%	32,2%	3,4%	20,7%	27,6%	17,2%	24,1%	10,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	8	19	21	9	2	1	13	8	5	2
	%	13,6%	32,2%	35,6%	15,3%	3,4%	3,4%	44,8%	27,6%	17,2%	6,9%
Sadelik	Frekans	6	13	23	14	3	4	7	9	6	3
	%	10,2%	22,0%	39,0%	23,7%	5,1%	13,8%	24,1%	31,0%	20,7%	10,3%
Uyum	Frekans	7	15	19	14	4	5	8	9	4	3
	%	11,9%	25,4%	32,2%	23,7%	6,8%	17,2%	27,6%	31,0%	13,8%	10,3%
Güven	Frekans	3	12	26	14	4	3	13	6	4	3
	%	5,1%	20,3%	44,1%	23,7%	6,8%	10,3%	44,8%	20,7%	13,8%	10,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	11	21	15	7	5	4	12	9	2	2
	%	18,6%	35,6%	25,4%	11,9%	8,5%	13,8%	41,4%	31,0%	6,9%	6,9%

Çizelge 4.69. Görüntü 22'ye ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		2,72	2,91	2,90	2,68	2,91	2,83	2,94	2,55
Ort. Std. Hata		0,118	0,114	0,120	0,108	0,116	0,122	0,111	0,121
Medyan		3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00
Mod		2	3	4	2	3	3	3	2
Std. Sapma		1,103	1,068	1,125	1,012	1,090	1,147	1,043	1,134
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		239	256	255	236	256	249	259	224

Görüntü 22'ye yönelik uzman ve gözlemci gruplarının % dağılımları incelendiğinde uzman ve gözlemci grupları arasında farklılıkların olduğu saptanmıştır. Uzman grubu bakım kriterini tercih ederken gözlemci grubunun tercih ettiği kriter ise düzen olmuştur. Cinsiyete yönelik bulgularda ise düzen kriteri hem kadın katılımcılar hem de erkek katılımcılar tarafından tercih edilen kriter olmuştur.

23 No'lu Fotoğraf

GENEL DEĞERLENDİRME

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter bakım, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	<u>14,8%</u>	25,0%	39,8%	18,2%	2,3%	Doğal
Bakımsız	6,8%	21,6%	40,9%	22,7%	<u>8,0%</u>	Bakımlı
Düzensiz	9,1%	23,9%	38,6%	23,9%	4,5%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	12,5%	39,8%	34,1%	10,2%	3,4%	Heyecan Verici
Karmaşık	8,0%	26,1%	36,4%	23,9%	5,7%	Sade
Uyumsuz	8,0%	30,7%	30,7%	23,9%	6,8%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	22,7%	46,6%	20,5%	8,0%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	12,5%	33,0%	31,8%	14,8%	8,0%	Manzara Güzel

Şekil 4.23. Görüntü 23'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.70. Görüntü 23'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

23 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	0	4	7	2	0	13	18	28	14	2
	%	0,0%	30,8%	53,8%	15,4%	0,0%	17,3%	24,0%	37,3%	18,7%	2,7%
Bakım	Frekans	0	4	5	3	1	6	15	31	17	6
	%	0,0%	30,8%	38,5%	23,1%	7,7%	8,0%	20,0%	41,3%	22,7%	8,0%
Düzen	Frekans	0	4	5	4	0	8	17	29	17	4
	%	0,0%	30,8%	38,5%	30,8%	0,0%	10,7%	22,7%	38,7%	22,7%	5,3%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	6	7	0	0	11	29	23	9	3
	%	0,0%	46,2%	53,8%	0,0%	0,0%	14,7%	38,7%	30,7%	12,0%	4,0%
Sadelik	Frekans	0	5	3	4	1	7	18	29	17	4
	%	0,0%	38,5%	23,1%	30,8%	7,7%	9,3%	24,0%	38,7%	22,7%	5,3%
Uyum	Frekans	1	3	4	5	0	6	24	23	16	6
	%	7,7%	23,1%	30,8%	38,5%	0,0%	8,0%	32,0%	30,7%	21,3%	8,0%
Güven	Frekans	0	2	6	4	1	2	18	35	14	6
	%	0,0%	15,4%	46,2%	30,8%	7,7%	2,7%	24,0%	46,7%	18,7%	8,0%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	7	2	3	0	10	22	26	10	7
	%	7,7%	53,8%	15,4%	23,1%	0,0%	13,3%	29,3%	34,7%	13,3%	9,3%

Çizelge 4.71. Görüntü 23'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

23 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	8	19	22	8	2	5	3	13	8	0
	%	13,6%	32,2%	37,3%	13,6%	3,4%	17,2%	10,3%	44,8%	27,6%	0,0%
Bakım	Frekans	5	11	27	13	3	1	8	9	7	4
	%	8,5%	18,6%	45,8%	22,0%	5,1%	3,4%	27,6%	31,0%	24,1%	13,8%
Düzen	Frekans	5	16	25	11	2	3	5	9	10	2
	%	8,5%	27,1%	42,4%	18,6%	3,4%	10,3%	17,2%	31,0%	34,5%	6,9%
Heyecan Vericilik	Frekans	9	24	20	4	2	2	11	10	5	1
	%	15,3%	40,7%	33,9%	6,8%	3,4%	6,9%	37,9%	34,5%	17,2%	3,4%
Sadelik	Frekans	3	17	23	12	4	4	6	9	9	1
	%	5,1%	28,8%	39,0%	20,3%	6,8%	13,8%	20,7%	31,0%	31,0%	3,4%
Uyum	Frekans	4	19	18	16	2	3	8	9	5	4
	%	6,8%	32,2%	30,5%	27,1%	3,4%	10,3%	27,6%	31,0%	17,2%	13,8%
Güven	Frekans	1	13	28	12	5	1	7	13	6	2
	%	1,7%	22,0%	47,5%	20,3%	8,5%	3,4%	24,1%	44,8%	20,7%	6,9%
Manzara Güzelliği	Frekans	8	21	15	10	5	3	8	13	3	2
	%	13,6%	35,6%	25,4%	16,9%	8,5%	10,3%	27,6%	44,8%	10,3%	6,9%

Çizelge 4.72. Görüntü 23'e ilişkin istatistik bulgular

İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		2,68	3,03	2,91	2,52	2,93	2,91	3,09	2,73
Ort. Std. Hata		0,108	0,109	0,108	0,102	0,109	0,114	0,098	0,118
Medyan		3,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		3	3	3	2	3	2 ^a	3	2
Std. Sapma		1,012	1,022	1,013	0,959	1,026	1,068	0,918	1,111
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		236	267	256	222	258	256	272	240

Görüntü 23'e ait % dağılımları incelendiğinde uzman ve gözlemcilerin farklı kriterleri tercih ettikleri görülmektedir. Uzman grup sadelik ve güven parametresini tercih ederken gözlemci grup ise bakım parametresini tercih etmiştir. Cinsiyete yönelik dağılımlarda ise hem kadın hem erkek katılımcılar bakım kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgulara göre güven ve bakım kriterleri en çok tercih edilen kriterler olmuştur.

24 No'lu Fotoğraf**GENEL DEĞERLENDİRME**

Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter güven en düşük puanı alan kriter ise manzara güzelliği olmuştur.

	1	2	3	4	5	
Yapay	10,2%	23,9%	39,8%	18,2%	8,0%	Doğal
Bakımsız	8,0%	25,0%	27,3%	31,8%	8,0%	Bakımlı
Düzensiz	6,8%	22,7%	37,5%	23,9%	9,1%	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	13,6%	31,8%	28,4%	20,5%	5,7%	Heyecan Verici
Karmaşık	5,7%	20,5%	36,4%	31,8%	5,7%	Sade
Uyumsuz	11,4%	25,0%	35,2%	19,3%	9,1%	Uyumlu
Güvensiz	8,0%	14,8%	44,3%	23,9%	9,1%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	15,9%	29,5%	26,1%	19,3%	9,1%	Manzara Güzel

Şekil 4.24. Görüntü 24'e ilişkin kimlik kartı

Çizelge 4.73. Görüntü 24'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

24 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Grup									
		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	5	4	3	0	8	16	31	13	7
	%	7,7%	38,5%	30,8%	23,1%	0,0%	10,7%	21,3%	41,3%	17,3%	9,3%
Bakım	Frekans	0	6	5	2	0	7	16	19	26	7
	%	0,0%	46,2%	38,5%	15,4%	0,0%	9,3%	21,3%	25,3%	34,7%	9,3%
Düzen	Frekans	1	4	6	2	0	5	16	27	19	8
	%	7,7%	30,8%	46,2%	15,4%	0,0%	6,7%	21,3%	36,0%	25,3%	10,7%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	8	5	0	0	12	20	20	18	5
	%	0,0%	61,5%	38,5%	0,0%	0,0%	16,0%	26,7%	26,7%	24,0%	6,7%
Sadelik	Frekans	1	4	4	4	0	4	14	28	24	5
	%	7,7%	30,8%	30,8%	30,8%	0,0%	5,3%	18,7%	37,3%	32,0%	6,7%
Uyum	Frekans	2	4	3	4	0	8	18	28	13	8
	%	15,4%	30,8%	23,1%	30,8%	0,0%	10,7%	24,0%	37,3%	17,3%	10,7%
Güven	Frekans	1	2	7	2	1	6	11	32	19	7
	%	7,7%	15,4%	53,8%	15,4%	7,7%	8,0%	14,7%	42,7%	25,3%	9,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	1	8	2	2	0	13	18	21	15	8
	%	7,7%	61,5%	15,4%	15,4%	0,0%	17,3%	24,0%	28,0%	20,0%	10,7%

Çizelge 4.74. Görüntü 24'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

24 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	4	18	26	5	6	5	3	9	11	1
	%	6,8%	30,5%	44,1%	8,5%	10,2%	17,2%	10,3%	31,0%	37,9%	3,4%
Bakım	Frekans	5	17	15	17	5	2	5	9	11	2
	%	8,5%	28,8%	25,4%	28,8%	8,5%	6,9%	17,2%	31,0%	37,9%	6,9%
Düzen	Frekans	4	14	23	12	6	2	6	10	9	2
	%	6,8%	23,7%	39,0%	20,3%	10,2%	6,9%	20,7%	34,5%	31,0%	6,9%
Heyecan Vericilik	Frekans	11	18	15	11	4	1	10	10	7	1
	%	18,6%	30,5%	25,4%	18,6%	6,8%	3,4%	34,5%	34,5%	24,1%	3,4%
Sadelik	Frekans	3	13	21	19	3	2	5	11	9	2
	%	5,1%	22,0%	35,6%	32,2%	5,1%	6,9%	17,2%	37,9%	31,0%	6,9%
Uyum	Frekans	7	15	21	10	6	3	7	10	7	2
	%	11,9%	25,4%	35,6%	16,9%	10,2%	10,3%	24,1%	34,5%	24,1%	6,9%
Güven	Frekans	4	10	25	14	6	3	3	14	7	2
	%	6,8%	16,9%	42,4%	23,7%	10,2%	10,3%	10,3%	48,3%	24,1%	6,9%
Manzara Güzelliği	Frekans	11	17	16	10	5	3	9	7	7	3
	%	18,6%	28,8%	27,1%	16,9%	8,5%	10,3%	31,0%	24,1%	24,1%	10,3%

**Çizelge
4.75.**
Görüntü
24'e
ilişkin
istatistik
bulgular

25 No'lu Fotoğraf

İstatistik Verileri									
N	Geçerli	Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
	Geçersiz	88	88	88	88	88	88	88	88
		0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		2,90	3,07	3,06	2,73	3,11	2,90	3,11	2,76
Ort. Std. Hata		0,114	0,117	0,112	0,118	0,105	0,120	0,110	0,128
Medyan		3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Mod		3	4	3	2	3	3	3	2
Std. Sapma		1,073	1,102	1,054	1,111	0,988	1,125	1,033	1,203
Minimum		1	1	1	1	1	1	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		255	270	269	240	274	255	274	243

Yirmi dört nolu görüntüye ilişkin bulgulara uzman ve gözlemci grupları arasında tercih farklılıkları görülmektedir. Uzman grup sadelik ve uyum kriterini tercih ederken gözlemci grup ise bakım kriterini tercih etmiştir. Aynı şekilde cinsiyete yönelik % dağılımlarında kadın katılımcılar sadelik kriterini tercih ederken erkek katılımcılar bakım kriterini tercih etmişlerdir. Genel istatistik bulgularında güven ve sadelik kriterleri en çok tercih edilen kriterler olmuşlardır.

	GENEL DEĞERLENDİRME	
25 NO'LU	Mekânsal karakteristikleri içeren karşıt sıfat çiftlerinde en yüksek değeri alan kriter düzen, en düşük puanı alan kriter ise yapaylık olmuştur.	

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	
Yapay	12,5%	17,0%	34,1%	25,0%	11,4%	Doğal
Bakımsız	1,1%	4,5%	14,8%	47,7%	31,8%	Bakımlı
Düzensiz	-	5,7%	15,9%	42,0%	<u>36,4%</u>	Düzenli
Sıkıcı (Monoton)	4,5%	14,8%	42,0%	26,1%	12,5%	Heyecan Verici
Karmaşık	-	9,1%	27,3%	46,6%	17,0%	Sade
Uyumsuz	-	13,6%	25,0%	37,5%	23,9%	Uyumlu
Güvensiz	2,3%	3,4%	33,0%	40,9%	20,5%	Güvenli
Manzara Güzel Değil	4,5%	13,6%	30,7%	25,0%	26,1%	Manzara Güzel

Şekil 4.25. Görüntü 25'e ilişkin kimlik kartı

FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Uzman					Gözlemci				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	1	1	8	3	0	10	14	22	19	10
	%	7,7%	7,7%	61,5%	23,1%	0,0%	13,3%	18,7%	29,3%	25,3%	13,3%
Bakım	Frekans	0	0	1	6	6	1	4	12	36	22
	%	0,0%	0,0%	7,7%	46,2%	46,2%	1,3%	5,3%	16,0%	48,0%	29,3%
Düzen	Frekans	0	0	1	7	5	0	5	13	30	27
	%	0,0%	0,0%	7,7%	53,8%	38,5%	0,0%	6,7%	17,3%	40,0%	36,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	0	1	10	1	1	4	12	27	22	10
	%	0,0%	7,7%	76,9%	7,7%	7,7%	5,3%	16,0%	36,0%	29,3%	13,3%
Sadelik	Frekans	0	0	3	6	4	0	8	21	35	11
	%	0,0%	0,0%	23,1%	46,2%	30,8%	0,0%	10,7%	28,0%	46,7%	14,7%
Uyum	Frekans	0	0	4	6	3	0	12	18	27	18
	%	0,0%	0,0%	30,8%	46,2%	23,1%	0,0%	16,0%	24,0%	36,0%	24,0%
Güven	Frekans	0	0	4	7	2	2	3	25	29	16
	%	0,0%	0,0%	30,8%	53,8%	15,4%	2,7%	4,0%	33,3%	38,7%	21,3%
Manzara Güzelliği	Frekans	0	0	7	4	2	4	12	20	18	21
	%	0,0%	0,0%	53,8%	30,8%	15,4%	5,3%	16,0%	26,7%	24,0%	28,0%

Çizelge 4.76. Görüntü 25'e ilişkin uzman ve gözlemci grubu % dağılımları

Çizelge 4.77. Görüntü 25'e ilişkin cinsiyete yönelik % dağılımları

25 NOLU FOTOĞRAFA AİT BULGULAR		Cinsiyet									
		Kadın					Erkek				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Doğallık	Frekans	6	10	23	14	6	5	5	7	8	4
	%	10,2%	16,9%	39,0%	23,7%	10,2%	17,2%	17,2%	24,1%	27,6%	13,8%
Bakım	Frekans	1	1	7	31	19	0	3	6	11	9
	%	1,7%	1,7%	11,9%	52,5%	32,2%	0,0%	10,3%	20,7%	37,9%	31,0%
Düzen	Frekans	0	3	11	22	23	0	2	3	15	9
	%	0,0%	5,1%	18,6%	37,3%	39,0%	0,0%	6,9%	10,3%	51,7%	31,0%
Heyecan Vericilik	Frekans	3	8	28	14	6	1	5	9	9	5
	%	5,1%	13,6%	47,5%	23,7%	10,2%	3,4%	17,2%	31,0%	31,0%	17,2%
Sadelik	Frekans	0	3	19	26	11	0	5	5	15	4
	%	0,0%	5,1%	32,2%	44,1%	18,6%	0,0%	17,2%	17,2%	51,7%	13,8%
Uyum	Frekans	0	9	13	23	14	0	3	9	10	7
	%	0,0%	15,3%	22,0%	39,0%	23,7%	0,0%	10,3%	31,0%	34,5%	24,1%
Güven	Frekans	1	1	21	20	16	1	2	8	16	2
	%	1,7%	1,7%	35,6%	33,9%	27,1%	3,4%	6,9%	27,6%	55,2%	6,9%
Manzara Güzelliği	Frekans	3	7	21	14	14	1	5	6	8	9
	%	5,1%	11,9%	35,6%	23,7%	23,7%	3,4%	17,2%	20,7%	27,6%	31,0%

Çizelge 4.78. Görüntü 25'e ilişkin istatistik bulgular

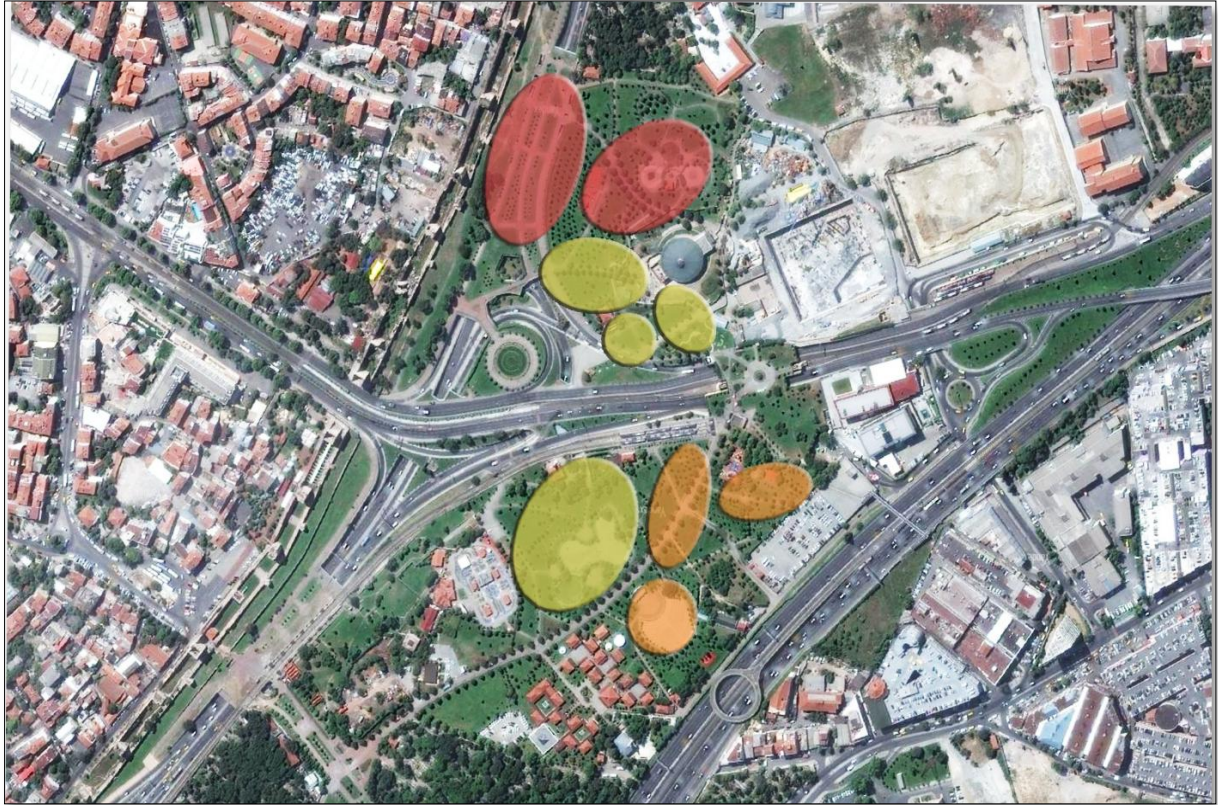
İstatistik Verileri									
		Doğallık	Bakım	Düzen	Heyecan V.	Sadelik	Uyum	Güven	Manzara G.
N	Geçerli	88	88	88	88	88	88	88	88
	Geçersiz	0	0	0	0	0	0	0	0
Ortalama		3,06	4,05	4,09	3,27	3,72	3,72	3,74	3,55
Ort. Std. Hata		0,126	0,093	0,092	0,108	0,091	0,105	0,096	0,123
Medyan		3,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		3	4	4	3	4	4	4	3
Std. Sapma		1,178	0,870	0,866	1,014	0,857	0,982	0,903	1,154
Minimum		1	1	2	1	2	2	1	1
Maksimum		5	5	5	5	5	5	5	5
Toplam		269	356	360	288	327	327	329	312

Görüntü 25'e ait uzman ve gözlemci % dağılımlarına göre uzman grubunun bakım kriterini gözlemci grubunun ise düzen kriterini tercih ettikleri görülmektedir. Aynı şekilde cinsiyete yönelik % dağılımlarında da kadın ve erkek katılımcıların farklı kriter tercih yaptığı görülmektedir. Kadınlar bakım kriterini tercih ederken erkeklerin düzen kriterini tercih ettikleri görülmektedir. Genel istatistik bulgularda bakım ve düzen kriterleri tercih edilmiştir.

Peyzaj Kalite Zonları:

Görsel kalite zonları oluşturabilmek için, uzman ve gözlemci anketleri sonuçlarında çıkan puanlar yüksek, orta ve düşük olmak üzere 3 ayrı kademede değerlendirilmiştir.

Alanı 3 ayrı zon altında inceleyebilmek için en yüksek puan olan 5 puanı 3'e bölerek; 1-2,33 puan aralığı düşük, 2,33-3,66 puan aralığı orta, 3,66-5 puan aralığı yüksek olmak üzere zonlar oluşturulmuştur. Bu puanlara karşılık gelen renkler ve hava fotoğrafı üzerindeki dağılımı Şekil 4.1'de verilmiştir. Şekil 4.1'e göre; 1, 2, 4, 5, 10, 11, 15 ve 16 no'lu görüntüler görsel açıdan yüksek, 3 6, 7, 9, 12, 17, 18, 19, 20, 21, 25 nolu görüntüler görsel açıdan orta, 8, 13, 14, 22, 23 ve 24 nolu görüntüler ise görsel kalite açısından düşük olarak belirlenmiştir.

Şekil 4.1. Görsel Kalite Zonları

	Yüksek kalite: 3,66 - 5 puan
	Orta Derece Kalite: 2,33 - 3,66 puan
	Düşük Kalite: 1 - 2,33 puan

5 TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Kaptanoğlu (2006)'ya göre; alan kullanım kararlarında bir değişken olarak “peyzaj”ın tanınması ve görsel değerinin belirlenmesi zorunludur. Kullanıcı gereksinmelerini, beğeni ve tercihlerini esas alan çalışmalarda işlevsel tatminin yanı sıra görsel tatminin de önemi vurgulanmaktadır (Gültürk 2013).

Görsel etki değerlendirme çalışmalarının ortak amacı, planlama ve tasarlama süreçlerinde kullanılabilecek görsel ölçüt ve modelleme süreçleri geliştirerek, çevre koruma ve geliştirme için gerekli çevresel veriler dizisini genişletmektir (Bozhüyük 2007). İstanbul Topkapı Şehir Parkı üzerinde yapılan çalışmanın sonuçları araştırma bulgularına dayanarak bu kapsamda ele alınmıştır.

Tez çalışması kapsamında çekilen fotoğraflar ve parametreler doğrultusunda yapılan anketler Likert ölçeğinde 1-5 puan aralığında değerlendirilmiş olup ortaya çıkan sonuçlar tartışılmıştır.

Yapılan anketler doğrultusunda parametreler incelendiğinde;

Doğallık parametresinde en yüksek puanı 16 numaralı görüntü almıştır. Bu görüntü de alle ağaçlarının düzeni ve açık yeşil alanın hâkimiyeti etkin olarak gözlemlenmektedir. En düşük puan ise gözlemciler tarafından 8, 18 numaralı görüntülere ve uzmanlar ise 23 numaralı görüntüye vermiştir. Bunun sebebi sert zemin miktarının fazla olması, bitkilerle ve yapısal elemanlarla oluşturulan kompozisyonların ve bir düzen içerisinde birbirinin devamı niteliğinde olan yol akslarının doğallıktan uzak olması olarak değerlendirilebilir.

Bakım parametresi incelendiğinde en yüksek puan gözlemciler tarafından 1 numaralı görüntüye ve uzmanlar tarafından ise 5 numaralı görüntüye verilmiştir. Bu görüntülerde bulunan su ögesinin temizliği ve diğer bitkisel materyallerin, form ve sağlık durumlarının iyi olduğundan dolayı en çok puanı almış olduğu söylenebilmektedir. Bu parametrede en düşük puanı alan görüntüler ise 13 ve 22 numaralı görüntülerdir. 13 numaralı görüntüde mevcutta bulunan koşu yolunun ve yol bordürlerinin yabani otlarla kapanmış ve kullanılmayacak durumda olması bakımsız olarak değerlendirilme sebeplerindendir. 22 Numaralı görüntüde yer alan mevcut müze yenilenme inşaatının oluşturmuş olduğu kazı görüntüsü de bakımsız

değerlendirilme sebeplerinden olmuştur.

Düzen parametresinde en çok puanı uzmanlar tarafından 5 ve 15 numaralı görüntüler, gözlemciler tarafından ise 16 numaralı görüntü almıştır. Her üç görüntünün ortak noktası tek yönlü ya da karşılıklı olarak ağaçlandırma yapılmış olması ve aynı tür ağaçların eşit aralıklarla dikilmiş olmasıdır. Tek tür ağaç kullanılması ve eşit dikim aralıkları insanlar tarafından o alanın düzenli olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur. En düşük puanı alan görüntüler ise 22 ve 24 numaralı görüntüler olmuştur. Gözlemciler tarafından en düşük puanı alan 22 numaralı görüntü ve uzmanlar tarafından en düşük puanı alan 24 numaralı görüntülerin her ikisi de havadan çekilmiş fotoğraflar olup üst ölçekten bakıldığında ana ve tali yaya yollarının birbirleri ile herhangi bir sistem olmadan bağlanmış olmasından dolayı düzensiz olarak seçilmiştir.

Heyecan Vericilik parametresinde uzmanlar tarafından 8 ve 13, gözlemciler tarafından ise 22 numaralı görüntü en düşük puanı almışlardır bunun sebebi olarak ise oldukça geniş sert zeminler ve hemen her parkta kullanılan dış mekân egzersiz aletlerinin varlığı ve aletlerin bulunduğu bölgenin bakımsız oluşudur. En çok puanı alan 11 ve 16 numaralı görüntülerde ise sıralı dikim tekniği ile eşit aralıklarla dikilmiş olan ağaçların çanaklarında bulunan renkli mevsimlik çiçekler monotonluğu kırmış, görüntüyü daha renkli ve heyecan verici hale getirmiştir.

Sadelik parametresi incelendiğinde 16 numaralı görüntü en yüksek puanı almıştır. Ağaç, çim ve mevsimlik çiçek varlığı, bitkisel materyal dışında herhangi bir unsurun bulunmaması ve bitkilerin de herhangi bir form kazandırılmadan doğal halleri ile kullanılmış olması bu görüntünün en yüksek puan almasını sağlamıştır. Uzmanlar tarafından en düşük puanı alan 3 ve gözlemciler tarafından en düşük puanı alan 22 numaralı görüntüler incelendiğinde çok sayıda yapısal - bitkisel elemanın ve birçok renk ve formun herhangi bir sisteme bağlı olmadan birlikte kullanıldığı gözlemlenmektedir. Birçok unsurun bir arada kullanılmış olması karmaşık bir görüntüye sebebiyet vermiştir.

Uyum parametresinde en yüksek puanı 16 numaralı görüntü almıştır. Bunun sebebi olarak açık yeşil alana belirli ve algılanabilir oranda yer verilmesi, kullanılan döşeme materyalinin, sıralı ağaçların ve mevsimlik çiçeklerin bir bütün oluşturduğu gözlemlenmektedir. En düşük puanı alan 13 ve 22 numaralı görüntülere bakıldığında, dış mekân egzersiz aletlerinin ve bu

aletlerin üzerine yerleştirildiği kauçuk zemin renginin çevresi ile uyumsuzluğu görüntünün genel olarak uyumsuz olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur.

Güven parametresi incelendiğinde en yüksek puanı alan 4 ve 16 numaralı görüntüler güvenli olarak seçilmiştir. Alanın düzenli ve bakımlı olması aynı zamanda insanlar üzerinde güven duygunu oluşturmaktadır. Bundan dolayı 22 ve 24 numaralı görüntülerdeki karmaşa o görüntülerin en az puanı almasına sebep olmuştur.

Manzara güzelliği parametresinde ise en yüksek puanı alan 1 numaralı görüntü olmuştur. Su ve taş öğelerinin birlikte belli bir dengede kullanımı, bitkisel materyalin yaz-kış mevsimlerine göre alanda hep yeşil varlığını devam ettirebilecek şekilde seçilmiş olması görüntünün en yüksek puanı almasını sağlamıştır. 13, 22 ve 24 numaralı görsellerde ise uyumsuz, bakımsız ve yapay görüntüler mevcut olduğundan dolayı manzara güzelliği açısından en az puanı almışlardır.

Çalışmadaki parametreler detaylı olarak incelendiğinde 22 numaralı görüntünün genel olarak en düşük puanı aldığı görülmektedir. Görüntüde parkın içerisinde yer alan müzenin revizyon inşaatı çalışması etkili olmuş olsa da genel anlamda düzensiz, uyumsuz ve karmaşık bir görüntü mevcuttur. 16 numaralı görüntünün de en yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bunun sebebi olarak ise alle ağaçlarının düzeni, döşemenin temiz ve bakımlı oluşu, açık yeşil alan miktarının fazla ve temiz olması olarak değerlendirilebilir.

Peyzaj kalitesi açısından incelendiğinde parkın güney ve güneydoğu kısmı genel olarak atıl ve bakımsız olduğundan dolayı anketlerdeki parametrelerde en düşük puanlamayı bu bölge almıştır.

Su ögesi, mevsimlik çiçek, çalı, geniş çim alanlar ve bakımlı-formlu ağaçlandırmaların oluşu kuzey kısım ise mevsimsel geçişlerde ilgi çekici olarak kalabilmiş ve hem gözlemci hem uzman grubu tarafından en yüksek puanı almıştır.

Parkın her iki bölgesinin de hem görsel hem işlevsel olarak etkili olabilmesi için öncelikle bakımlı ve düzenli olması gerekmektedir. Düzen, uyum ve bakım manzara kalitesini etkileyen en önemli etmenlerdendir. Peyzaj kalitesi olabilmesi için bu parametreler birbirleri ile paralel şekilde gitmektedir.

Genel değerlendirmede ise Topkapı Şehir Parkı'nda yer alan fotoğraflara ilişkin 1, 2, 4, 5, 10, 11, 15 ve 16 no'lu görüntüler görsel açıdan yüksek, 3 6, 7, 9, 12, 17, 18, 19, 20, 21, 25 nolu görüntüler görsel açıdan orta, 8, 13, 14, 22, 23 ve 24 nolu görüntüler ise görsel kalite açısından düşük olarak belirlenmiştir. Görüntülerde; bitkisel düzenlemelerin ön planda olduğu, doğal ve yapay peyzaj elemanlarının uyumlu ve düzenli bir şekilde bulunarak, manzara üstünlüğü gösteren alanlar görsel peyzaj kalitesi açısından yüksek bulunmuştur. Buna karşın, genel yerleşim dokusunun düzensiz olduğu, yapı-yeşil alan yoğunluğunun uyumluluk göstermeyip, bütünlük oluşturmadığı alanlar ise görsel peyzaj kalitesi açısından düşük nitelikte bulunmuştur. Bu sonuç,  akcı ve Çelem 2009, Kiper ve Cengiz 2016, Kiper ve ark.2017'nin yapmış oldukları çalışmalar ile benzerlik göstermektedir. Özellikle bu çalışmalarda açıklık, düzenlilik, bakımlılık seviyeleri ile doğal elemanların varlığının baskın olduğu görüntülerin mekân tercihleri üzerine doğrudan etkili olduğu üzerinde durmuşlardır.

 zhancı ve Yılmaz (2011)'a göre su kaynağı tipi ile manzara güzelliği arasında çok önemli düzeyde bir ilişki vardır. Su oranının görüntüdeki miktarı % olarak arttıkça manzara güzelliğinin de o derecede arttığı belirlenmiştir. Su öğelerinin varlığı manzaraya ve dolayısıyla rekreasyon potansiyele de önemli oranda etkisi olduğu farklı çalışmalarda da vurgulanmıştır. Çalışma kapsamında yapılan anketlerden de çıkan sonuçlara göre; içeriğinde su öğesi bulunan 1 numaralı görüntü, bakım ve manzara güzelliği bakımından en yüksek puanı alarak, su öğesinin manzara güzelliğine önemli derecede katkısını ispatlamıştır.

Bernasconi et al. (2009)'a göre ağaçlar ve çim alanlar kentsel manzara kalitesinin önemli ölçüde yükseltmektedir (Polat 2012). Topkapı Şehir Parkı'nda yapılan çalışmada da çim unsuru ve alle ağaçlandırmaları olan 4, 5, 15 ve 16 numara görüntülerin diğerlerine kıyasla daha yüksek puan aldığı g r lm ştir.

Wong and Domroes (2005) bir kent parkında yapaylık artıkça beğeninin azaldığını açıkça ortaya koymuştur (Polat 2012). Çalışma alanına ilişkin 8 numaralı görüntü de sert zemin yoğunluğu ve çevresindeki tarihi dokuya nazaran yapay bir görüntü oluşturması düşük puan almasına sebep olmuştur.

Bu tez çalışması kapsamında, araştırma bulgularından elde edilen verilere dayanarak Topkapı Şehir Parkı'nın görsel peyzaj kalitesi ortaya konulmuştur.  ıkan sonuçlar kapsamında; tez çalışması kapsamında ele alınan Topkapı Şehir Parkı'nın görsel yönden daha

da çekici hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için; parkın yapısal ve bitkisel tasarımın bulunduğu çevre ile birlikte bütüncül bir yaklaşım ile ele alınması, bakım ve güven açısından olumsuz yönde etkileyen unsurlardan arındırılması ve var olan yeşil dokunun korunarak geliştirilmesi ile çevre algısının kuvvetlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle parkın kullanıcılar tarafından etkin bir şekilde kullanılabilmesi için, yapısal ve bitkisel düzenlemelere ilişkin bakım işlerinin parkın genelinde tüm alanlarda homojen olarak yapılması gerekmektedir. Kullanılan ya da kullanılacak olan tüm materyallerin birbirleri ve çevreleri ile renk, doku, biçim ve ölçü açısından uyumlu olması görsel peyzaj kalitesi açısından önem teşkil etmektedir. Parkın kuzey bölgesinin güney bölgesine göre daha aktif kullanılmasının temel sebebi bakımlı olması ve su ögesinin bulunmasıdır. Parklarda yer verilecek küçük ya da büyük ölçekteki su ögeleri ile görsel kalitenin arttırılmasına katkı sağlanabilir. Alle ağaçlandırması ve belli aralıklarla dikilen ağaçlar hem kullanıcı hem de gözlemciler tarafından yüksek puan almıştır. Bu durum göz önüne alınarak park içerisinde yer yer düzen içeren bitkisel tasarımlara yer verilmesi de önemli olacaktır.

Kent parkları içerisinde bulunan tüm yapısal ve bitkisel materyallerle birlikte bulundukları kente her anlamda katlı sağlamaktadır. Bundan dolayı kent parklarının görsel peyzaj kalitesi, gelecekte yapılacak ya da revize edilecek parkların tasarım özelliklerinin belirlenmesi için çok önemli olup bu tür çalışmaların devam ettirilmesi önerilmektedir. Araştırma neticesinde çıkan sonuçların yerel yönetimler, çevre, rekreasyon ve peyzaj alanında çalışan kurumlar için yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Acarlı B, Kiper T (2018). Kent Meydanlarının Geçmiş ve Günümüz Görüntülerinin Görsel Peyzaj Kalitesinin Saptanması: İstanbul İli Taksim Meydanı Örneği. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi.
- Ak T (2005). Kentsel Dış Mekânlar Bağlamında Çanakkale Saat Kulesi ve Çevresine Yönelik Bir Görsel Analiz Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Aydınlı S (1986). Mekânsal Değerlendirmede Algısal Yargılara Dayalı Bir Model. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aytaş İ, Uzun S (2014). Düzce Kent Merkezindeki Yaya Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesinin Belirlenmesi. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University 65(1): 11-29.
- Benliay A, Soydan O, Kayku M (2015). Aspendos- Sillyon- Perge Bisiklet Güzergahı Örneğinde Peyzaj Görsel Kalitesi Ve Peyzaj Özelliklerinin Değerlendirilmesi. Artium, 3(1):48-64
- Bernasconi C, Strager MP, Maskey V, Hasanmyer M (2009). Assessing Public Preferences for Design and Environmental Attributes of An Urban Automated
- Bilgili B C (2001). Tarihi Antakya Parkının Rekreasyon Alan Kullanımı Yönünden Değerlendirilmesi Ve Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay
- Bulut Z, Karahan F, Sezen I (2010). Determining Visual Beauties of Natural Waterscapes: A Case Study for Tortum Valley (Erzurum/Turkey), ScientificResearch and Essay, 5,170-182.
- Bozhüyük Z R (2007). Erzurum Kent Merkezindeki Bazı Tarihi Yapı ve Çevreleri Üzerine Görsel Etki Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Boyacı E (2010). Ülkemizde Kent Parkı İşlevlerini Belirleyen Etmenler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakıcı I (2007). Peyzaj Planlama Çalışmalarında Görsel Peyzaj Değerlendirmesine Yönelik Bir Yöntem Araştırması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakıcı I, Çelem H (2009). Kent Parklarında Görsel Peyzaj Algısının Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarım Bilimleri Dergisi, 15:88-95.
- Çelik M (2013). Kent Parklarında Görsel Peyzaj Algısının Denizli İli Örneğinde İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta
- Daniel T C, Boster R S (1976). Measuring Landscape Esthetics: The Scenic Beauty

Estimation Method. USDA Forest Service Research Paper, RM-167, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station, Fort Collins, CO.

Chiesura A (2004). The Role Of Urban Parks For The Sustainable City. Landscape and Urban Planning, 129-138.

Daniel T C (2001). Whither Scenic Beauty? Visual Landscape Quality Assessment in The 21st century. Landscape and Urban planning. Volume 54. Issues 1-4, 267-281

Dinçer A A (2011). Görsel Peyzaj Kalitesinin ‘Biçimsel Estetik Değerlendirme Yaklaşımı’ İle İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Düzgüneş E, Demirel Ö (2015) Milli Parklarda Doğal Ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Görsel Peyzaj Kalite Yönünden Değerlendirilmesi. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi 5(12): 13-23.

Elinç H (2011). Görsel Kalite Değerlendirmesi Yöntemi İle Antalya Alanya Kent Parklarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Erdönmez İ M Ö, Kaptanoğlu A Y Ç (2007). Peyzaj Estetiği ve Görsel Kalite Değerlendirmesi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 39-51.

Emür S H, Onsekiz D (2007). Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 22:367-396. Kütahya.

Gültürk P (2013). Tekirdağ kent merkezi kıyı şeridinin görsel peyzaj kalitesi yönünden değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.

Hardal S (2012). Açık Alanlarda Görsel Kalite Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma: Yıldız Korusu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Irmak M A, Yılmaz H (2010). Farklı Peyzaj Karakter Alanlarına Göre Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Görsel Analizi: Erzurum Örneği. GOÜ, Ziraat Fakültesi Dergisi, 27(2): 45-55.

Kahya C (2018). Sakarya Kent Park ve Sakarya Park Örneklerinde Kullanıcı Memnuniyeti ve Kalite Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce.

Kalın A (2004). Çevre Tercih ve Değerlendirmesinde Görsel Kalitenin Belirlenmesi ve Geliştirilmesi: Trabzon Sahil Bandı Örneği. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Karlier G (2017). Kent Parkları Kavramı Ve Bursa Kent Parklarında Kullanıcı Memnuniyetinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Kart N (2002). Emirgan parkında kullanıcıların memnuniyet derecelerinin belirlenmesi.

Ysek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Kaplan A, Hepcan Ç C (2004). Ege Üniversitesi Kampüsü “Sevgi Yolu”nun Görsel (Etki) Değerlendirme Çalışması. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 1:159-167
- Kaptanoğlu A Y Ç (2006). Peyzaj Değerlendirmesinde Görsel Canlandırma Tekniklerinin Kullanıcı Tercihine Etkileri. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kıroğlu E (2007). Erzurum Kenti Ve Yakın Çevresindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kızılaslan S (2007). Trabzon Kenti Park Ve Bahçelerinin Peyzaj Tasarım Kriterleri Açıısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kiper T, Boz A  (2015). Ganos Dağı Kıyı şeridi rneğinde Kırsal Peyzajların Görsel Peyzaj Kalitesinin Belirlenmesi, 1. Ulusal Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Kongresi (15.10.2015-17.10.2015), Ankara.
- Kiper T, Cengiz T (2016). İstanbul İli Beşiktaş İlçesi Kıyı Bandı rneğinde Görsel Peyzajların Tanımlanması, 1st International Scientific Researches Congress-Humanity and Social Sciences (19.05.2016-22.05.2016), İspanya.
- Kiper T, Korkut A, stn Topal T (2016). Kıyıköy rneğinde Ekoturizm Planlanmasına Yönelik Görsel Peyzaj Analizinin Uygulanması.
- Kiper T, Korkut A, stn Topal (2017). Implementation of Visual Landscape Analysis Regarding Eco Tourism Planning In Turkey. Oxidation Communications, 40, 1007-1020.
- Kiper T, Korkut A, stn Topal T (2017). Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirmesi: Kıyıköy rneği. KS Doğa Bil. Dergisi 20:3-258-269
- Lothian A (1999). Landscape and the philosophy of aesthetics: Is landscape quality inherent in the landscape or in the eye of the beholder? Landscape and Urban Planning, 44: 177-198.
- nem B, Kılınçaslan İ (2005). Haliç Blgesinde Çevre Algılama ve Kentsel Kimlik. İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi 4:115-125
- zcan Z, Bayraktar N, Grer N, Tekel A, (2003). Kente Dair Analitik Bir Çözümleme: Sokaklar ‘İlk Yıl şehir Planlama Atölyesi Deneyimi’. Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 18:17-30.
- zdemir A (2009). Katılımcı Kentli Kimliğinin Oluşumunda Kamusal Yeşil Alanların Rolü; Ankara Kent Parkları rneği. SD Orman Fakültesi Dergisi, 1:144-153
- zgeriş M, Karahan F (2015). Rekreasyonel Tesislerde Görsel Kalite Değerlendirmesi zerine Bir Araştırma: Tortum ve Uzundere (Erzurum) rneği. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,16(1): 40-49.

- Özhancı E, Yılmaz H (2011). Rekreatyon Alanlarının Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi; Erzurum Örneği, Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 49(2),115-132.
- Özkır A (2007). Kent Parkları Yönetim Modelinin Geliştirilmesi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 16-20, Ankara.
- Sarı D, Karaşah B (2015). Hatila Vadisi Milli Parkı'nda (Artvin) Yer Alan Farklı Vejetasyon Tiplerinin Görsel Değerlendirmesi Üzerine Bir Çalışma. Turkish Journal of Forestry, 16(1): 65- 74.
- Temelli M (2008). Çukurova Üniversitesi Yerleşkesi Örneğinde Görsel Etki Değerlendirme Çalışmalarına Metodolojik Bir Yaklaşım. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Tüfekçioğlu H K (2008). Tarihsel Çevrede Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirmesi, İstanbul Yedikule örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Polat A T (2001). Kent Parkı Kavramı Ve Konya İçin Örnek Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Polat A T, Önder S (2011). Konya İli Kent Parklarının Görsel Kalitesinin Belirlenmesi. 1.Konya Kent Sempozyumu, 26-27 Kasım, Konya.
- Polat A T (2012). Kent Parklarında Görsel Kalite Ve Doğallık Derecesi Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi. Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2(3):85-92, Iğdır.
- Uzun F Ç (2018). Kastamonu Tabiat Parklarının Görsel Kalite Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Walker C (2004). The Public Value of Urban Parks, The Urban Institute, (Research Report).
- Wherreth J R (1996). Visualization Techniques for Landscape Evaluation. [online] <http://bamboo.mluri.sari.ac.uk/~jo/research.html>. erişim 4.02.2008
- Yılmaz S, Özgüner H, Akgül Z (2010). Bitkisel Tasarımda Gestald İlkelerinin Mekânsal Algı Açısından Değerlendirilmesi. Peyzaj Mimarlığı IV. Kongresi, 21-24 Ekim, İzmir.
- Yorulmaz A (2006). Harikalar Diyarı Parkının Kullanıcı Profili Ve Beklentilerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zaloğlu A (2006). Ankara Kent Parklarında Suyun Gösteri Elemanı Olarak İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Gülseren YAZICI 13.10.1988 tarihinde Rize – Çayeli’nde doğdu.

